

Inklustrade texter

[Personbeskrivningar och annan text vid upptecknade låtar]

Ernst Persson, död 1964
Hulla, Österåker.

Ernst Persson från Hulla i Österåkers socken är född 1892 och har lärt spela fiol av Karl Eriksson, kallad 'Millerste Kal', från Österåker, en kusin till Perssons fader. Någon egentlig brölloppspelman är Persson ej, men han har spelat på gillen, basarer och logdanser, dels tillsammans med Karl Eriksson och Johan Karlsson i Betlehem, Österåkers socken, och dels med en kusin vid namn Gunnar Larsson från Säby.

Johan Karlsson var född 1885 och omkom genom drunkning 1914. Han hade lärt spela fiol av sin fader, Karl Ersson, född 1848 och död 1904. Även denne spelade fiol och hade i sin ordning lärt av sin fader, klarinett- och fiolspelmanen Erik Karlsson. Alla voro kyrkvaktmästare i Österåker.

OA001 Hambopolska efter Johan Karlsson

OA002 Polska efter Johan Karlsson, Betlehem
Ernst Persson stampar takten på andra taktdelen.

OA003 Polska efter Ingra Per Olsson i Ättersta
Ingra Per Olsson i Ättersta var fiolspelman, född 1864 och död 1925. Till melodien sjöngs följande text:
"Dricka vin det ger jag katten,
bättre är att dricka vatten".

OA004 Polska efter Johan Karlsson

Johan Teller
Skogbokvarn, Österåker

Johan Teller i Skogbokvarn, Österåkers socken, är född 1866 på Adelsö, Svartsjölandet, Stockholms län. I släkten funnos spelmän sedan flera generationer tillbaka. Fadern, Verner Teller, född 1828, spelade fiol och hade lärt av sin fader som ansågs som en skicklig fiolspelman. Denne hade i sin ordning lärt konsten av sin fader, vilken var klockare och spelman.

Johan Teller hade endast spelat på ett bröllop, men fadern däremot var en mycket anlitad brölloppspelman. Som minne därav förvarade han de sidenband man enligt gammal sed på Svartsjölandet brukade förära spelmännen. Dessa band hängdes om fiolhalsen och räckte ibland ända ned till golvet. Till bröllopgästerna utdelades kritpipor. Verner brukade spela tillsammans med Anders Andersson, även han från Svartsjölandet. Johan Teller dog 1960.

OA005 Vals efter fadern

OA006 Polska efter fadern

OA007 Vals efter fadern

OA008 Vals efter fadern

OA009 Vals efter fadern

Intill liggande lösa strängar ljuda med.

OA010 Vals

Vid omspelning togs andra repringen så här:

Den kända texten: "Kom lilla flicka valsa med mej" sjöngs till denna melodi

OA011 Vals

Valsen uppgavs vara komponerad av Teller"

OA012 Hambopolska

Allmän i Tellers hemort

OA013 Finns ej

OA014 Vals

OA015 Vals efter fadern och Anders Andersson

OA016 Marsch

* Ibland fick övergången till andra repringen följande lydelse:

Vid omspelning av marschen togs upptakten som sextondelar.

OA017 Hambopolska spelad av Henry Teller, en son till Johan Teller, född 1902

OA018 Hambopolska spelad av Henry Teller

OA019 Vals efter fadern och Anders Andersson

D- och a-strängarna ljuda med.

Adolf Källström

Mårjanå, Västra Vingåker.

Fem melodier upptecknades 1936 efter Adolf Källström, född 1873 i Mårjanå, Västra Vingåkers socken och numera bosatt i Katrineholm.

Källström har själv lärt sig spela på en av honom förfärdigad fiol. Hans repertoar utgöres huvudsakligen av nyare dansmelodier såsom polkor, masurkor o.d. och melodier av äldre former såsom polskor etc. har han just ej lagt an på. De här noterade melodierna härstamma från en äldre, numera avliden, broder vid namn Gustaf Källström.

OA020 Vals efter brodern

OA021 Polska

Text: "Gossar och flickor, kommen med fröjd, midsommaren att fira.

Majstång ska' resas här på en höjd, kransar det ska' vi vira."

OA022 Vals efter Olof Aug. Widmark

OA023 Polska

OA024 Polska

Vilhelm Löthman
Vadsborg, Västra Vingåker.

Vilhelm Löthman i Vadsborg, Västra Vingåker, är född 1866 i Julita. Han var först lantbrukare i sin födelseort, men flyttade 1909 till Östra Vingåker där han som arrendator innehade en gård, Stubbetorp, till 1929 då han köpte sig ett ställe, Vad, i Västra Vingåker där han nu är bosatt. I slakten fanns inga spelmän och Löthman har på egen hand lärt spela fiol, varmed han började vid tolv års ålder. I Julita bodde en mjölnare och spelman vid namn Boström, död i början av 1900-talet, av vilken Löthman lärde en del melodier, och han har tillsammans med honom spelat på en mängd danser i sin ungdom. "Jag har spelat i många socknar och tjänat mycket pengar med fiolen, men far tog pengarna ifrån mig och då miste jag hågen" säger Löthman och tillägger: "sen dess har jag mest spelat för nöjes skull". Även tillsammans med Vilhelm Andersson från Näs i V. Vingåker och med Widmark har Löthman spelat, vid vilka tillfällen Widmark brukade sekundera. "Och det gjorde han på ett mästerligt sätt" framhåller Löthman. Båda hade en gång - det var 1882, när Löthman var dräng på Sko(g?)bokvarn - spelat på Skenäs hos baron Palmstierna. Widmark dog 1878.

Löthmans repertoar skall ha varit mycket rikhaltig. Sålunda framhåller han att han en gång spelat i tre nätter utan att behöva ta om en enda låt.

Efterföljande sex melodier ha upptecknats från honom.

OA025 Polska

Polskan uppgavs vara från Julita. Löthman hade lärt den i ungdomen.

OA026 Vals efter Boström

OA027 Hambopolska

Melodien var den första Löthman lärde sig. Modern brukade sjunga den.

Jfr andra repressen med n:r 4 och 175.

OA028 Vals

Löthman brukade spela valsen tillsammans med Vilhelm Andersson i Näs.

OA029 Gånglåt efter Villh. Andersson

Gånglåten härstammar från Vilhelm Andersson. Löthman lärde den när han på ett bröllop i Viksäter år 1884 spelade tillsammans med denne.

OA030 Hambopolska

Löthman hade melodien från kyrkvaktare Karl Jonsson i Österåker.

Axel Wester
Västra Vingåker

Axel Wester i Västra Vingåker kan räknas till de utom sin hemort mera kända Vingåkersspelmännen. Han deltog i Riksspelmansstämman i Stockholm år 1910 som representant för Sörmland efter att förut ha erhållit första pris vid en tävlan i Flen. Han har ett medryckande föredrag, god teknik och en ren, vacker ton. Sina melodier framför han i ett anmärkningsvärt raskt tempo och några av dem spelas med förstämmd fiol.

Wester är född 1878. Redan vid åtta års ålder började han spela fiol med fadern, Erik Wester - född 1853 och död 1907 - som läromästare, och från denne samt från morfadern, Erik Andersson (1828- 1884), har han sina flesta melodier. Fadern hade i sin ordning lärt sina låtar av musikdirektören och organisten Strand i Västra Vingåker samt av Widmark med vilken Erik Wester ofta spelat.

Axel Wester, som till yrket är brevbärare, fick redan som barn åtfölja fadern på bröllop, vilka ibland varade i tre dagar. Första gången var han endast tretton år gammal. Det var ett tredagarsbröllop och då de tvenne första gått måste han på grund av trötthet bege sig hem och fadern ensam sköta musiken till bröllopet var slut.

Från Wester ha följande tjugoen melodier upptecknats. Wester dog 1958.

OA031a Vals

OA031b [Samma vals noterad för fiolstämningen AEAE]

Wester har komponerat valsem till 1895 då han var sjutton år gammal.

OA032a Polska

Vid sista reprisens upprepning utfördes - samtidigt med pizzikaton, som togs med vänstra handen - på första takten stötningar med froschåndan på fiolkroppen. Under femte takten svängdes fiolen i luften.

OA032b [Samma polska noterad för fiolstämningen AEAE]

OA033 Polkett

Melodien gick under namnet "Kaffepolketten". Den avser att illustrera ett kafferep.

OA034 Vals

Valsen spelades av Wester vid åtta års ålder.

OA035 Polska

Låten benämndes 'Excellensens polska' efter greve Trolle Bonde (Blinda greven).

Jfr Svenska Låtar, Södermanland n:r 132 och Bagge, 76 Polskor från Östergötland n:r 18.

OA036 Polska efter fadern

Fadern, Erik Wester, hade lärt polskan som barn av organisten och klockaren Strand i V. Vingåker

OA037 Vals

Wester hade valsem efter Per Larsson, kallad "Pillermolle".

OA038 Polska efter morfadern

OA039 Vals

Efter Gabriel Jonsson, en värmländsk spelman, murare och stenarbetare m.m. vilken var elev av Lomjansguten. Jonsson var rallare på Västra stambanan men stannade kvar i Vingåker när banan blev färdig 1862. Ahrne Rosén(?)

OA040 Gånglåt

Wester hade som barn lärt gånglåten av fadern. Till melodien meddelade Anders Gustaf Eriksson i Hägerbo, Floda, följande text:

"Ingen i världen kan besinna vad det 'snorra' kostar på;
hela natten ligga och p....a å ingen stund vara å".

OA041 Gånglåt

Även denna gånglåt spelades av fadern. Wester var sex år då han lärde den.

OA042 Polska efter Widmark

Jfr n:r 32, första och andra repressen, samt Fågelin, n:r 246. Se även Svenska Låtar, Södermanland n:r 110, Jämtland och Härjedalen, h. I n:r 328 och Leffler, Bidrag till Södermanlands äldre kulturhistoria XI n:r 45, 63 och 108.

OA043 Hambo

En banvakt Lindberg från Sävstaholm spelade låten.

OA044 Mazurka efter Lindberg

OA045 Polska efter morfadern

OA046 Polska efter fadern

OA047 Vals

Valsen var efter Karl August Lindblom från Rejmyre, med vilken Wester spelat trenne gånger.

OA048 Polska efter fadern

OA049 Polska efter fadern

OA050 Vals efter fadern

OA051 Polska efter fadern

Jfr Leffler, Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. XI 105.

Albert Gustafsson
Svenstorp, Västra Vingåker

Albert Gustafsson i L:a Nästorp, Västra Vingåkers församling, började spela fiol vid åtta, nio års ålder. Redan som barn lärde han noterna av en pojke som i sin tur lärt konsten av en skollärare. Senare kom Gustafsson i beröring med Lindblom från Rejmyre av vilken han lärde ett stort antal melodier. Han har spelat mycket på bröllop och baler, ofta tillsammans med en skogsvaktare från Rejmyre vid namn E. G. Gustafsson. Dennes fader och farbroder - den senare bosatt på ett ställe som kallades 'Fyrkanten' i Björkviks socken - voro duktiga fiolister och farbrodern skall ha varit en synnerligen framstående polskspelare. Även i Floda fanns det, enligt Gustafsson, en beryktad polskspelare vid namn Anders Fanberg, född omkring år 1800, vilken haft hundratals polskor i sin repertoar.

Gustafsson är född 1866. Följande sju melodier, de flesta härstammande från Lindblom, ha upptecknats efter honom.

OA052 Polska

OA053 Vals efter Lindblom

OA054 Vals efter Lindblom

Låten kallades 'Nymans vals' efter en spelman med det namnet.

OA055 Vals efter Lindblom

Melodien, och i synnerhet sista repressen, är en variant av en i förra hälften av 1800-talet mycket populär

vals som gick under namnet 'Kerstin på Lybeck'.

OA056 Vals efter Lindblom

Lindblom skall ha fått valsen från Pillermollen.

OA057 Vals efter Lindblom

OA058 Vals efter Lindblom

Valsens sista repris påminner om en under mitten av 1800-talet och senare populär vismelodi som sjöngs till Esaias Tegners 'Isfarten' ur Frithiods [Frithiofs] saga.

Evald Larsson
Västra Vingåker.

Evald Larsson i Västra Vingåker började spela fiol vid femton års ålder och inhämtade de första grunderna av fadern, Johan Larsson i Perstorp, Högsjö, Västra Vingåkers socken, född 1856. Denne spelade mycket på bröllop och logdanser, varvid han åtföljdes av en broder, Per Larsson, vilken ävenledes var fiolkunnig.

Evald Larsson, som är född 1899, spelar en del av faderns melodier men har även låtar från Erik Åkerlind, en gammal spelman, som var född 1826 och bosatt i Nydal, Högsjö station, Västra Vingåkers socken. Åkerlind gick gemenligen under namnet Nydalsskräddaren och hans huvudycke torde ha varit skräddarens, men han sades även ha varit skomakare, målare, snickare, smed och jägare. Följande fyra låtar ha upptecknats efter Evald Larsson.

OA059 Polska

Låten var efter Nydalsskräddaren och gick vanligen under namnet 'Tvåriksdalerspolskan'.

OA060 Polska efter Nydalsskräddaren

Jfr Svenska Låtar, Södermanland n:r 140.

OA061 Vals efter Nydalsskräddaren

OA062 Marsch, efter modern

Melodien kallades 'Morbrors friarelåt'. Larssons moder hade lärt den av en gammal spelman från Regna.

Erik Arvid Johansson
Berga, Västra Vingåker.

Erik Arvid Johansson i Berga, V. Vingåker, är född den 17 September 1882 i Floda. Han började spela fiol vid femton års ålder och hade till läromästare en skicklig fiolspelman Anders Petter Andersson i Himlinge, Floda socken, vilken jämte sin broder, häradsdomaren Richard Andersson, var mycket anlitad på bröllop och danser.

Arvid Johansson har spelat mycket tillsammans med en numera avliden spelman vid namn Amandus Sjöberg i Floda.

OA063 Polska efter A. P. Andersson i Floda

OA064 Polska efter farfadern

Text: "Pelle i Berga han var så snäller,
han gick te flickorna när det var kväller."

OA065 Polska efter Flodaspelmännen

OA066 Hambo

Melodien är komponerad av Arvid Johansson.

Valentin Larsson
Bilstorp, Östra Vingåker.

Valentin Larsson är född 1883. Av en skräddare lärde han stämma fiolen, och då han sedan kom tillsammans med Albert Gustafsson i Västra Vingåker tillägnade han sig en del av dennes melodier.

OA067 Vals efter Gustaf Pettersson i Ö. Vingåker

Vid upprepning av satsen tog Larsson även upptakten, varigenom det följande kom i otakt.

OA068 Marsch

Larsson trodde att han lärt marschen under excersisen.

OA069 Hambo

OA070 Visa

Visan sjöngs av Valentin Larsson. Till melodien lämnade han följande text:

"På grevens gods Lars Petter i trasor syntes gå,
de greveliga svinen han aktade uppå
I stallet fick han ligga, fast kölden small i knut,
de hästar hade täcken men han ej minsta klut."

Hjalmar Dahlgren
Kestorp, Östra Vingåker

Hjalmar Dahlgren i Kestorp började spela fiol vid sexton års ålder för sin fader, August Dahlgren i Ö. Vingåker. Denne hade i sin ordning lärt spela av sin fader Erik Dahlgren, vilken skall ha varit en framstående spelman.

Hjalmar Dahlgren, som är född 1885, har huvudsakligen sina melodier efter fadern.

OA071 Polska efter fadern.

OA072 Polska upptecknad efter Hjalmar Dahlgren, Kestorp, Östra Vingåker.

Text:

"Gubben sitter på tunna, stämmer sin lilla fiol,
gubben å käringa på stunna de slå näven i bord.
Då fälle du Andersson å ja som spelar?"

OA073 Vals

Valentin Larsson har meddelat följande text till valsens:

"Och Petrus har lovat att ta mig till fru,
och slipper jag då inte in, tar jag fram stumpan min, trall...."

Emil Larsson
Skiren, Östra Vingåker

Emil Larsson är född 1889 och började spela fiol innan han konfirmerats. Han har lärt av fadern, Gustaf

Larsson, och spelar mest tillsammans med Valentin Larsson.

OA074 Polska efter fadern

OA075 Gånglåt

OA076 Vals efter Hjalmar i Farhult

OA077 Visa

OA078 Polska

Text:

"En gumma har jag som är så snäll,
hon kan sin lilla gubbe sköta.
För ut i farstun varenda kväll
i mörkret plägar hon mej möta.
Men så en kväll då jag var sne
hon svor mig ve och förbanna.
Men då så sa jag i sansad ton:
"var snäll och sansa dej, Johanna".

Alfred Linde

Släntbacken, Östra Vingåker

Soldaten Alfred Linde är född 1881 i Smedstorp, Ö. Vingåkers socken och lärde spela fiol av en äldre, numera avliden broder vid namn Gustaf Pettersson. Sina melodier har Linde efter brodern samt från den omgivande traktens spelmän.

När Linde spelar griper han stråken nära mitten.

OA079 Polska

Låten gick under benämningen 'Trindpolska'. Linde hörde den som barn sjungas av en kamrat. En kusin till Linde, soldaten Takt, brukade spela den.

OA080 Polska efter brodern

Låten skall ha kommit från en person kallad 'Djulöpojken'.
Jfr Valentin Larsson n:r 69.

OA081 Polska efter brodern

OA082 Visa "Skata satt på taket"

Anders Gustaf Eriksson

Hägerbo, Floda

Anders Gustaf Eriksson är född 20.6.1872 vid Sandvik i Floda socken. Av Albert Boström i Floda fick han lära sig spela fiol, men någon bröllopsspelman i egentlig mening är han ej utan spelar mest för nöjes skull. En femton år äldre, numera avliden broder, Erik Johan Eriksson, kunde en mångfald visor och sångpolskor, och Erikssons repertoar utgöres huvudsakligen av dennes melodier.

OA083 Polska efter brodern

Eriksson hade polskan efter brodern, som lärt den av en gammal spelman. Till melodien sjöngs följande text:

"En Julekväll då kom där in en som sa: Go kväll!
men ack, ack, ack, när far och mor har fått somna.
Jag köpte mig ett papperslås och satte för min lilla hutta
Det blåste östan och nordan vind
och låset sönder och pitten in.
När han fick in en han vre omkring en
sen fick han sitta där och jofsa."

OA084 Polska efter brodern

Text: Musa växer över hela buken,
Aschole trint som en rova"

OA085 Polska efter brodern

Text: "Jag seglat har kring jordens runda klot," etc.
Jfr Svenska Låtar, Dalarna III n:r 945.

OA086 Polska

Efter en gammal spelman i Sköldinge socken kallad 'Viss Johan', Han var ingen framstående spelman, men kunde en del sångpolskor.

Till melodien sjöngs följande text:

"Hade jag mig en dalgubbepitt,
vad kunde mig bättre vara?"

OA087 Visa efter brodern

Text: "För ringeli ro, åt opp mitt korn
som jag haver sått i min åker i år
som skulle med fröjder uppstånda,
för ringeli ro.
Så kom där en galt med förgyllande syne
som åt opp den där soa som var svedder i tryne,
för ringeli ro."

OA088 Polska

Efter Anders Petter Andersson i Himlinge. "En styv spelman" säger Eriksson och tillägger: "han spelte så innerligen väl".

Jfr Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. XI n:r 50 och 54, Bagge: 75 polskor från Uppland och Södermanland, n:r 51 samt Svenska Låtar, Södermanland n:r 141. En variant finnes även i Rosenbergs 160 Polskor, visor och danslekar, n:r 104.

OA089 Visa efter brodern

Text: "Ligger du, horefulla gnet, så ska du få plikta de plåtarna tre
å det ska du få se.
Å kutta ho skjuter skött på skött
å tasken han spelar på trumma."

OA090 Gånglåt

Text: "Jag sjunger om det första, det första i marschen
när pitten börjar häva i fittelappaskarsen.

Fula fäng, fiska not, svarta kuttamot,
så det dundra i farfars balltaskarot."
"Nu har jag gått så långt jag kan" säger Eriksson."

OA091 Visa efter brodern

En pojke träffade en flicka på lördagskvällen. Hon var "sjuk" och pojken skulle hjälpa henne att ta reda på var det onda satt. Han börjar vid tårna, men då Eriksson glömt bort denna vers återger han endast de tvenne följande:

2. 'Så tog han henne på knäna; "det ska göra så gott, det ska vara så bra,
det ska lindra plågorna dina."
Ack, sköna. jungfrun grät.
"Ack nej, ack nej, det säger jag dej, det rätta stället finner du ej,"
Atten ptotten, atten ptotten, atten ptotten, atten ptottan tej.
3. Så tog han henne på musa;"det ska göra så gott, det ska vara så bra,
det ska lindra plågorna dina."
Ack, sköna jungfrun grät.
"Ack ja, ack ja, det säger jag dej, det rätta stället finner du där."
Atten ptotten, atten ptotten, atten ptotten, atten ptottan tej.'

OA092 Vals efter brodern

Text: "Det satt en käring vid vägen och spann,
bompa rura, bomparurarura, bomparurarura rej.
"Har du sett någon friare fara här fram?"
bompa rura" etc.

OA093 Visa efter brodern

OA094 Visa

Visan sjöngs av en annan broder till Eriksson vid namn Karl August Eriksson.

OA095 Vals

Text: "Ja, nu så har det gått, som folket har spått,
han tagit sig en annan, mig har han försmått."

OA096 Gånglåt

Låten var en bevärningsvisa. Till melodien sjöngs:
"I freden ropar skrivaren så här:
"Det är väl ingen konst till att vara militär".
Men tänk när det gäller, kanonerna de smäller,
långt bättre vara hemma i sitt jordpäroland."

OA097 Vals efter modern

OA098 Vals

OA099 Visa

Text: "Det var en Juleafton, sjung fadderalla, sjung.
En bonde skulle slakta katten, sjung etc.
Eldgaffeln den blev kattens död, sjung,...

för han jamade efter bröd, sjung".....

OA100 Vals

OA101 Vals efter A. P. Andersson

OA102 Visa

Text: "Kära min vän och kära min dräng,
slipa mina knivar. För jag är bjuden på gästabad;
jag kan ej hemma bliva."

Johan August Malmqvist
Hjulesta, Floda.

Sörmlands äldste spelman är f.n. Johan August Malmqvist i Hjulesta, Floda socken. Han är född den 30 Juni 1842 och lärde sig spela av en klockare Ekberg i Näshulta socken. Av denne, som själv ej spelade fiol, lärde Malmqvist notkonsten.

I Malmqvists repertoar ingår ett stort antal 1700-talspolskor av sextondelstypen, vilka dock äro förut kända och upptecknade. Många av hans melodier härstamma från Karl August Lindblom, den kände Östgötaspelmannen, vilken enligt flera äldre spelmäns utsago ofta vistades i Floda och angränsande socknar, och vilkens melodier ännu spelas där.

OA103 Polska

Jfr Svenska Låtar, Dalarna, h. III n:r 976.

OA104 Vals

Malmqvist kallade låten för 'Dalvalsen'. Den är känd i olika varianter från skilda landskap. Jfr Svenska Låtar, Dalarna, h. I, n:r 284, II, n:r 683 och III, n:r 9...[?]

OA105 Polska [Fiolstämning AEAE]

Melodien är noterad för vanlig stämning. Vid omstämning tages giss på tenoren som fissa.

OA106 Marsch

OA107 Marsch

OA108 Marsch

Melodien är en travestering ur overturen till Friskyttan.

OA109 Polska

OA110 Polska

OA111 Polska

Polskan var den första Malmqvist lärde sig. Melodien förskriver sig från 1700-talet och har spelats i olika landskap. Jfr t.ex. Svenska Låtar, Dalarna III, n:r 888.

OA112 Vals

OA113 Polska

OA114 Polska

OA115 Polska

OA116 Polska

OA117 Vals

OA118 Vals

Karl Gustaf Axelsson
Flodafors, Floda.

Axelsson är född 1892. Vid tjugosex års ålder tog han till fiolen, efter att förut ha spelat munharpa och dragspel. Han är notkunnig och har själv upptecknat en del melodier. Sina flesta låtar har han efter Albert Boström i Floda, med vilken han ofta spelat tillsammans.

Ett tiotal av Axelssons melodier ha publicerats i Svenska Låtars Sörmlandsdel.

OA119 Polska

Bellman har använt sig av denna melodi under beteckningen menuett. Se Fredmans Epistlar n:r 68.

OA120 Vals efter Boström

Jfr Löthman n:r 28.

OA121 Vals efter Boström

Jfr Svenska Låtar, Södermanland n:r 125 och Västmanland n:r 132.

OA122 Vals efter Boström

Jfr Källström n:r 20.

OA123 Vals efter Boström

OA124 Vals efter Boström

OA125 'Blinda Kalles' vals efter Boström

Text: "Kära söta mor, får jag gifta mej?

Ja, du ska 'le' dä, så blir jag av med dej."

OA126 Vals efter Boström

Boström hade lärt valsen av 'Spel Erker' i Bie. Denne, vars rätta namn var Erik ...iksson, var gästgivare och spelman.

OA127 Vals 'Kom lilla flicka valsa med mej'

OA128 Polska efter Boström

Boström kallade låten för 'Hin håles polska'.

* Här stämmer Hin fiolen.

OA129 Polska efter Boström

Text: "Jag vet en flicka fin; läser snällt latin,
men hon skiter uti spisen.
Inte springer jag men sakta går jag
till den flicka med de tjocka låra
uti kammaren, i den varma säng;
till den lilla flickan går jag."

Melodien förekommer i ett stort antal varianter med olika texter. Jfr Svenska Låtar, Dalarnas h. III n:r 885, Jämtland och Härjedalen, h. I n:r 363, Värmland n:r 176 och Närke n:r 46, Teckningar och Toner (Dybecksvisan), Fredin, Gotlandstoner n:r 276 m. fl.

OA130 Polska efter Boström

OA131 Anglais efter Boström

OA132 Anglais efter Boström

OA133 Polska efter Boström

Text: "Har ni gett till mi so, rulta kulta so,
rulta kulta kulta hem.
Ja, jag så na i går måro,
tre svarta grisar, två gråa grisar,
grisar fem.

OA134 Vals efter Boström

OA135 Visa

Text: "Det satt två kämpar i nordanfjäll", etc.
Jfr Grimborgsvisan.

Ivar Hultström
Flodafors, Floda.

Sörmlands Spelmansförbunds nuvarande ordförande, Ivar Hultström i Flodafors. Floda församling, är född den 24 November 1890 i Halla socken. Vid tolv års ålder började han spela dragspel, men snart väcktes hans intresse för fiolen då han i tjugofemårsåldern kom i förbindelse med en spelman i Halla, fiskaren Hjalmar Frick, och av denne lärde sig Hultström en del melodier. Fricks repertoar bestod huvudsakligen av s.k. nittiotalsmusik; polkor, mazurkor o.d. och det blev givetvis i första hand dessa Hultström lärde sig. Troligen hade Frick - vilken dog 1910, sjuttio år gammal - även några polskor i sin repertoar, men dessa och andra äldre melodier spelade han så sällan att Hultström ej kom i tillfälle att lära dem. Från andra spelmän med vilka Hultström kommit i beröring har han tillägnat sig ett avsevärt antal låtar och har dessutom själv komponerat dylika. Vid en komponisttävling för spelmän som hölls i Vibyholm 1929, erhöll han, jämte Axelsson, första pris för goda låtar.

Hultström har varit Sörmlands Spelmansförbunds ordförande sedan 1930.

OA136 Vals efter Frick

OA137 Vals efter Frick

OA138 Vals efter Frick

OA139 Vals

Andra reprisen är komponerad av Hultström.

Gustaf Johansson

Olstorp, Floda.

Gustaf Johansson från Olstorp i Floda socken är född 1862 och bosatt i Katrineholm. Han har, jämte en äldre broder, Karl Johansson - 1852 och död 1918 - på egen hand lärt sig spela fiol, och har spelat mycket tillsammans med en nu avliden målare och fiolist vid namn August Gunberg, vilken under sina sista år var bosatt i Katrineholm. Tillsammans med brodern och Gunberg samt med Johan Andersson i Rankhyttan, Floda socken, och Karl Ersson i Hellvik, Floda, de båda sistnämnde ävenledes döda, har Johansson anlitats på bröllop och danser.

OA140 Brudmarsch

Melodien är en känd kadrilj. Den användes i Österåker som Brudmarsch.

OA141 Polska

OA142 Polska

Axel Andersson

Hagstugan, Blacksta.

Axel Andersson är son till en spelman i Runtuna socken vid namn Gustaf Vilhelm Andersson, även kallad Grindstugan efter det ställe, Grindstugan, han bebott. Även dennes fader, Anders Gustafsson i Snickarstugan, Halla, spelade fiol.

Axel Andersson, som är född 1909, spelar sin faders och farfaders låtar samt har själv komponerat några melodier.

OA143 Vals efter farfadern

OA144 Vals komp. av Axel Andersson år 1929

OA145 Vals komp. av Andersson 1932

OA146a Stenbockens vals efter farfadern

OA146b [Noterad för fiolstämningen AEACiss]

OA147 Hambo efter fadern

OA148 Vals efter fadern

OA149 Polska efter fadern

OA150 Schottisch efter fadern

OA151 Polska efter fadern

Låten är en variant av den s.k. Skomarepolskan.

Jfr Svenska Låtar, Västergötland n:r 64.

OA152 Polska efter farfadern

Text: "Just nu så vakna Grindstugen upp."

Leonard Eriksson
Bjudby, Blacksta.

Leonard Eriksson, Bjudby i Blacksta socken, är född 1878 och började spela vid fjorton års ålder. Hans lärare i fiolspelet var Axel Björkman i Vadsbro, nu boende i Kisäng, Stigtomta socken. Denne var, medan han ännu bodde i Blacksta, ordinarie brölloppsspelman där. Han spelade gärna tillsammans med 'Johan i Östorp' och en nyckelharpspelare Rosén, vilken lärt sig spela harpa i Uppland.

OA153 Polska efter Johan i Östorp

Jfr Leffler: Bidrag t. Söderm. äld. kulturhist. XI n:r 74.

OA154 Polska

Polskan skall, enligt Eriksson, ha komponerats av en sadelmakare Axel Ekman i Skansnäs, Blacksta socken.

OA155 Marsch efter Björkman

OA156 Polska efter Björkman

Melodien var allmän i trakten.

OA157 Polkett efter Björkman

OA158 Visa

Texten till visan är diktad av Karl Hultman från Harlinge i Bettna socken. Hultman var dräng hos Andersson, vilken på grund av sin vana att säga "å fankeri" vanligen kallades 'Fanken'. Han hade även öknamnet 'Ottén' för sin benägenhet att tidigt i ottan väcka sitt tjänstfolk.

Text:

1. "Jag sjunga vill en visa, den handlar om en bondegård,
den handlar om en bonde som bodde vid Harlinge gård.
För Otten, Otten, Otten är hans vanliga namn,
och Fanken kallas även han och Andersson ibland.
2. Var morgon klockan fyra då vaknar Otten i sin säng,
börjar han å bulta och säger åt piga sträng:
"Gå bort och se om drängarna har vaknat än,
för annars ska' du väcka dem, för nu är klocka fem."
3. Och piga lyder order, hon knogar genast sig iväg
åstad att väcka drängarna och säga hur det är.
Men då blir Otten lugn, han somnar om igen,
han kan ej skiljas från sin vän, Karl'ina heter den.
4. Nu är Karlina vaken, han beder Otten stiga opp.
Och han förstår nog saken, han tar ett djäkla skutt.
Han kommer ut, han kliver i väg med stora steg,
se hur han härklar upp på sned, det är hans gamla sed.

5. Först går han in i stallet där som han genast träder in och river sig i skallen och springer runt ikring och ropar, skriker: "Teoder; säg, är du här? Nu ska du rykta hästen väl, ty jag ska bort: Farväl."
6. Sen går han in i lagårn, där som han genast träder in och river sig i skallen, men säger ingenting. Sist säger han: "Gör oxarna i ordning, karl
f ör Teodor ska ha ett par, och jag ska bort ett slag."
7. Sen går han in i salen, där tar han sig en riktig snaps, där glömmen han bort kvalen, som han förut har haft. Sen drar han på sig sina stora fotklaver och nedåt stallet sig beger att sela på, med mer.
8. Nu är han uti vagnen, nu skall han till att resa bort, nu sträcker han upp kampen, det går i fullt galopp. Och Grälle luffar mycket värre än en hund, och Otten sitter nöjd och lugn, som vore han en kung.
9. Men vid hans vänstra sida där sitter trygg hans äkta hälft, hon sitter där och bligar och tycker det är sällt att sitta hos sin Otten som hon har som fanken kär. Han är en tröst för henne här i sorger och besvär.
10. Till Bogsta sträckes färden att bliva borta några dar, nu är det, ta maj jäven, i köket fullt kalas. Den gamla käringen bullar fram av alla slag, ja, hon tar även fram en klar ur flaskan, som hon har.
11. Men bäst hon går och fundrar så har vi Otten här igen, det hörs hur han domderar, han dundrar och han svär. Han frågte efter "Kuskaliven" sin förstås, men han ej synes till gunås och stallet det är låst.
12. "Ja, jag ger fan i kampen," så säger Otten, när han går, Karlina tar i armen, hon honom leda får. Ja, mig syns det att Otten nu är riktigt full, i köket ramlar han omkull, slår sönder en kastrull."

Johan Harald Mossberg
Viks Grindstuga, Vadsbro.

Johan Harald Mossberg, bosatt i Viks Grindstuga, Vadsbro, är född 1875 i Sånga församling, Stockholms län. Då han var tjugosex år gammal fick han sin första fiol och av en snickare och fiolspelman från Lindesberg vid namn David Sjögren inhämtade han sina första lärospån. Några av sina melodier har Mossberg från en annan, i norra Sörmland beryktad spelman; Karl Gustaf Sjögren från Strängnäs. Några av dennes låtar ha upptecknats av K. P. Leffler och publicerats i Bidrag till Södermanlands äldre kulturhistoria.

Mossberg hade hört polskan i Aspö när han var ung.

OA160 Polska

Mossberg hade polskan efter Karl Gustaf Sjögren.

OA161 Polska från Aspö

Efter en murare Ström i Åker.

OA162 Vals

OA163 Vals

OA164 Vals från Uppland

OA165 Vals

OA166 Vals efter Karl Gustaf Sjögren

OA167 Polska

Text: "Å nu så har jag fått en liten gumma,
å nu så har jag fått en stilig gumma,
å vad det lider å vad det går
blir hon tjock som en tunna.
Kippa kippa tjo, falle ralle ra," etc.

OA168 Vals

Mossberg uppgav att han själv komponerat valsens.

Karl Edvard Karlsson

Skogsborg, St. Malm

Karl Edvard Karlsson i Skogsborg, Stora Malms socken, började spela fiol redan som barn. När han var omkring tolv år gammal kom en kringvandrande spelman vid namn Höggren till Karlssons föräldrahem och av honom lärde sig Karlsson en del melodier. Höggren, som var från Ringarums socken i Östergötland, brukade under sina vandringar lära upp pojkar som hade lust att ägna sig åt musiken. För detta betingade han sig fritt uppehälle på de ställen eleverna bodde. Enligt Karlssons utsago skall han ha varit rätt skicklig på fiolen - bland annat spelade han med förkärlek den s.k. 'Liv Anders polska' av Esser - men hade inga förstämsmelodier i sin repertoar.

Karlsson har i sin ungdom brukat spela vid midsommarfesterna på Eriksberg. Han är född 1874.

Han dog ett år efter O.A:s besök 1937. Självmod.

OA169 Vals efter Höggren

OA170 Polska efter Höggren

OA171 Vals efter Höggren

OA172 Marsch

Marschen brukade spelas vid Eriksberg när majstången restes midsommarafton. Melodin är en variant till Bellmans 'Venus Minerva' - se Fredmans sånger, n:r 12 - och spelas i olika versioner i skilda landskap. Av

Dencker finnes ännu en variant från Stora Malm upptecknad. Jfr Svenska Låtar, Södermanland, n:r 142. Även den s.k. 'Jämtlands brudmarsch' härstammar från denna melodi.

Jfr Svenska Låtar, Jämtland och Härjedalen, H. I n:r 21, Dalarna, h. III, n:r 962 och Västergötland, n:r 150 m. fl."

OA173 Marsch efter Höggren

Marschen, som ursprungligen varit en finsk militärmarsch - först känd som 'Karelska gardesregementets honnörsmarsch', under 1808 års krig använd som 'Finska armens marsch' och under ryska tiden som Viborgs 8:e skarpskyttebataljons marsch - synes i Sverige ha erhållit stor popularitet, då den är spridd i ett flertal handskrifter från hela landet och dessutom upptecknats från många spelmän, från Norrland till Skåne. Särskilt i Sörmland är marschen spridd och den användes ännu av många spelmän. Här föreliggande version - med sin rikt utvecklade koloratur - utfördes på det mest spelmansmässiga sätt upptecknaren hört. Till den introduktion varmed Karlsson inledde marschen finnes endast motsvarighet i en från Skåne bevarad version.

Se vidare anteckningar om marschen i Svenska Låtar, Hälsingland och Gästrikland, h. I n:r 77. Varianter finnas i anf. arbete, h. II, n:r 598, Småland, Öland och Blekinge, n:r 96 och 261 samt Leffler: Bidrag till Södermanlands äldre kulturhistoria, X n:r 2 och 4. Tvenne varianter ingå i Musikaliska Akademiens arkiv, märkta I. 5955 och 5994.

OA174 Brudmarsch

Låten spelades när man gick att möta bröllopsfolket.

OA175 Polska

Sista repriserna återfinnes i n:r 4 och 27.

OA176 Polska efter Höggren

Ferdinand Gustafsson

Tegnebol, Björkvik

Ferdinand Gustafsson i Tegnebol, kallad 'Nyffen' efter stället han bebodde, började spela "så fort han kunde hålla i en fiol". Fadern, Gustaf Eriksson i Axtorp, Björkvik, född 1846, var spelman - han hade lärt av en morbroder och undervisade sonen på en fiol som Eriksson själv tillverkat.

Av äldre spelmän framhåller Gustafsson 'Pelle i Kornboda' - troligen identisk med den i Svenska Låtars Sörmlandsdel omnämnde 'Kornbon' - samt Glabon, den äldre och yngre. Den äldre hette Spel Erker och var med i finska kriget 1808. Den yngre Glabon hette Fredrik Jonsson och dog på 1880-talet.

Gustafsson är född 1862.

OA177 Marsch kallad Tegnebolåten

OA178 Marsch efter fadern

Låten gick under benämningen 'Hemmarsch'. Fadern hade den efter Glabon.

Jfr Svenska Låtar, Södermanland n:r 180.

OA179a Marsch efter Pelle i Kornboda

OA179b [Noterad för fiolstämningen AEACiss]

OA180 Polska efter Glabon

OA181 Polska efter fadern

Låten kallades 'Nyffens polska'.

OA182 Vals efter Glabon

När den äldre Glabon dog måste man lägga hans fiol i kistan, ty han hade hotat med att den aldrig skulle bli tyst om han ej fick den med sig i graven.

Robert Nordström

Lerbo

Kyrko- och skolvaktmästaren Robert Nordström i Lerbo är född 1868 i Öster-Haninge och flyttade 1891 till Lerbo. I Öster-Haninge funnos tvenne spelmän, Anders Bergström i Grindsvreten - död omkring 1920, åttio år gammal - och en som kallades 'Sångaren' efter den gård, 'Fågelsången', han bebodde, och av dessa lärde sig Nordström spela fiol, sedan han först ägnat sig åt dragspelet. I Väster-Haninge bodde ävenledes tvenne spelmän; Edvard Vretman i Kängsta och Oskar Larsson i Sittersta.

Robert Nordström är sångare och medlem i en sångkör i Lerbo.

OA183 Vals från Öster-Haninge

Nordström hade melodien efter sin moder, som sjöng den. Hon var född 1826.

OA184 Vals efter modern

OA185 Polska

Låten kallades 'Anders Perssons mågpolska'. Anders Persson ställde till stora gillen dit han bjöd traktens rika bondsöner för att skaffa sina döttrar män. Spelmannen brukade säga: "Anders Persson ställer opp sina mågar".

OA186 Polska efter Anders Bergström

Text: "Om alla berg och backar vore ost och brö'
och alla sjöar vore brännvin,
och alla vackra flickor stodo i en ring
och jag finge gå och välja.

Jag valde väl en, jag valde väl två,
men en skulle bli den rätta.
Och en skulle bli min utvalda vän,
och en skulle få mitt hjärta."

OA187 Steklåt från Öster-Haninge (And. Bergström)

OA188 Marsch efter Bergström

OA189 Vals efter Edvard Vretman

OA190 Polska efter Bergström

Text: "Opp gubbar och dansa, Käringen puttra och svor"

Melodien är en variant av den s.k. 'Rovpolskan', varav olika versioner förekomma i flera landskap. Jfr t.ex. Fredin, Gotlandstoner n:r 321, Bagge, 73 polskor och högtidsstycken från Gottland n:r 9, 76 Polskor från Östergötland n:r 51, Svenska Låtar, Dalarna, h. III n:r 886, Småland n:r 86, 127 och 199, m. fl.

OA191 Vals efter Bergström

Text: "Kalle lessen, Kalle lessen, varför linkar du så?"

Dä inte undligt, då inte undligt, jag har ont i en tå."

OA192 Visa "Om ungersven" efter modern

OA193 Marsch efter Bergström

OA194 Gökpolska efter And. Bergström

Gökpolskor ha upptecknats i de flesta landskap.

Jfr Svenska Låtar, Södermanland n:r 188, Hälsingland och Gästrikland, h. II n:r 707 och 712 m.fl. samt Bagge, 75 Polskor från Uppland och Södermanland n:r 2.

Klas August Gustafsson

Kristineberg, Öja, Flen.

Gustafsson har själv lärt sig spela fiol och har sina melodier efter trenne nu avlidna, bröder, Fredrik, Karl och Algöt Gustafsson. I Stora Malm, där Gustafsson är född 1856, fanns i hans ungdom en gammal spelman, skraddaren Dahlgren, vilken ansågs som tämligen framstående och hade en stor repertoar av polskor.

Gustafsson har förr anlitats som bröllopsspelman.

OA195 Gånglåt

OA196 Polska

OA197 Vals

OA198 Mazurka

OA199 Polska

Oskar Fredrik Andersson

Hälleforsnäs, L. Mellösa

Oskar Fredrik Andersson är född 1871 vid Hälleforsnäs bruk. På nionde året, då en äldre broder, Karl Andersson, började spela för en klockare Hörgren, tog även Oskar till fiolen och i smyg tillägnade han sig en del av den undervisning som brodern erhöi. Med tiden blev han en eftertraktad bröllopsspelman och han säger sig ha spelat på flera hundra bröllop i kringliggande socknar. Mest spelade han tillsammans med Konrad Hellqvist, numera bosatt i Finspång - se Svenska Låtar, Östergötland, h. I. - och Lars Erik Ersson från Hällefors, död sedan länge.

Andersson är notkunnig och har lärt konsten av en flöjtist, Herman Lundborg, vilken en tid var anställd vid Hälleforsnäs bruk.

OA200 Vals

Efter klockaren Hörgren. Denne var från Norrköping.

OA201 Vals efter Lars Erik Ersson

OA202 Polska efter Lars Erik Ersson

OA203 Polska [Med andrastämman]

Andersson kom ännu ihåg andra stämman till polskan sådan den brukade utföras då han var tillsammans

med andra spelmän.

Melodien är en variant av en känd polska. Jfr Svenska Låtar, Värmland n:r 321.

OA204 Vals

Karl Erik Eriksson
Hälleforsnäs, L. Mellösa.

Eriksson är född 1856 i Ärla och har sina låtar från denna trakt. Han började spela fiol i tjugoårsåldern, då han stiftade bekantskap med tvenne spelmän där, byggmästaren Per Lundstedt och snickaren vid Tummelsta gård, Per Persson, gemenligen kallad 'Per i gatan', död 1894. Från dem lärde han en del av sina melodier.

Omkring 1930 flyttade Eriksson till Hälleforsnäs där han sedan dess varit bosatt.

OA205 Polska

OA206 Vals

OA207 Vals

OA208 Brudmarsch efter Per Lundstedt

OA209 Brudmarsch efter Lundstedt

OA210 Polska

Eriksson trodde att han själv gjort polskan.

OA211 Vals efter Lundstedt

Låten gick under benämningen 'Halvstopsvalsen'.

OA212 Vals efter Per i gatan

Karl Gustaf Andersson
Husby, Aspö

Karl Gustaf Andersson i Husby, Aspö socken, föddes 1883 i Turinge församling, Stockholms län. Då han var femton år började han spela fiol för Anders Jansson i Valla, Ytter-Selö. Denne, som var lantbrukare, kyrkvärd och skicklig fiolspelman, hade i sin ordning lärt av Karl Olsson från Tuna, Ytter-Selö, vilken jämte klockaren och organisten Björkström i Över-Selö - död för femtio år sedan och jämnårig med Karl Olsson - samt klockaren Lundin i Ytter-Selö anlätades i "halva Sörmland och Uppland" på bröllop och danser.

Andersson är notkunnig - han har lärt noterna av organisten och musikdirektören Lagerström i Toresund - och har en stor och omväxlande repertoar, huvudsakligen härstammande från Jansson och Björkström. Han har mest spelat tillsammans med Hilmer Edlund och Axel Eriksson i Ytter-Selö. Enligt Andersson spelade Jansson mest i korstonarter; c- och g-dur, varemot Björkström gärna rörde sig i b- tonarterna.

Några av Janssons melodier ha upptecknats år 1898 av K.P. Leffler och publicerats i Bidrag till Södermanlands äldre kulturhistoria.

OA213 Polska

Andersson har polskan från Anders Jansson från Selaö. Denne dog omkring 1934.

OA214 Polska efter Anders Jansson

OA215 Marsch efter Jansson

OA216 Vals efter Jansson

OA217 Vals efter Jansson

OA218 Polska efter Jansson

OA219 Polska efter Jansson

Polskan kallades 'Kavelbrolåten'. En spelman skulle till dans för att spela. På vägen blev han upphunnen av en skjuts och bjöds att åka. Till tack gjorde han en polska som han spelade upp. Då han höll på med andra repressen passerade man en bro. Av skakningen kom fortsättningen att låta så: [Trioler på samma toner i de två första takterna i andra repressen]

Jfr Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. XI n:r 36. Se även n:r 202.

OA220 Polska

Efter en storspelman från Länna som hette Henrik Jansson.

OA221 Polska efter Axel Eriksson, Ytter-Selö

OA222 Polska efter Axel Eriksson

Eriksson hade polskan efter en byggmästare Vahlström i Mariefred.

Jfr Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. XI n:r 59, första repressen.

OA223 Polska

Polskan var efter en spelman Fredlund i Över-Selö, vilken lärt den av klockare Björkström.

OA224 Polska efter Fredlund

OA225 Polska efter Vahlström

OA226 Polska

En spelman i Toresund vid namn Bernhard Eriksson spelade polskan.

OA227 Polska efter Bernhard Eriksson

OA228 Vals efter And. Jansson

OA229 Vals efter And. Jansson

OA230 Vals efter And. Jansson

OA231 Polska efter And. Jansson

OA232 Vals efter And. Jansson

OA233 Vals efter And. Jansson

OA234a Polska komp. Andersson

OA234b [Noterad för fiolstämningen AEAE]

OA235 Brudmarsch komp. av Andersson år 1926

OA236 Vals komp. av Andersson år 1931

Valsen skall skildra ett julkalas på landet. De olika repriserna skola, enligt Andersson, betecknas med följande rubriker: Introduktionen återger bjällerklang vid gästernas ankomst. 1. repr. Gästerna välkomnas. 2. Vid kaffebordet. 3. Dansen i full gång. 4. Festligt dukade julbordet. 5. Efter förtäringen. 6. Färdknäppen kringbjudes. 7. Hemfärden.

OA237 Polska

Polskan spelades av en gammal, nu avliden, spelman i Strängnäs vid namn Karl Gustaf Sjögren.

Efterföljande fyra melodier äro avskrifter ur en Gustaf Andersson tillhörig notbok som förut ägts av klockare Björkström.

OA238 Kadriļ efter Björkström

OA239 Kadriļ efter Björkström

OA240 Anglais efter Björkström

OA241 Marsch efter Björkström

Linus Vitalis Karlsson
Sundby, Strängnäs

Överskötaren vid Sundby sjukhus Linus Vitalis Karlsson är född den 6 juli 1865 i Kovesta kvarn, Hyltinge socken. Han började spela fiol vid tio års ålder och lärde sig så småningom genom självstudium att läsa noter. Sina musikaliska anlag torde han ha ärfvt från modernesidan, ty morfadern, soldaten Johan Edvard Lindgren var fiolspelman. Då Karlsson var ett år gammal flyttade föräldrarna till Gryts socken där det fanns gott om spelmän, från vilka Karlsson torde ha rönt inflytande. De mest framstående av dessa voro, enligt Karlsson, skomakaren Magnus Rydberg, lantbrukaren Eriksson, färgare Vahlström i Gryt, vanligen kallad 'Färgaren'; inflyttad från Dunkers församling och död sedan länge, vidare byggnadssnickaren Björklund, en mycket anlitad spelman, Axel Höglund på Överby gård, Hyltinge, vilken stödde fiolen mot knät när han spelade, samt förre regementsmusikern Holtz i Björnlunda, vilken senare Karlsson betecknade som den främste av dem alla och den bäste fiolist han i sin ungdom hört. Holtz spelade "både gammalt och nytt".

OA242 Visa

Text: "Den sextonde Juni, det var en uschli dag
då vi av sorgen träffas liksom av åskans slag;
Vår lilla kära Hanna från hemmet villas bort
i vilda ödemarken, och det så fort, så fort".

Karlson hörde visan på 1890-talet."

OA243 Polska

Karlsson har hört melodien i norra Sörmland när han var barn"

OA244 Marsch

* När första repriserna spelades da capo togos dessa taktdelar pizzikato.

Karlsson har komponerat marschen år 1935, till sin dotters bröllop.

OA245 Visa

Låten, som egentligen är en polska, gick under namnet 'Sjösavisan'. En bruksbokhållare vid Sjösa har gjort visan om en lagårdspiga som smittat ner honom. Av texten kunde Karlsson endast påminna sig andra versen.

Erik Vilhelm Fågelin Strängnäs

Erik Vilhelm Fågelin, bosatt på ålderdomshemmet i Strängnäs, är född 1848 i Solö, Fogdö socken. Han har aldrig gått i skola men lärde sig läsa av farmodern. Vid elva års ålder började han spela fiol för fadern, lantbrukaren Jonas Fågelin i Solö, född 1818, vilken i sin ordning inhämtat sina kunskaper i fiolspelet av sin fader, Lars Jonsson i Hällby, Fogdö socken, som var född 1795.

Fågelin har i ungdomen spelat till dans. Han har en egendomlig fingersättning, i det han tar c- på altan, respektive f- på tenoren o.s.v. med första fingret.

Av äldre spelmän kände Fågelin endast till en klarinettist i Länna, vilkens namn han numera glömt bort.

OA246 Polska

Polskan är mycket spridd i Sörmland och spelas av de flesta spelmännen.

Jfr Wester, n:r 42. Se anmärkningen där."

OA247 Marsch

Fågelin hade lärt marschen av en bonde i Toresund.

Jfr Karl Edvard Karlsson, n:r 173. Se anmärkningen där.

Oskar Haglund Strängnäs

Oskar Haglund i Strängnäs tillhör en gammal spelmanssläkt. Både fadern, Fredrik Haglund i Vansö, född 1856 och död 1915, dennes tre bröder och en syster samt farfadern, Andreas Haglund, spelade fiol. Då Oskar var tio år gammal började han att spela, varvid fadern undervisade honom i de första grunderna.

Haglunds melodier äro karakteristiska för denna del av Sörmland. Polskorna tillhöra alla åtttondelstypen och slängpolskan - av sextondelstyp - är här sällsynt. De flesta polskor Haglund spelar äro gemensamma för flera andra spelmän i trakten. Vid markering av takten trampar Haglund på andra takt delen i polskan och valsens.

Haglund är född 1896 i Vansö. Vid tio års ålder flyttade han till Strängnäs där han har anställning som kommunalarbetare i stadens tjänst.

OA248 Polska efter fadern

OA249 Polska efter fadern

OA250 Polska efter fadern

Jfr Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. XI n:r 51.

OA251 Polska efter fadern

En tämligen likalydande variant av polskan ingår i Lefflers ovan anförda arbete n:r 52. Den var upptecknad efter en gammal spelman från Vansö vid namn Fredrik Larsson. Se vidare n:r 282.

OA252 Vals efter farbrodern Albert Haglund

OA253 Polska efter fadern

OA254 Marsch

Låten användes som bröllopsmarsch på Selaön.

OA255 Vals efter fadern

OA256 Polska

OA257 Polska

OA258 Polska

Haglund uppgav sig ha komponerat polskan 1935,

Algot Eriksson
Strängnäs.

Skomakaren Algot Eriksson är född 1896 i Fogdö socken och bosatt i Strängnäs. Då han var aderton år gammal fick han lära sig de första grunderna i fiolspelet av en bryggeriförman Karlsson i Strängnäs. Sedermera, under en längre vistelse på ett sjukhus, kom Eriksson i förbindelse med ett par spelmän, Gustaf Mård från Säby, Aspö, och Erik Pettersson i Solö, Fogdö socken, vilka samtidigt som patienter vistades där. Under samvaron med dessa lärde sig Eriksson en del melodier.

Eriksson har en tid varit spelman för ett danslag i Strängnäs.

OA259 Visa

Eriksson har visan efter sin farmoder. Till densamma sjöngs följande text:

"Där gingo två flickor, planterade kål,
hm, hm, ha, ha.
De talte så mycket om sitt giftermål,
ide ro, ide rallan rej."

OA260 Visa efter farmodern

OA261 Visa efter farmodern

Text: "Ack kära du min moder, den haver din fader förlorat,
uti fadderallanlej, uti hoppsan sej,
uti kort och i tärningospel".

OA262 Polska

Efter en vagnmakare Pettersson i Strängnäs, kallad 'Blomqvist Pelle'. Pettersson var måg till Blomqvist, därav öknamnet.

Arvid Lundqvist
Granlund, Helgarö.

Arvid Lundqvist är fiskare till yrket och född 1877 i den gård han bebor. Fadern, Johan Alfred Lundqvist, född 1854, spelar fiol och av honom fick sonen handledning i fiolspelet redan under skoltiden. Några av Lundqvists melodier härstamma från en spelman i Öja vid namn Rosén.

Lundqvist spelar taktfast och med en markerad rytm.

OA263 Polska

OA264 Polska

Polskan komponerades av Lundqvist medan han var ung.

OA265 Polska efter Rosén i Öja

Polskan är noterad för vanlig stämning. Vid omstämning tages a- på basen på lös sträng.

Jfr Rosenberg, 160 Polskor, visor och danslekar n:r 19.

OA266 Marsch efter Rosén

OA267 Marsch

Låten kallades för 'Majstångsmarschen från Åsbyås'.

OA268 Polska

Låten uppgavs vara en polska, men den har mazurkans karakteristiska kännetecken. Den var allmän i trakten.

OA269 Polska

Text: "Troheten som du bär i din kropp
den livar hela kärleken opp".

Jfr Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. XI n:r 68.

Edvard Pettersson

Viggeby, Fogdö.

Edvard Pettersson började som tioåring spela fiol, därtill påverkad av en äldre broder, Erik Pettersson, som även spelade. Han har givetvis även rönt inflytande av traktens äldre spelmän, Arvid Lundqvist i Helgarö och Frans Johnsson i Fogdö, vilka han ofta hört. Han har anlitats mycket på bröllop och gillen.

Pettersson är född 1896.

OA270 Polska upptecknad efter Edvard Pettersson, Viggeby, Fogdö.

Text: "Har jag kunnat trott att rovor va så rara
sjung hopp falleri, fallerallan rej,
så ha' ja.' tagi' nära hem te Sara
sjung hopp etc."

OA271 Visa

Text: Var morgon jag sätter en alpros i hatten
och sjunger min visa och vallar min hjord.

OA272 Polska

OA273 Vals från Fogdö

Frans Johan Johansson

Mellösabacken, Fogdö.

Frans Johan Johansson är född 1874 på Aspö men inflyttade i barndomen till Fogdö socken, där han nu arrenderar ett ställe, Mellösabacken, under Hesselbyholm. Han har gott musikaliskt påbrå både från fädernet och mödernet, i det både fadern, f.d. soldaten Johan Magnus Dahl, och morfadern, som hette Tunholm - båda från Fogdö - spelade fiol. Även modern var musikalisk och sjöng många gamla melodier, vilka hon lärt av sin fader.

Johansson, som började spela redan som barr, har sina flesta låtar från här nämnda personer samt från en gammal spelman från Granlund i Fogdö (Helgarö?), Per Eriksson, vanligen kallad 'Granlunds Pelle'.

OA274 Polska efter Per Eriksson

OA275 Polska

Johansson hade polskan efter en klockare och spelman på Aspö. Jfr Fågelin, n:r 246.

OA276 Polska efter Sjögren i Strängnäs

Jfr Karl Gustaf Andersson, n:r 222.

OA277 Polska efter Per Eriksson

OA278 Vals

Johanson hade lärt valsen, vilken han trodde vara från Dalarna, av en skräddareregesäll från Norrland.

OA279 Polska efter morfadern

OA280 Polska efter modern

OA281 Bröllopsmarsch

Marschen spelades av en målare Friberg, vilken en tid uppehållit sig i orten.

Jfr tredje reprisen med Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. X, marscher n:r 4 och 5, sista reprisen.

OA282 Vals efter Per Eriksson

Per Eriksson var, enligt Leffler, i vars publikation Bidrag till Södermanlands äldre kulturhistoria ett flertal melodier efter Eriksson ingå, en framstående spelman. Han var född i början av 1820-talet och elev av klockaren och fiolspelmanen Robert Ludvig Kjellborg i Fogdö, död 1860.

OA283 Polska

Efter en trädgårdsmästare August Karlsson från Rosersberg i Uppland.

OA284 Polska efter Per Eriksson

Jfr Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. XI n:r 10.

OA285 Polska efter Per Eriksson

Sigurd Hjalmar Lönnkvist

Lönnsborg, Fogdö.

Skomakaren Sigurd Hjalmar Lönnkvist har lärt spela av en äldre broder, Bernhard Lönnkvist, vilken i sin ordning lärt av den förut omnämnde soldaten Johan Magnus Dahl i Bärby, Fogdö socken. Han har spelat mycket på bröllop och danser, bland andra med Gotthard Pettersson från Verga, Fogdö, Arvid Lundqvist, m.fl.

OA286 Vals efter J. M. Dahl

OA287 Polska efter J. M. Dahl

OA288 Vals

Erik Alfred Gustafsson
Marielund, Härad.

Erik Alfred Gustafsson i Marielund är född 18/5 1870 på ett ställe, som hette Stavberg i Häradsocken. Hans intresse för fiolen väcktes då han i tjugoårsåldern hörde ett par äldre spelmän i hemtrakten; Janne Eriksson i Härad - boende vid Hagberget, där han var bonde - och Gustaf Larsson i Barva, vilken på sistone flyttade till Kjula, där han dog, och Gustafsson lärde sig nu på egen hand en del av nämnda spelmäns melodier. I Barva fanns ännu en spelman - kanske den mest framstående av dem alla - nämligen organisten och folkskolläraren Daniel Öhlander, vars rykte som god fiolspelar var vida befast och omvitnad av ett stort antal av honom upplärda spelmän.

Gustafsson spelar mycket taktfast, tryggt och säkert, med ren och distinkt ton. Hans spelsätt är genuint gammaldags och den utpräglade fasta rytmen, som kännetecknar utförandet vittnar om att han spelat mycket till dans. När han spelar stöder han fiolen mot ena knäet.

OA289 Polska

Efter en gammal gubbe i Härad som hette Janne Eriksson.

OA290 Vals efter modern

OA291 Polska

Efter en spelman i Vansö.

OA292 Polska efter Gustaf Larsson

OA293 Polska efter Gustaf Larsson

OA294 Vals efter Gustaf Larsson

OA295 Polska

OA296 Polska från Hyltingeö

OA297 Polska

OA298 Vals efter Janne Eriksson

OA299 Polska

OA300 Neckens polska

Jfr Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. XI, sid. 35.

Ferdinand Gustafsson
Källstugan, Länna.

Ferdinand Gustafsson är lantbrukare och bebor och brukar ett ställe, kallat Källstugan, i Länna socken.

Han är född 4/4 1886 och lärde sig själv spela fiol medan han ännu gick i skolan. I släkten funnos inga spelmän - fadern var dock musikalisk och sjöng mycket - men Gustafsson kom snart i förbindelse med traktens spelmän av vilka han torde ha rönt inflytande och vars melodier han lärt sig. Bland de förnämsta av dessa nämner han Karl Jonsson i Rocklännan och Gustaf Eriksson i Brostugan, den senare elev av klockaren och skolläraren Ahlström i Dunker; en skicklig fiolspelman. Gustaf Eriksson var själv 'utlörd klockare' och spelade både orgel och fiol, enligt Gustafsson. Hans noter skall ha bränts upp av änkan.

OA301 Polska

Efter en vagnmakare Pettersson i Strängnäs.

OA302 Polska efter Gustaf Eriksson

Låten uppgavs vara en fyr- eller slängpolska. Genom sina punkterade taktdelar och det raska tempo var den utfördes närmare den sig åttondelstypen och har tydligen använts även till vanlig hambopolska.

OA303 Polska efter Gustaf Eriksson

OA304 Polska

Låten kallades för 'Källstugans polska'.

Jfr Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. XI n:r 66.

Jfr Svenska Låtar, Närke n:r 368.

OA305 Polska

OA306 Polska från Länna

Jfr Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. XI n:r 72.

OA307 Marsch komp. av Gustafsson

Sven Viktor Edvin Andersson

Täbylund, Åker.

Sven Viktor Edvin Andersson i Täbylund, Åkers socken, är född 1888 i Södertälje. Vid sju års ålder började han spela dragspel, men övergick till fiolen då han var fjorton år. Någon undervisning i fiolspelet har han ej åtnjutit utan har själv bibringat sig de kunskaper han besitter. Både fadern och modern voro musikaliska och hade goda sångröster. År 1904 flyttade Andersson till Åker där han är anställd som svarvare vid Åkers styckebruk.

Andersson har spelat mycket på bröllop och danser i kringliggande socknar, först tillsammans med den förut omnämnde Gustaf Eriksson, gemenligen kallad 'Brostugan', samt med Valfrid Eriksson från Åkers styckebruk, sedan tillsammans med en yngre broder, Karl Andersson, född 1895. Den senare är notkunnig och har som esskornettist varit medlem av en orkester, men spelar även fiol.

OA308 Polska efter modern

OA309 Vals efter modern

Denna och föregående melodi uppgavs vara från Dillnäs.

OA310 Vals efter Oskar Rundgren

OA311 Vals

En person vid namn Larsson hade sjungit valsen för Andersson. Larsson spelade ej.

OA312 Polska

Polskan komponerades av Andersson år 1936.

OA313 Marsch

Marschen uppgavs vara från Länna, där den gick under benämningen 'Långdansen'.

OA314 Vals

Valsen var från Länna, efter en spelman Mälqvist, maskinist vid Granboda mejeri.

OA315 Vals

Valsen kallades 'Tiggarflickan' och sjöngs av en gammal soldat vid namn Verner från Åker. Till melodien sjöngs följande text:

"Usch, det är så kallt, så kallt, jag fryser,
Knappast mina kläder skyler mig.
Det är blott av frost och köld jag ryser,
ingen är det här som vill förbarma sig.
Glad jag skulle bliva
om ni ville giva
stackars tiggarflickan endast en bit bröd."

Johan Albert Ahlgren
Kobergsgården, Taxinge.

Snickaren Johan Albert Ahlgren i Taxinge är född 16/6 1870 på Härnö, Kärnbo socken. Han var aderton år då han började spela fiol och lärde då av en spelman vid namn August Engström i Kärnbo, vilken var jämnårig med Ahlgren och den ende spelmannen i socknen. I yngre dagar var Ahlgren mycket anlitad på gillen och danstillställningar och hans repertoar skall, enligt egen utsago, ha varit ganska omfattande, isynnerhet beträffande polskor.

OA316 Polska

Ahlgren kallade låten för 'Annas polska'.

OA317 Polska

Låten kallades 'Holmas polska' efter en fru Holm som tyckte mycket om den.

OA318 Vals efter Aug, Engström

OA319 Polska efter modern

OA320 Polska efter Aug. Engström

OA321 Polska efter Aug. Engström

OA322 Polska efter Aug. Engström

OA323 Vals

OA324 Polska efter Engström

Karl Vilhelm Lindblom
Sågbacken, Taxinge.

Karl Vilhelm Lindblom i Sågbacken, Taxinge, är, liksom Ahlgren, från Kärnbo socken där han är född 10/12 1877. Han har ibland även spelat tillsammans med Ahlgren och har en del melodier gemensamma med denne. Men han har på egen hand lärt sig spela och började därmed på en av honom själv förfärdigad fiol då han var sexton år, Några av de melodier Lindblom spelar härstamma från en skomakare Lindqvist från Åker.

Lindblom har förut spelat mycket på bröllop, såväl i Kärnbo och Taxinge som i Turinge, Åker, Gorsinge m.fl. socknar.

OA325 Polska

OA326 Polska

Efter en spelman vid namn Vickman. Lindblom lärde polskan som barn.

OA327 Vals efter Lindqvist

OA328 Vals

OA329 Vals

OA330 Polska

Lindblom har polskan efter en spelman Karl Karlsson, vilken var statdräng vid Gripsholms ladugård

Karl Lönnborg.
Fridhem, Vallby.

Snickaremästaren Karl Lönnborg i Fridhem, Vallby, är från Ludgo och född 5/2 1859. När han var fjorton år, började han spela fiol och lärde en del melodier av den förut omtalade färgaren Vahlström i Gryt, vilken var en god spelman och därtill något notkunnig. Lönnborg började också spela efter noter, men upphörde snart därmed. Han har en stor repertoar, av vilken största delen förut är känd och upptecknad.

En son och en sonson spelar fiol.

OA331 Vals

OA332 Polska

OA333 Polska

OA334 Polska

OA335 Polska

OA336 Vals

Karl Hjalmar Andersson
Backgården, Mora, Jäder.

Karl Hjalmar Andersson är skåning till börden men född i Husby i Jäders socken 1876. Fadern, Jöns Andersson från Allerum i Skåne, spelade något fiol, och från honom torde sonen ha ärvt sina musikaliska anlag.

Sin första fiol gjorde han av en brädlapp - han var då nio år - och då han var tolv, spelade han på sitt första bröllop. Hans läromästare i fiolspelet var Gustaf Larsson i Barva, död på Kjula ålderdomshem och elev av Daniel Öhlander.

En av de mera framstående bland de äldre spelmännen i Jäder var, enligt Hjalmar Andersson, dennes svärfader, Karl Andersson. Han var född i Husby socken och var i sin ungdom så anlitad som spelman, att han för sina sparade spelmanspengar kunde köpa sig ett torp. Han flyttade år 1886 till Backgården i Mora och kom då i förbindelse med Alfred Andersson i Bränne och Alfred Jonsson i Jäders by, med vilka han ofta spelade tillsammans.

Hjalmar Andersson har liksom svärfadern varit mycket efterfrågad som spelman och har bl.a. i trettio år utfört musiken vid midsommardansen i Mora.

OA337 Polska

Andersson har en gång hört polskan på Ängsön.

OA338 Polska

Andersson har lärt polskan då han en tid vistades i Stockholm. Hans hyresvärd, som hette Vahlman, spelade den.

OA339 Vals efter Vahlman

OA340 Polska

OA341 Polska

OA342 Polska

En variant av polskan har upptecknats i Dalsland. Jfr Svenska Låtar, Dalsland n:r 167.

OA343 Polska efter Öhlander

Melodien är en typisk mazurka.

OA344 Polska efter Gustaf Larsson

OA345 Vals efter Vahlman

OA346 Polska efter Alfred Jonsson

Frans Oskar Pettersson

Skäcklinge, Torshälla.

Frans Oskar Pettersson i Skäcklinge. Torshälla socken, - lantbrukare till yrket - är född 1882 i Gillberga. Farfadern, Per Ersson, och en farbroder, Karl Pettersson i Munktorp, spelade fiol, och av den senare lärde Frans Pettersson sina första melodier.

En son till Pettersson vid namn Folke, född 1912, är även fiolkunnig och båda ha spelat på bröllop och danser - "emellan Strängnäs, Kungsör och Öja" - säger Pettersson.

OA347 Polska efter farbrodern

Farbrodern, Karl Pettersson, är född 1850 i Munktorp, Västmanland.

OA348 Hambo

Melodien är komponerad av Pettersson till Julitastämman"

OA349 Polska

Polskan är efter en gammal gubbe i Torshälla.

OA350 Polska komp. av Pettersson år 1926

Karl David Karlsson

Folkesta, Torshälla.

Lantbrukaren och fjärdingsmannen Karl David Karlsson i Folkesta har lärt spela fiol av en år 1936 avliden, över nittio år gammal skomakare, Olof Olsson från Strömstugan i Råby-Rekarne.

Hela familjen Karlsson är musikalisk, och tre av sönerna spela fiol. En av dem är därjämte fiolbyggare. Då en av sönerna sekunderade fadern, stämde han ner sin fiol på följande sätt: [Ess-Bess-F-C]. När Karlsson spelade i d-dur, hade alltså sonen f-dur; en originell och betagande klangkombination.

Karlsson har sina flesta melodier från Olof Olsson.

Han är född 1882 i Råby-Rekarne.

OBS Karl David Karlsson bor i Råby Rekarne (Eskilstuna) men poststationen Folkesta ligger i Torshälla

OA351 Vals

Karlsson har valsen efter en gammal spelman från Torpa i Västmanland, Johan Flodin. Denne var född på 1830-talet.

OA352 Vals från Gillberga

OA353 Polska

OA354 Polska

OA355 Polska

OA356 Polska

Låten är en variant av den s.k. Norralapolskan. Den förekommer både som sextondels- och - som i denna version - åttondelspolska. Jfr Svenska Låtar, Dalarne h. I n:r 67, Hälsingland och Gästrikland h. I n:r 195 och h. II n:r 705, m. fl.

Gunnar Olsson

Eskilstuna.

Gunnar Olsson är född 23/11 1902 i Eskilstuna och började spela fiol vid tolv års ålder. Han är notkunnig och har själv komponerat en del melodier. Några av hans låtar härstamma från fadern, Erik Alfred Olsson - född 1674 och bosatt i Eskilstuna - vilken spelar fiol och i sin ordning lärt dem av Karl Andersson i Löten, Ärla socken, gemenligen kallad 'Löt Kalle', samt byggmästaren Per Lundstedt i Ärla. Denne, som var född 1826 och dog omkring 1697, spelade ofta tillsammans med 'Per i Gatan' (båda förut omnämnda hos Karl Erik Eriksson i Hälleforsnäs).

Av äldre danser som sedan gammalt brukats i Ärla socken nämner Olsson 'Björndansen' och 'Schultsa'. Enligt den beskrivning han lämnat utföres björndansen på följande sätt:

"Under vilopaus i den vanliga dansen brukade förr tvenne starka karlar utföra den s.k. björndansen, som tillgick så, att de lade sig framstupa på golvet, på händer och fötter, med huvudena mot varandra och kroppen rak spänd, samt i takt efter musiken på samma gång lyfte sig från golvet och varje gång flyttade fötterna åt sidan, så att dansen gick i cirkel. Inga andra än riktigt starka personer kunde utföra stycket, men kunde somliga

efter trägen övning samtidigt som de lyfte sig från golvet slå ihop handflatorna utan att falla på näsan. Både händer och fötter måste på samma gång lyftas så att vare sig handflatorna eller tåspetsarna under ett ögonblick vidrörde golvet. Texten till första strofen lyder:

"Bromsa byggde getingabo,
surr, surr, surr, surr."

'Schultsa' dansades allmänt i Gillberga för omkring hundra år sedan. Den infördes till Ärla för femtio år sedan av en kvinna som då inflyttade från Gillberga, och den beskrevs på följande sätt:

"Tvenne dansande fatta varandras händer i kors och med utsträckta armar dra de dem varannan gång åt sig och samtidigt dansa i takt med en härför lämplig valsmelodi".

OA357 Gånglåt efter Lundstedt

OA358 Gånglåt efter Lundstedt

OA359 Polska

Polskan gick under namnet "Farfars klocka". Den är komponerad av en för några år sedan avliden spelman, Alfred Eriksson i Gölstorp Ärla socken.

OA360 Polska komp. av Olsson år 1928

OA361 Vals

Låten kallas Spelmansvalsen och är komponerad av Olsson år 1930.

OA362 Gånglåt

Olsson har komponerat låten 1927. Han kallar den "Dagsmejan".

OA363 Vals från Kjula

Efterföljande sex melodier ha upptecknats av Gunnar Olsson efter fadern, Erik Alfred Olsson.

OA364 Vals från Ärla

Jfr n:r 212

OA365 Vals

Låten gick under namnet "Halvstoppsvalsen". Jfr n:r 211.

OA366 Vals från Ärla, efter Per Lundstedt, Ärla, upptecknad efter fadern Erik Alfred Olsson, Eskilstuna, av sonen Gunnar Olsson, Eskilstuna.

OA367 Vals från Ärla

OA368 Vals från Ärla

Såväl denna som de tvenne föregående valserna spelades av Per Lundstedt.

OA369 Vals från Ärla

Karl Hugo Steen
Eskilstuna.

Karl Hugo Steen har spelat tillsammans med Gunnar Olsson på tävlingar och stämmor sedan 1925, och

båda representerade sitt landskap på riksspelmansstämman i Stockholm 1927.

Steen är född 1898 i Sura socken, Västmanland, men flyttade till Sörmland vid nio års ålder. Han är notkunnig och har dels genom självstudier, som han började med vid fjorton års ålder, och dels genom att taga lektioner, bibringat sig den färdighet på fiolen, som han besitter.

Även fadern, Carl Fredrik Steen, född 1875, spelar fiol.

OA370 Vals efter Oskar Larsson

Hugo Valfrid Pettersson
Eskilstuna.

Hugo Valfrid Pettersson i Eskilstuna var trettiosex år gammal, då han började spela fiol. Han hörde då en känd östgötaspelman, Josef Alm från Östergötland, varvid intresset för folkmusiken vaknade. Sedan dess har han komponerat ett flertal melodier i gammal stil.

Pettersson är född 20/3 1892 i Eskilstuna. Fadern, Karl Erik Pettersson - född 1846 och död 1902 - var en duktig spelman och var mycket anlitad som sådan.

OA371 Polska

Hugo Pettersson hade polskan efter sin moder, vilken var född i Julita 1855.

Till melodien sjöngs följande text:

"Anders Perssons stuga står i ljusan låga,
Anders Perssons stuga brinner opp san'.
Anders Persson kuta och sprang,
Anders Perssons stuga luta och brann,
Anders Perssons stuga står i ljusan låga
Anders Perssons stuga brinner opp san'."

Polskan härstammar från 1700-talet. Jfr Svenska Låtar, Dalarna, h. III n:r 770 och 887.

OA372 Polska efter fadern

OA373 Vals efter fadern

OA374 Polska

Låten kallades "Slipstenspolskan" och var komponerad av Pettersson 1928.

OA375 Vals

Valsen, som var Petterssons egen, kallades för "Gamla Klämnen".

OA376 Vals

Låten kallades "Vädersnurrar" och komponerades av Pettersson 1934.

OA377 Gånglåt

"Rallareliv" kallade Pettersson denna låt. Den är komponerad 1932.

OA378 Vals komp. av Pettersson 1921

OA379 Polska

Låten kallades "Klockpolska" och är komponerad 1926.

Efterföljande fem melodier äro avskrifter ur Pettersson tillhöriga noter.

OA380 Vals

Valsen kallades 'Hälsingetakter' och komponerades 1930.

OA381 Vals

Valsen benämndes 'På bjudningsdans' och komponerades 1933.

OA382 Gånglåt

Gånglåten gick under namnet 'Herrskapsmarschen'. Den komponerades 1933.

OA383 Vals efter Albert Boström i Floda

OA384 Vals efter fadern

Erik Johannes Hellmark
Eskilstuna.

Skräddaren Erik Johannes Hellmark är född 17/2 1882 i Stockholm men kom till Jäder som barn, och här lärde han sig de första grunderna i fiolspelet. Av äldre spelmän där samt av 'Blinda Johan' i Kjula tillägnade han sig en del melodier, men de flesta har han efter morfadern, Hellmark, vilken ej spelade något instrument utan sjöng sina låtar.

Hellmark har spelat på tvåhundraåttio bröllop - de flesta i norra delen av landskapet - samt i tjugotvå år vid midsommarfesten i Mora tillsammans med Karl Hjalmar Andersson.

OA385 Polska

Polskan uppgavs vara komponerad av en nämndeman i Kinglöt, Jäders socken.

OA386 Vals

Efter en bonde, kallad 'Edeby Erik', som skall ha gjort valsen. Se anmärkningen till n:r 55.

OA387 Gånglåt

Efter samme bonde. Gånglåten kom till en gång då Edeby Erik körde med oxarna till trädan. Under vägen råkade oxarna i sken, vilket skall illustreras av efterföljande polska, som är byggd på samma melodi.

OA388 Polska

OA389 Polska från Jäder

OA390 Polska

OA391 Polska

Polskan skall vara gjord av en kyrkvärd i Jäder som hette Jonsson och levde i slutet av 1700- eller början av 1800-talet.

OA392 Polska

OA393 Polska från Kjulatrakten

OA394 Gökpolska

Johan Fredrik Hjertzell
Eskilstuna.

Johan Fredrik Hjertzell är född i Mo socken i Dalsland år 1665 men flyttade med sina föräldrar till Sörmland då han var ett år gammal. Fadern, vilken hade samma namn, var född i Lida i Åkers socken. Han spelade fiol och av honom lärde sonen spela redan som barn.

OA395 Polska

Polskan, som mera har mazurkans karaktär, har Hjertzell efter en fiskare Vallin från Ostra, Sundby socken.

OA396 Vals efter fadern

OA397 Polska

Fadern hade lärt melodien i Dalsland. Jfr Svenska Låtar, Dalarne, h. II n:r 480.

OA398 Polska

OA399 Polska efter fadern

OA400 Polska efter Vallin

Text: "Vill ni gå hem så får ni,
vill ni vara kvar så får ni.
Å vill ni vara kvar än i åtta dar
så nog har jag väl en polska kvar."

Melodien är en avlägsen variant av en i Dalarne upptecknad polska, med text:

"Tre tusen män från Dalorten sprang
med spiksiagna skor och klubbor i hand,
till att försvara landom".

Jfr Svenska Låtar, Dalarne, h. III n:r 1042 och IV n:r 1466, Södermanland, n:r 21 och Uppland, n:r 179.

Nils Bergholm
Eskilstuna.

Nils Bergholm i Eskilstuna började spela fiol vid aderton års ålder och har genom självstudier lagt grunden till sin kunnighet i fiolkonsten. Han är notkunnig och har tydligen ärft sina musikaliska anlag från modernet, ty både morfadern och en morbroder, båda med namnet Åkerström, spelade fiol.

Bergholm, som är född 1399 i Västerås. har själv komponerat låtar i gammal stil. En broder, Knut Bergholm, spelar ävenledes fiol.

OA401 Polska efter Oskar Larsson

OA402 Vals komp. av Bergholm 1929

Johan Henrik Thorsell
Torsvik, Skogstorp, Husby-Rekarne.

Thorsell år född 1881 i Gillberga. I släkten funnos många spelmän. Morfadern, Anders Flodqvist ifrån Floda socken, född 1818 och död omkring 1890. var känd som en skicklig spelman, och en av dennes söner,

Gustaf Flodqvist i Husby-Rekarne, vilken är morbroder till Thorsell, är även fiolkunnig. I yngre dagar spelade Thorsell samman med en broder, Frans Thorsell, och båda anlätades som brölloppsspelmän. Den av bröderna som sekunderade använde sig därvid av samma fiolstämning som omnämnts i samband med David Karlsson i Folkesta.

Några av Thorsells melodier äro komponerade av honom själv.

Av spelmän i den närliggande trakten kan nämnas Karl Eriksson i Eriksborg, Hällberga, vilken är född 1892, samt dennes fader, Gustaf Eriksson i Västerland, Hällberga, född 1864. Dennes fader, Erik Vilhelm Eriksson i Ostra, född 1836 och död 1914, spelade fiol, och hans rykte som skicklig brölloppsspelman var under 1850-60-talen, då han var mest uppmärksam, vida befast. Han hade lärt spela av sin fader, vilken gemenligen gick under namnet 'Skirgubben'.

OA403 Polska efter "Tusen Anders" från Flen, upptecknad efter Johan Henrik Thorsell, Torsvik, Skogstorp, Husby-Rekarne. "Thorsell hade polskan från en spelman från Flen, kallad 'Tusen Anders'. Han var bosatt i Eskilstuna och ansågs som ett original."

OA404 Vals komponerad 1936 av och upptecknad efter Johan Henrik Thorsell, Torsvik, Skogstorp, Husby-Rekarne.

OA405 Vals, "Kerstin på Lybeck", upptecknad efter Johan Henrik Thorsell, Torsvik, Skogstorp, Husby-Rekarne, som även komponerat 1:a repressen. "Första repressen är en variant av en känd vals från början av 1800-talet, kallad 'Kerstin på Lybeck'. Jfr Albert Gustafsson, n:r 55 och 365. Andra repressen är komponerad av Thorsell."

OA406 Vals, "Midsommarvals", komponerad 1928 av och upptecknad efter Johan Henrik Thorsell, Torsvik, Skogstorp, Husby-Rekarne. "Valsen är Thorsells egen komposition från 1928. Han kallade den 'Midsommarvals'."

OA407 Gånglåt komponerad av och upptecknad efter Johan Henrik Thorsell, Torsvik, Skogstorp, Husby-Rekarne.

OA408 Vals komponerad 1932 av och upptecknad efter Johan Henrik Thorsell, Torsvik, Skogstorp, Husby-Rekarne.

OA409 Polska upptecknad efter Johan Henrik Thorsell, Torsvik, Skogstorp, Husby-Rekarne. "Thorsell trodde att polskan var från Jämtland. En variant av melodien finnes i Svenska Låtar, Dalarna, h. III n:r 722."

OA410 Polska från Öja upptecknad efter Johan Henrik Thorsell, Torsvik, Skogstorp, Husby-Rekarne. "Polskan skall ha kommit från Öja. Thorsell lärde den i ungdomen."

OA411 Polska komponerad 1932 av och upptecknad efter Johan Henrik Thorsell, Torsvik, Skogstorp, Husby-Rekarne.

OA412 Polska efter "Hultbergsgubben", Husby-Rekarne, upptecknad efter Johan Henrik Thorsell, Torsvik, Skogstorp, Husby-Rekarne. "Thorsell hade polskan efter en gammal spelman från Husby-Rekarne. Denne gick vanligen under namnet 'Hultbergsgubben'."

Albert Gustafsson
Ekeby, Dunker.

Klarinettisten och fiolspelmanen Albert Gustafsson i Ekeby, Dunker, är född 1884 i Ekeby. Redan som barn började han spela på en av fadern tillverkad fiol och med honom som läromästare. Fadern, vars namn var

Johan Erik Gustafsson, spelade nämligen både fiol och klarinett - han var född 1849 och dog 1924 - och hade lärt spela av klockaren Langborg i Dunker. Albert Gustafsson har spelat tillsammans med en mjölnare Axel Enqvist i Mellbykvarn - död omkring 1920, nittio år gammal - vilken var en duktig klarinettist och vilken i sin ordning lärt sin konst av en bonde och spelman från Sörlännakrogen i Länna.

Både Gustafsson och fadern ha varit anlitade brölloppspelmän.

OA413 Vals efter fadern Johan Erik Gustafsson, upptecknad efter Albert Gustafsson, Ekeby, Dunker. "Första repriserna är besläktad med en i Dalarna upptecknad vals. Jfr Svenska Låtar, Dalarna, h. I n:r 32, sista repriserna. Se även Skåne, h. I n:r 219, andra repriserna.

OA414 Polska efter fadern Johan Erik Gustafsson, upptecknad efter Albert Gustafsson, Ekeby, Dunker.

OA415 Polska efter fadern Johan Erik Gustafsson, upptecknad efter Albert Gustafsson, Ekeby, Dunker.

OA416 Brudmarsch efter fadern Johan Erik Gustafsson, upptecknad efter Albert Gustafsson, Ekeby, Dunker. "Melodien torde ursprungligen ha spelats som kadrijl, då den har de för denna dans karakteristiska kännetecknen.

OA417 Kadrijl efter fadern Johan Erik Gustafsson, upptecknad efter Albert Gustafsson, Ekeby, Dunker.

OA418 Vals efter fadern Johan Erik Gustafsson, upptecknad efter Albert Gustafsson, Ekeby, Dunker. "Varianter av melodien ha upptecknats i Östergötland - där valsen uppges vara komponerad av Lindblom - och Västmanland. Jfr Svenska Låtar, Östergötland n:r 45 och Västmanland n:r 68."

OA419 Polska komponerad av fadern Johan Erik Gustafsson, upptecknad efter Albert Gustafsson, Ekeby, Dunker.

OA420 Marsch efter fadern Johan Erik Gustafsson, upptecknad efter Albert Gustafsson, Ekeby, Dunker. "Första repriserna är en intressant variant av en både i Sörmland och annorstädes spelad marsch, vilken under 1800-talet var tämligen populär. I Skåne hade första repriserna följande lydelse:"

August Leander Hagberg
Skebokvarn, Helgesta

August Leander Hagberg är bosatt på Skansen i Skebokvarn, Helgesta socken. Han är född 2/5 1856 i Hagen - ett torp under Rockelsta - och började spela fiol då han var tolv år gammal. En farbroder, Anders Ersson vid Helgesta gård, spelade fiol och lärde Hagberg stämma fiolen samt de första grunderna. Sedan utbildade sig Hagberg på egen hand och då det ej fanns någon annan spelman i trakten under många år blev han mycket engagerad till bröllop och allehanda danstillställningar. Några av Hagbergs melodier äro gjorda av honom själv.

OA421 Polska upptecknad efter August Leander Hagberg, Skebokvarn, Helgesta.

OA422 Vals efter bonden Karlsson. Frändsta, upptecknad efter August Leander Hagberg, Skebokvarn, Helgesta. "Hagberg har polskan efter en bonde i Frändsta hos vilken han tjänade som dräng. Bonden hette Karlsson och var notkunnig."

OA423a Polska, "Tyska polskan", upptecknad efter August Leander Hagberg, Skebokvarn, Helgesta. "Låten gick under namnet 'Tyska polskan'. Melodien är en variant av Stenbockspolskan, även kallad 'Tyska klockorna' m.m."

OA423b Noterad för stämningen AEAE

OA424 Vals komponerad av och upptecknad efter August Leander Hagberg, Skebokvarn, Helgesta. "Valsen spelades med förstämningen (AEAE) Vid omstämmning tages första tonen, e löst på tenoren och giss i andra reprisens femtonde takt som fiss."

OA425 Polska från Hyltinge upptecknad efter August Leander Hagberg, Skebokvarn, Helgesta. "Som pojke hörde Hagberg denna polska på ett gille. Spelmannen, som var från Hyltinge, använde låten vid detta tillfälle som färdpolska, d.v.s, den sista dansen som spelades. Den blev även spelmannens sista, ty han drunknade under hemfärden från gillet.

Varianter av polskan ha upptecknats i skilda landskap. Jfr t.ex. Svenska Låtar, Södermanland n:r 15, Västergötland n:r 48 och 192 samt Dalsland n:r 259."

OA426 Polska upptecknad efter August Leander Hagberg, Skebokvarn, Helgesta.

Adolf Fritiof Hillman
Sparreholm, Hyltinge.

Adolf Fritiof Hillman har lärt många av sina melodier av Hagberg i Skebokvarn och har förr ofta spelat tillsammans med honom. Han är född 1871 i Helgesta och var nitton år då han första gång spelade till dans. Modern hade sångröst och sjöng gärna gamla melodier vilka sonen lätt tillägnade sig. Utom med Hagberg brukade Hillman spela på bröllop och danser tillsammans med Karl Eriksson i Hyltinge, en för trettio år sedan avliden fiolspelman. Numera har Hillman dock upphört att spela till dans och han odlar fiolspelen endast för sitt nöjes skull. Men de musikaliska traditionerna uppbäres och fortsättes av hans söner, vilka utbildat sig till duktiga musiker. De spela dock huvudsakligen modern musik.

OA427 Polska komponerad av och upptecknad efter Adolf Fritiof Hillman, Sparreholm, Hyltinge. "Polskan är gjord av Hillman i början av 1890-talet"

OA428 Polska efter modern, upptecknad efter Adolf Fritiof Hillman, Sparreholm, Hyltinge. "Efter denna polska dansade Karl XV i fyrtio minuter med flickorna på lägret i Malmköping"

OA429 Polska efter Hagberg, Skebokvarn, upptecknad efter Adolf Fritiof Hillman, Sparreholm, Hyltinge.

OA430 Polska efter "Ernst i byn", Ernst Karlsson, Helgesta, upptecknad efter Adolf Fritiof Hillman, Sparreholm, Hyltinge. "Hillman har polskan efter en stalldräng i Helgesta som spelade fiol. Han hette Ernst Karlsson och var från Barva men kallades vanligen 'Ernst i byn'."

OA431 Vals efter "Ernst i byn", Ernst Karlsson, Helgesta, upptecknad efter Adolf Fritiof Hillman, Sparreholm, Hyltinge. "I slutet av andra repris har tydligen en takt borttappats"

OA432 Polska upptecknad efter Adolf Fritiof Hillman, Sparreholm, Hyltinge.

OA433 Polska upptecknad efter Adolf Fritiof Hillman, Sparreholm, Hyltinge.

OA434 Polska komponerad av och upptecknad efter Adolf Fritiof Hillman, Sparreholm, Hyltinge. "Polskan är komponerad av Hillman"

OA435 Polska upptecknad efter Adolf Fritiof Hillman, Sparreholm, Hyltinge.

OA436 Polska efter modern, upptecknad efter Adolf Fritiof Hillman, Sparreholm, Hyltinge. "Polskan var efter modern som hört den sjungas vid majstången i sin ungdom"

OA437 Polska efter Karl Erik Pettersson, Kroksetter, upptecknad efter Adolf Fritiof Hillman, Sparreholm, Hyltinge. "Efter Karl Erik Pettersson i Kroksetter"

OA438 Polska upptecknad efter Adolf Fritiof Hillman, Sparreholm, Hyltinge.

Oskar Sjöberg
Rockelsta, Helgesta

Skogvaktaren på Rockelsta, Oskar Sjöberg, är från Tomta i Björnlunda socken, där han föddes 1870. Då han var elva år började han spela. dragspel men köpte sig snart en fiol på vilken han förkovrade sig hastigt. Han kom i förbindelse med en spelman i Björnlunda vid namn Gustaf Landin av vilken han lärde mycket. Därjämte kunde Sjöberg ej undgå att röna inflytande av den förut omtalade August Gustafsson Holtz i Björnlunda, f.d. regementsmusiker och den namnkunnigaste bland spelmännen i orten. Holtz, som spelade tillsammans med Axel Enström och Lagerbäck i Gnesta, skall, enligt Sjöberg, ha infört de nya valserna (av wienervalstyp) sådana som 'Myrtenkronan', 'Livet en dröm' etc. till dessa trakter.

Sjöberg har ett genuint och gammaldags spelsätt och han utför sina melodier mycket rent och taktfast samt i ett anmärkningsvärt raskt tempo. Sina flesta låtar har han efter Landin.

OA439 Vals efter Gustaf Landin, Björnlunda, upptecknad efter Oskar Sjöberg, Rockelsta, Helgesta.

OA440 Polska upptecknad efter Oskar Sjöberg, Rockelsta, Helgesta. "Melodien skall ha använts till texten: "Anders Perssons stuga står i ljusan låga etc ."

OA441 Polska efter Gustaf Landin, Björnlunda, upptecknad efter Oskar Sjöberg, Rockelsta, Helgesta. "Text : Här dansar jag med stora Kersti."

OA442 Vals efter Gustaf Landin, Björnlunda, upptecknad efter Oskar Sjöberg, Rockelsta, Helgesta.

OA443a Stenbockens vals efter Gustaf Landin, Björnlunda, upptecknad efter Oskar Sjöberg, Rockelsta, Helgesta.

OA443b Noterad för fiolstämningen AEACiss.

OA444 Polska efter Gustaf Landin, Björnlunda, och August Gustafsson Holtz, Björnlunda, upptecknad efter Oskar Sjöberg, Rockelsta, Helgesta.

OA445 Brudmarsch efter Gustaf Landin, Björnlunda, upptecknad efter Oskar Sjöberg, Rockelsta, Helgesta. "Marschen spelades av Landin. Även Evald Andersson i Åsta har en variant av melodien i sin repertoar. Se n:r 459.

OA446 Vals efter Gustaf Landin, Björnlunda, upptecknad efter Oskar Sjöberg, Rockelsta, Helgesta.

OA447 Polska efter Gustaf Landin, Björnlunda, upptecknad efter Oskar Sjöberg, Rockelsta, Helgesta.

OA448 Vals efter August Gustafsson Holtz, Björnlunda, upptecknad efter Oskar Sjöberg, Rockelsta, Helgesta.

Åsta, Björnlunda.

Evald Andersson i Åsta, Björnlunda socken, är född 3/10 1869 därstädes. Han började med fiolen på egen hand då han var tolv år och sina första låtar inövade han i smyg för att sedan kunna framföra dem i färdigt skick för fadern. Denne var fiolspelman - han hette Anders Gustaf Olsson, var född 1836 och dog 1882 - och hade lärt sig spela då han i ungdomen tjänade som dräng hos en bonde och spelman, Lars Larsson i Viby, Björnlunda, vilken jämte Karl Johan Andersson var så gott som obligatorisk brölloppsspelman i orten. Även Evald Andersson har i sin ungdom - tillsammans med en broder vid namn Hjalmar Veiner i Älvsjö - ofta spelat till dans. Ett flertal av Anderssons melodier äro gjorda av honom.

OA449 Vals komponerad 1936 av och upptecknad efter Evald Andersson, Åsta, Björnlunda.

OA450 Vals komponerad 1936 av och upptecknad efter Evald Andersson, Åsta, Björnlunda.

OA451 Vals komponerad 1936 av och upptecknad efter Evald Andersson, Åsta, Björnlunda.

OA452 Schottis upptecknad efter Evald Andersson, Åsta, Björnlunda. "Andersson har lärt schottischen som barn"

OA453a Vals komponerad 1936 av och upptecknad efter Evald Andersson, Åsta, Björnlunda.

OA453b Noterad för fiolstämningen AEACiss

OA454a Vals komponerad 1936 av och upptecknad efter Evald Andersson, Åsta, Björnlunda.

OA454b Noterad för fiolstämningen AEACiss

OA455a Polska komponerad 1936 av och upptecknad efter Evald Andersson, Åsta, Björnlunda.

OA455b Noterad för fiolstämningen AEACiss

OA456a Vals komponerad 1936 av och upptecknad efter Evald Andersson, Åsta, Björnlunda.

OA456b Noterad för fiolstämningen AEACiss

OA457a Gånglåt komponerad 1936 av och upptecknad efter Evald Andersson, Åsta, Björnlunda. "Text: Vid femton års ålder en livad fyr jag var,

jag räckte knappt till skägget på min gamla far.

Andersson har gjort melodien till texten som han hört förut."

OA457b Noterad för fiolstämningen AEACiss

OA458 Vals efter fadern Anders Gustaf Olsson, upptecknad efter Evald Andersson, Åsta, Björnlunda. "Text:

Var har du vari i natt,

var har du vari i natt?

Dä angår dej inte var jag har vari i natt."

OA459 Ridmarsch efter fadern Anders Gustaf Olsson, upptecknad efter Evald Andersson, Åsta, Björnlunda.

"Såväl denna som efterföljande marsch användes då man red till och från kyrkan under brölloppen. Jfr Sjöberg n:r 445."

OA460 Ridmarsch efter fadern Anders Gustaf Olsson, upptecknad efter Evald Andersson, Åsta, Björnlunda. "Jfr Malmqvist n:r 107"

OA461a Vals komponerad 1936 av och upptecknad efter Evald Andersson, Åsta, Björnlunda.

OA461b Noterad för fiolstämningen AEACiss

OA462a Vals komponerad 1936 av och upptecknad efter Evald Andersson, Åsta, Björnlunda.
OA462b Noterad för fiolstämningen AEACiss

Albert Hjalmar Asp
Karlsta, Björnlunda.

Arrendatorn vid Jakobsberg, Albert Hjalmar Asp i Karlsta, Björnlunda, är från Ludgo socken där han är född 19/4 1887. Av sin moder, som var mycket musikalisk, lärde han sina första melodier, dem hon sjöng för honom, och då han var tolv år började han med fiolen. Fyra av hans morbröder; Ludvig, August, Johan och Albert Björklund, spelade fiol och av dem samt av ännu en spelman, Rudolf Hildebrand i Ludgo, torde Asp ha rönt musikaliskt inflytande. Hildebrand, som dog på 1890-talet, spelade mest nyare musik - d.v.s. den musik som användes under 1880-90-talen - och 'Myrtenkronan' och ' Sofiavalsen' voro hans favoritstycken.

OA463 Polska efter Rudolf Hildebrand, Ludgo, upptecknad efter Albert Hjalmar Asp, Karlsta, Björnlunda.
"Varianter av polskan finnas från Östergötland och Skåne. Jfr Bagge, 76 Polskor från Östergötland n:r 38 och Teckningar och Toner, (Munkberg, polskor n:r 1)."

OA464 Vals efter Viktor Nilsson, upptecknad efter Albert Hjalmar Asp, Karlsta, Björnlunda.

OA465a Vals efter skomakare Nyberg, Ripsa, upptecknad efter Albert Hjalmar Asp, Karlsta, Björnlunda. "Efter en skomakare från Ripsa som hette Nyberg"
OA465b Noterad för fiolstämningen AEACiss

OA466 Vals efter Rudolf Hildebrand, Ludgo, upptecknad efter Albert Hjalmar Asp, Karlsta, Björnlunda.

OA467 Vals upptecknad efter Albert Hjalmar Asp, Karlsta, Björnlunda.

OA468 Vals upptecknad efter Albert Hjalmar Asp, Karlsta, Björnlunda. "Melodien är en variant av en känd vals till vilken sjöngs texten:

Och ängen var grön och flickan var skön,
kom valsa med mej, kär håller jag dej.

Jfr Albert Gustafsson, n:r 413. Se anmärkningen där."

Gustaf Jonsson
Drögsta, Nykyrka

Lantbrukaren och kyrkvärden Gustaf Jonsson i Drögsta, Nykyrka socken, har själv lärt sig spela fiol vilket han började med då han var tio år gammal. Till spelmännen i egentlig mening kan han knappast räknas och han har endast obetydligt - under ungdomsåren - spelat till dans. Trenne morbröder spelade fiol, av vilka de två lärt sig av Karl Eriksson - mest känd som 'Blinda Kalle'- i Stigtomta; en skicklig spelman som utbildat många lärjungar i spelmanskonsten.

Jonsson är född 1878 i Stigtomta.

OA469 Polska upptecknad efter Gustaf Jonsson, Drögsta, Nykyrka.

OA470 Vals, "Åmanssons vals", efter en spelman i Kjulsta, Stigtomta, upptecknad efter Gustaf Jonsson, Drögsta, Nykyrka. "Låten kallades 'Åmanssons vals' efter en spelman i Kjulsta, Stigtomta."

Frans Andersson
Sandstugan, Nykyrka

Frans Andersson i Sandstugan är född 11/4 1873 i Lids ocken. Han har lärt spela av fadern, lantbrukaren och fiolspelmanen Anders August Pettersson i Stigtomta och efter honom har Andersson sina flesta melodier.

OA471 Brudmarsch efter fadern Anders August Pettersson, Stigtomta, upptecknad efter Frans Andersson, Sandstugan, Nykyrka. "Jfr Fågelin n:r 247 och Karl Edvard Karlsson n:r 173. Se anmärkningen där. En variant av marschen ingår även i Svenska Låtars Sörmlandsdel n:r 2."

OA472 Polska efter fadern Anders August Pettersson, Stigtomta, upptecknad efter Frans Andersson, Sandstugan, Nykyrka.

OA473 Vals efter fadern Anders August Pettersson, Stigtomta, upptecknad efter Frans Andersson, Sandstugan, Nykyrka.

OA474 Vals efter fadern Anders August Pettersson, Stigtomta, upptecknad efter Frans Andersson, Sandstugan, Nykyrka.

OA475 Vals efter fadern Anders August Pettersson, Stigtomta, upptecknad efter Frans Andersson, Sandstugan, Nykyrka.

Hjalmar Sigfrid Hellberg
Ålberga, Kila.

Skomakaremästaren Hjalmar Sigfrid Hellberg i Ålberga är inflyttad till Sörmland från Östra Eneby församling i Östergötland, där han är född 1902. Han har spelat fiol sedan sitt adertonde år och på egen hand lärt sig noter och teknik. Farfadern, Ludvig Hellberg i Kvillinge, Östergötland, död 1915, spelade ävenledes fiol.

OA476 Polska efter farfadern Ludvig Hellberg, Kvillinge, Östergötland, upptecknad efter Hjalmar Sigfrid Hellberg, Ålberga, Kila.

OA477 Polska komponerad 1935 av och upptecknad efter Hjalmar Sigfrid Hellberg, Ålberga, Kila.

OA478 Polska efter Harry Asplund, Björkvik, upptecknad efter Hjalmar Sigfrid Hellberg, Ålberga, Kila. "Polskan spelades med förstämnd fiol. Första repriserna noteras här med hänsyn till omstämningen. Hellberg hade polskan efter Harry Asplund i Björkvik."

Folke Löf
Ålberga, Kila.

Folke Löf, född 1918 i Norrköping, är notspelare och de folkmelodier han har i sin repertoar utgöres huvudsakligen av kända Hälsinge- och andra landskaps låtar.

Följande brudmarsch är komponerad av Löf.

OA479 Brudmarsch komponerad 1936 av och upptecknad efter Folke Löf, Ålberga, Kila.

Axel Axelsson
Östtorp, Husby.

Nyårsdagen 1936 dog i Östtorp en spelman av gamla stammen vilken under sin krafts dagar, tack vare

sin skicklighet på fiolen, kunde räknas till eliten av Sörmlands spelmän. Vid sitt frånfälle var han landskapets äldste spelman och med sina förbindelser med den äldre generationens spelmän och med sin omfattande och utomordentligt värdefulla repertoar - vari ingick ett stort antal goda sextondelspolskor vilka notoriskt leda sitt ursprung från 1700-talet - kan han sägas ha utgjort en förbindelseled mellan gammal och ny tid. Hans namn var Melker Andersson och han var född 17/8 1840 i Snesta, Råby-Rönö socken. I sin ungdom hade han lärt sig trädgårdsmästareyrket och under den tiden vistats i Västerås och Stockholm, varunder han stiftade bekantskap med 'Blinda Kalle' - det kända Stockholmsoriginalet - med vilken han ofta spelade. Han upprätthöll även förbindelser med 'Glabon' i Björkvik, Karl Eriksson i Stigtomta - även han kallad 'Blinda Kalle' - Albert Ceder vid Esta i Sättersta socken - denne skall ha lärt sin konst i Norrköping och ansågs som en skicklig spelman vilken genom sin kärlek till glaset ådrog sig en förtidig död - m.fl.

Melker Andersson hade lärt spela av en betjänt hos greve Wachtmeister på Kristineholm vid namn Vedholm vilken lär ha varit en framstående spelman, och från honom hade han sina flesta melodier.

De låtar som här meddelas ha upptecknats efter en son till Melker Andersson, lantbrukaren Axel Axelsson i Östtorp, Husby socken. Axelsson spelar intet instrument. Han började i sin ungdom att spela, men fadern kunde ej tåla de falska toner som en nybörjare på fiolen, naturligt nog, knappast kan undgå, och Axelsson måste därför lägga bort att spela. Tack vare sina omisskänligt musikaliska anlag och sitt goda gehör tillägnade han sig emellertid de flesta av faderns melodier. Genom sin förmåga att kunna sjunga dem på ett fullt spelmansmässigt sätt - varvid icke minst anmärkningsvärt är den noggrannhet varmed legaton, förslagsfigurer, de av fadern använda tonarterna och övriga detaljer, karakteristiska för faderns spelsätt, återgavs - beredde det upptecknaren inga svårigheter vid noterandet av melodierna, och Axelsson har, genom sin beredvillighet att medverka, på ett förtjänstfullt sätt bidragit till att det bästa och värdefullaste av faderns repertoar kunnat bevaras.

Tvenne av Axelssons söner, Helge, född 1909, och Gösta Axelsson, född 1911, spela fiol, men ägna sig huvudsakligen åt nyare musik.

OA480 Vals från Årdala efter Melker Andersson, upptecknad efter sonsonen Gösta Axelsson. "Valsen skall ha kommit från Årdala. Den spelades av Gösta Axelsson och var den enda melodi han lärt sig efter farfadern. De efterföljande av Melker Anderssons låtar ha meddelats av Axel Axelsson."

OA481 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA482 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA483 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA484 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA485 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA486 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA487 Vals efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA488 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Melodien - särskilt första repressen - är en variant av en av Leffler upptecknad polska. Jfr Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. X n: r 14."

OA489 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA490 Polska efter Glabon, Björkvik, efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp,

Husby. "Melker Andersson hade polskan efter Glabon. Jfr Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. X n:r 42 och 42a."

OA491 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Låten förekommer som triolpolska i Värmland. Jfr Svenska Låtar, Värmland n:r 50 och 286."

OA492 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA493 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA494 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Låten visar frändskap med den s.k. Leipzigs polskan. Jfr Nits Andersson, Skånska Melodier n:r 39, Svenska Låtar, Östergötland, h. I n:r 167 och 212, II n:r 457 och 529 samt Fredin, Gotlanstoner n:r 216."

OA495 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "De dubbelgrepp som här och annorstädes förekomma spelades av Melker Andersson, enligt uppgift av Axelsson. Jfr Svenska Låtar, Närke n:r 72, Östergötland, h. I n:r 248 samt Nils Andersson, Skånska Melodier n:r 419."

OA496 Vals efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA497 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA498 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Jfr Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. X n:r 39, första reprisen"

OA499 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA500 Polska efter flöjtisten Eriksson, efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Melker Andersson hade lärt polskan av en gammal spelman vid namn Eriksson, som blåste flöjt"

OA501 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Jfr Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. X n:r 19 och 44"

OA502 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Låten är en variant av en känd polska. Jfr Leffler: Bidr. t. Söderman. äld. kulturhist. X n:r 65 och Bagge, 76 Polskor från Östergötland n:r 75.

OA503 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Polskan är känd genom handskrifter från 1700-talet och är tryckt i olika publikationer. Den förekommer överallt annorstädes i d-moll. Jfr t.ex. Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. X n:r 90 och Rosenberg, 160 Polskor, visor och danslekar n:r 20."

OA504 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA505 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Text:
Jag har en liten gumma, känner ni den, san'
Hon går i grannas by och smäller med smen, san'. (Trall.)"

OA506 Vals efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA507 Vals efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA508 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "En variant av polskan - i moll - sjöngs i Dalarna med följande text:

Kan förundra vad mor ska säga nu, då hon får en sådan slarv till måg.
Jfr Svenska Låtar, Dalarna, h. I n:r 52."

OA509 Polska upptecknad efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Text:

Gubben stod på logen, borra hjul,
å byxorna var spruckna mitt itu.
Gubben stod å luta, tasken hängde ute,
lilla Lisa stod och såg därpå.

Och lilla Lisa sade till sin mor;
"denna bassen bliver mig för stor;
den kan jag ej hysa utan släppa fisar"
sade lilla Lisa till sin mor.

Men gumman svara' hon - som full av tus:
"Huvudstupa ska han i din mus,
du må pipa, gnälla och med röven smälla
stora ballar ska du låna hus.

Axelsson hörde polskan sjungas då han var tolv år, av en nittioårig gubbe från Runtuna vid namn Kullrig. Jfr Svenska Låtar, Södermanland n:r.179., Bohuslän och Halland n:r 46 och Västergötland n:r 107."

OA510 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Melodien är en variant av en i Uppland och Dalarna upptecknad polska. Andra repriserna ingår i den s.k. Jössehäradspolskan. Jfr Svenska Låtar, Dalarna, h. I n:r 153 och III n:r 987 och Uppland n:r 31."

OA511 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA512 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA513 Vals efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA514 Visa upptecknad efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Axelsson hörde visan - till vilken fanns text, vilken han nu ej mindes - när han 1890 exercerade beväring i Malmköping. Melodien synes vara en travestering av en under n:r 58 meddelad vals. Se även nr 358. Jfr Svenska Låtar, Dalarna, h. I n:r 93.

OA515 Vals från Bogsta efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.
"Valsen uppgavs ha kommit från Bogsta."

OA516 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "En variant av polskan - i moll - ingår i Bagges 76 Polskor från Östergötland, n:r 32

OA517 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA518 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Polskan härstammar från 1700-talet och förekommer i skilda landskap. Jfr Svenska Låtar, Småland, Öland och Blekinge

n:r 78 och 144 samt Närke n:r 276. Se anmärkningen där."

OA519 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA520 Polska, "Pinntorpafruns polska", upptecknad efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Låten kallades 'Pinntorpafruns polska'. Axelsson hade lärt den av en statdräng vid Östtorp. Text:

Söte jävel, ta mej inte än,
a tadeli, tadeli, tadeli, da ja ja ja.
Jo, jag tar dej, tar dej, tar dej, tar dej,
för du har länge noggsamt vänt' på mej, sa'n."

OA521 Vals efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Text:

Ja, värdes den flickan som fått en spelman,
för kan hon bara dansa, nog spelar väl han."

OA522 Gånglåt upptecknad efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "I ett sällskap sjöng ers yngling denna gånglåt med följande text:

Och det är sant att nitton skraddare väger ett pund.

Skraddaren och spelmannen Johan Edvard Andersson i Nyköping, som var med i sällskapet, kände sig kränkt och 'lappade' till ynglingen med orden: "Jag ska visa att en skraddare väger mer än ett skålpund"."

OA523 Vals, "Verldens liksta vals", efter stalldrängen Janne Lundkvist, Runtuna, upptecknad efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Efter Janne Lundkvist i Runtuna, en stalldräng vid Runtuna gård som spelade fiol. Lundkvist kallade låten för 'verldens liksta vals'."

OA524 Marsch efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Jfr n:r 173 - (se anmärkningen där) -, n:r 247 och 471"

OA525 Vals efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA526 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA527 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby.

OA528 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Poliskan hade ännu en repris vilken Axelsson nu ej kunde påminna sig"

OA529 Polska, "En sup till", efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Till polskans första repris sjöngs: "En sup till, det kan jag väl få", etc. Andra replisen har Melker Andersson själv gjort. Se anmärkningen till n:r 645."

OA530 Polska efter skraddaren Strandberg, Odensberga, Runtuna, upptecknad efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Efter en skraddare och spelman från Odensberga i Runtuna socken som hette Strandberg, död sedan länge"

OA531 Vals efter Pettersson, Spelvik, upptecknad efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Efter en spelman Pettersson i Spelvik."

OA532 Vals efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Jfr n:r 28, 56 och 120"

OA533 Vals efter Melker Andersson, upptecknad efter sonen Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Efter en spelman Pettersson i Spelvik."Melker Andersson hade lärt valsen av en flicka som spelade fiol"

OA534 Visa "Toddyvisan" efter kronojägare Vahlström, Vagnhärad, upptecknad efter Axel Axelsson, Östtorp, Husby. "Text:

Om någon skulle finnas här, som så sin tid har levat efter,
och icke vet vad toddy är, jag gärna nu vill ge recepter.

Låten kallades för 'Toddyvisan' och sjöngs av en kronojägare Vahlström i Vagnhärad. Visan hade ännu två versar."

Johan Erik Lilja
Nyköping.

Skomakaremästaren Johan Erik Lilja i Nyköping har lärt spela av Blinda Kalle i Stigtomta och har sina melodier från honom och Johan Albert Ekvall i Nyköping. Lilja är född 1878 i Nikolai församling och tillhör en musikalisk släkt i vilken fanns många spelmän. En av dem var morbrodern, grenadieren Frick, vilken torde ha varit en av de mera framstående.

Ett antal av Liljas melodier ha upptecknats och publicerats i Svenska Låtar.

OA535 Vals, "C-dursvalsen", upptecknad efter Johan Erik Lilja, Nyköping. "Lilja kallade låten för 'c-dursvalsen'."

OA536 Polska eller mazurka, "Gustafssons i Kyrksta brudpolska", upptecknad efter Johan Erik Lilja, Nyköping. "Låten, som var efter Blinda Kalle, uppgavs vara 'Gustafssons i Kyrksta brudpolska'. Melodien är egentligen en mazurka."

OA537 Polska efter Blinda Kalle, Stigtomta, upptecknad efter Johan Erik Lilja, Nyköping. "Jfr Axelsson n:r 491"

OA538 Vals komponerad av brorsonen Fritz Ljunggren, Nyköping, upptecknad efter Johan Erik Lilja, Nyköping. "Valsen är komponerad av en brorson till Lilja, Fritz Ljunggren i Nyköping"

Efterföljande trenne melodier äro avskrifter av en Lilja tillhörig notbok. Den var daterad "Erik Gustaf Nyberg, den 12 juli 1863", och innehöll ett femtiotal polkor, wienervalser, fransaiser m.m. jämte tvenne, förut kända, polskor.

OA539 Vals ur Erik Gustaf Nybergs notbok av 1863.

OA540 Vals ur Erik Gustaf Nybergs notbok av 1863.

OA541 Vals ur Erik Gustaf Nybergs notbok av 1863.

Rickard Forsman
Oxelösund.

Rickard Forsman är född 7/2 1870 i Tunaberg och bosatt i Gamla Oxelösund. Han har sina melodier dels från en smålänning vid namn Svensson, med vilken Forsman i sin ungdom kom i beröring, och dels efter fadern, Karl Fredrik Rutger Forsman, född 1844 och död omkring 1890 i Tunaberg. Denne var en duktig fiolspelman med en rik och skiftande repertoar. Vid tolv års ålder lärde sonen spela fiol och blev med tiden en eftertraktad brölloppspelman som ibland tingades långt i förväg.

OA542 Polska efter fadern Karl Fredrik Rutger Forsman, Tunaberg, upptecknad efter Rickard Forsman,

Oxelösund.

OA543 Polska efter fadern Karl Fredrik Rutger Forsman, Tunaberg, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund.

OA544 Brudpolska efter fadern Karl Fredrik Rutger Forsman, Tunaberg, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund. "Text:

Åra vare Gud, nu har jag varit brud,
och rätt nu så är det kvällen.
I sängen har ja' vart å roligt har jag haft
å smakat har jag på buteljen."

OA545 Polska efter fadern Karl Fredrik Rutger Forsman, Tunaberg, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund. "Polskan spelades med följande förståmning: (AEAE) Jfr Axelsson, n:r 502."

OA546 Polska efter fadern Karl Fredrik Rutger Forsman, Tunaberg, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund.

OA547 Vals efter Svensson från Småland, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund.

OA548 Gånglåt komponerad av och upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund. "Gånglåten är komponerad av Forsman på 1890-talet"

OA549 Vals efter fadern Karl Fredrik Rutger Forsman, Tunaberg, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund.

OA550 Gånglåt efter Svensson från Småland, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund. "De melodier som Forsman har efter Svensson lärde han vid tretton års ålder"

OA551 Polska upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund.

"Forsman spelade även följande, förut kända och upptecknade 1700-talspolska, med början: (En sup till, det kan jag väl få)

Jfr Axelsson n:r 529. Malmqvist i Hjulesta med flera äldre sörmlandsspelmän hade den i sin repertoar."

OA552 Vals efter fadern Karl Fredrik Rutger Forsman, Tunaberg, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund.

OA553 Vals, "Hög och låg", efter byggmästare Andersson, Oxelösund, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund. "Forsman har valsen efter en byggmästare Andersson i Oxelösund, död sedan flera år. Låten gick under namnet 'Hög och låg'."

OA554 Vals från Nykyrka efter fadern Karl Fredrik Rutger Forsman, Tunaberg, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund. "Valsen var från Nykyrka socken. Fadern spelade den som ung."

OA555 Polska komponerad omkring 1900 av och upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund.

OA556 Polska efter fadern Karl Fredrik Rutger Forsman, Tunaberg, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund.

OA557 Vals efter fadern Karl Fredrik Rutger Forsman, Tunaberg, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund.

OA558 Vals efter fadern Karl Fredrik Rutger Forsman, Tunaberg, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund.

OA559 Vals efter fadern Karl Fredrik Rutger Forsman, Tunaberg, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund. "Jfr Thorsell n:r 405. Se anmärkningen där."

OA560 Polska upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund.

OA561 Polska efter fadern Karl Fredrik Rutger Forsman, Tunaberg, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund. "Till första repisen sjöngs följande text:

Ja, mi' ko, ja, mi' ko,
kom, kossa lilla, mi' ko."

OA562 Polska efter fadern Karl Fredrik Rutger Forsman, Tunaberg, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund. "Jfr Axelsson n:r 504"

OA563 Vals efter fadern Karl Fredrik Rutger Forsman, Tunaberg, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund.

OA564 Polska efter fadern Karl Fredrik Rutger Forsman, Tunaberg, upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund. "Text:

Söta mamnma, får jag gå bort,
jag är bjuden på bal uti kväll;
jag ska lova att inom kort
komma åter tillbaka."

OA565 Polska, "Kajsas polska", upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund. "Låten kallades för 'Kajsas polska'."

OA566 Polska upptecknad efter Rickard Forsman, Oxelösund.

Erika Eriksson
Limmersvik, Svärta

Fru Erika Eriksson i Limmersvik, Svärta socken, lärde sig sjunga visor av föräldrarna och. farfadern då hon var barn. Vid upptecknarens besök hade hon emellertid glömt bort dem men sjöng i stället ett par polskor vilka hon lärt av en skräddare och spelman vid namn Sandberg, boende på Skansen, i Svärta socken.

Fru Eriksson är född 1872.

OA567 Polska efter skräddare Sandberg, Skansen, Svärta, upptecknad efter Erika Eriksson, Limmersvik, Svärta.

OA568 Nigarepolska efter skräddare Sandberg, Skansen, Svärta, upptecknad efter Erika Eriksson, Limmersvik, Svärta. " Här nego de dansande för varandra. Jfr Hjertzell n:r 400. Se anmärkningen där."

Karl Holmgren

Israelsberg, Svärta

Båtbyggaren och lantbrukaren Karl Holmgren i Israelsberg, Svärta socken, började spela i tioårsåldern, då han fick sin första fiol vilken han lärde stämma av en gammal gubbe. Någon läromästare i fiolspelet har han ej haft utan har på egen hand lärt sig spela. I yngre dagar spelade han ibland på bröllop och gillen men tar nu till fiolen mest för nöjes skull och i den trängre familjekretsen. Hans repertoar utgöres huvudsakligen av s.k. nittiotalsmusik - polkor, polketter, mazurkor etc.

Holmgren är född 3/7 1879.

OA569 Polska upptecknad efter Karl Holmgren, Israelsberg, Svärta.

OA570 Polska upptecknad efter Karl Holmgren, Israelsberg, Svärta.

OA571 Vals upptecknad efter Karl Holmgren, Israelsberg, Svärta.

OA572 Polska upptecknad efter Karl Holmgren, Israelsberg, Svärta. "Holmgren lärde polskan i barndomen"

OA573 Polska eller hambopolkett upptecknad efter Karl Holmgren, Israelsberg, Svärta. "Polskor av denna typ gingo i denna trakt under namnet polketter. De spelades i mycket raskt tempo - ungefär M.m. 192."

OA574 Polska upptecknad efter Karl Holmgren, Israelsberg, Svärta.

Bertil Säfström

Kråklund, Svärta.

Bertil Säfström är född i Lästringe 11/12 1913. Han fick redan som barn börja spela fiol och lärde av morfadern, Axel Viktor Johansson i Kråklund, vilkens låtar han tillägnat sig.

Säfström spelar även nyare musik.

OA575 Vals, "Grömsstavalsen", efter morfadern Axel Viktor Johansson, Kråklund, upptecknad efter Bertil Säfström, Kråklund, Svärta. "Låten gick under benämningen 'Grömsstavalsen' efter en gård i Lästringe"

OA576 Polska efter morfadern Axel Viktor Johansson, Kråklund, upptecknad efter Bertil Säfström, Kråklund, Svärta.

OA577 Polska efter morfadern Axel Viktor Johansson, Kråklund, upptecknad efter Bertil Säfström, Kråklund, Svärta.

OA578 Vals efter morfadern Axel Viktor Johansson, Kråklund, upptecknad efter Bertil Säfström, Kråklund, Svärta. "Melodien är en variant av en under senare delen av 1800-talet mycket populär vals vartill sjöngs följande text:

Necken han spelar på böljan blå
och ljuft är att höra därpå.

Ovanstående sista repris hörde ej till den ursprungliga valsens."

OA579 Vals efter morfadern Axel Viktor Johansson, Kråklund, upptecknad efter Bertil Säfström, Kråklund, Svärta.

Axel Viktor Johansson

Kråklund, Svärta.

I yngre dagar hade Axel Viktor Johansson, morfader till Bertil Säfström, varit en rätt betydande spelman. Men åldern hade numera tagit ut sin rätt - han är född 1/12 1864 i Lästinge - och en tidvis återkommande ohälsa hindrade honom att i samma utsträckning som förr ägna sig åt fiolspelet. Hans läromästare hette Klas - det fullständiga namnet kunde Johansson ej påminna sig - och han var bosatt i Tystberga. "Han spelade lätt och medryckande sina dansmelodier och trots att han endast hade ett öra hade han ett gott gehör" sade Johansson. Klas hade lärt spela av Albert Ceder från Sätörsta - den förut omnämnde spelmannen - och han slutade sitt liv på enahanda sätt som denne.

Johansson hade börjat spela i tioårsåldern. På bröllop och danser spelade han mest ensam. Hans repertoar, och särskilt hans polskor, vilka till största delen vore förut kända och upptecknade, visade oförtydligt att han haft beröring med spelmän av gamla stammen.

OA580 Polska upptecknad efter Axel Viktor Johansson, Kråklund, Svärta.

OA581 Vals upptecknad efter Axel Viktor Johansson, Kråklund, Svärta.

OA582 Polska upptecknad efter Axel Viktor Johansson, Kråklund, Svärta.

Axel Fredrik Bergström
Tystberga.

Axel Fredrik Bergström i Tystberga tillhör en musikalisk släkt. Både fadern, Gustaf Bergström, en farbroder samt farfadern, Gustaf Rundman, alla födda i Runtuna men sedermera bosatta i Ludgo, voro spelmän, och av fadern lärde Axel Fredrik vid fjorton års ålder att spela fiol. Han har trots sin ålder - han är född 2/1 1854 i Ludgo - tagit livlig del i de av Sörmlands Spelmansförbund anordnade stämmorna.

Största delen av Bergströms repertoar har förut upptecknats av Nils Dencker och ett urval har publicerats i Svenska Låtars Sörmlandsdel.

OA583 Brudmarsch efter Anders Andersson, Lästinge, upptecknad efter Axel Fredrik Bergström, Tystberga.

OA584 Polska efter Albert Ceder, Esta, upptecknad efter Axel Fredrik Bergström, Tystberga.

OA585 Polska upptecknad efter Axel Fredrik Bergström, Tystberga. "Text:

Se vad loppor mor har, se hur de hoppar på far.

Allra helst om våra, när de klipper fåra,
se vad loppor mor har.

"Den är gammal, ty den härstammar från den tiden då man började odla får och fick mycket loppor på sig" säger Bergström. Jfr Svenska Låtar, Södermanland n:r 82."

OA586 Vals upptecknad efter Axel Fredrik Bergström, Tystberga. "Text:

Kommer inte du förrn elva i kväll, kommer du för sent då lovar jag dej,
för ä' inte du min lilla tärna? På källar' Stjärna - där bor jag.

Stjärnan skulle, enligt Bergström, vara namnet på en restaurang i Stockholm."

OA587 Vals efter farfadern, Gustaf Rundman, Runtuna/Ludgo, upptecknad efter Axel Fredrik Bergström, Tystberga. "Text:

Fast jag ej har så stor pitt som far
kan jag väl vicka med stumpan jag har.

Bergström sjöng och spelade den bekanta visan: "Lycklig är den ungdom som slipper att tjäna, utan får vara hemma hos sin far och mor"."

OA588 Polska upptecknad efter Axel Fredrik Bergström, Tystberga. "Text:
Du ligger så illa nu, du ligger mej inte i lag,
ligger du inte bättre går jag ifrån dej.

OA589 Polska upptecknad efter Axel Fredrik Bergström, Tystberga. "Text:
I fjol Jul, när jag var brud, då var min kutta som en rova
nu ä' hon vänd å söndersprängd, nu ä' hon alldeles förlorad."

OA590 Visa upptecknad efter Axel Fredrik Bergström, Tystberga. "Text:
När som du vet att jag en flykting är,
tro ej du jag är så kär som jag tycks vara.
Torka därför dina tårar bort
och sök att dina djupa suckar spara.
För i dag är jag här, i morgon är jag där.
Min dag' de äro ovisst bestämda."

OA591 Vals upptecknad efter Axel Fredrik Bergström, Tystberga. "Text:
"Ack, om jag vore i flickornas kläder,
sjung fadderalle ralle lala lala la,
skulle jag fodra min kutta med läder
Sjung fadderalle ...
Sen skulle jag fara all verlden omkring
och låta mig snörra för alls ingenting."

OA592 Polska upptecknad efter Axel Fredrik Bergström, Tystberga. "Text:
Känner du halta Sara
står med lårs bara,
känner du hennes doter?
Å, ja mej.
Ja' skulle gå te na
å tala ve na
om jag fick sticka, räanna,
mus i mellan bena.
Och kil i ända på na,
ta en kvist å klå na
slå na i ändan med en skopa lut.

Melodien förekommer i olika varianter i skilda landskap. Jfr t.ex. Svenska Låtar, Dalarna, h, III n:r 885, m. fl."

Arvid Karlsson
Tystberga.

Arvid Karlsson i Tystberga är född 1908 i Svärta och började spela fiol då han var tio år gammal. Han har tagit lektioner och är notkunnig. De äldre melodier han kan har han efter Bergström.

I slakten finnes tvenne spelmän; Halvar och Algot Sundin.

OA593 Brudmarsch efter farmodern upptecknad efter Arvid Karlsson, Tystberga. "Text:
Se, hur bruden kommer dragandes,
jag tror väl hon är havandes.
Kära brudpigor, i aktar eder väl
så att i icke kommer i samma besvär."

OA594 Vals efter Axel Fredrik Bergström, Tystberga, upptecknad efter Arvid Karlsson, Tystberga.

OA595 Gånglåt komponerad av trädgårdsmästare Eriksson, Rosersberg, upptecknad efter Arvid Karlsson, Tystberga. "Låten är komponerad av en trädgårdsmästare Eriksson i Rosersberg. Karlsson hade lärt den under exercisen."

OA596 Vals efter morbrodern Halvar Sundin, Södertälje, upptecknad efter Arvid Karlsson, Tystberga. "Efter morbrodern, Halvar Sundin i Södertälje"

Gustaf Andersson
Alby, Runtuna

Gustaf Andersson i Alby, Runtuna socken - född 1879 - har i sin ungdom sysslat med fiolen men numera i det närmaste upphört att spela. Han kunde ännu påminna sig enstaka melodier efter en spelman Karlsson i Åkra och efter modern, som sjöng en myckenhet låtar vilka hon lärt av 'Spel Andersson' i Spånga, Råby socken. Spel Andersson var född 1849 och dog omkring 1924.

OA597 Polska efter "Spel Andersson", Spånga, Råby socken, efter modern, upptecknad efter Gustaf Andersson, Alby, Runtuna.

OA598 Vals efter skräddare Strandberg, Runtuna, upptecknad efter Gustaf Andersson, Alby, Runtuna. "Efter en skräddare Strandberg i Runtuna. Jfr Sven Viktor Edvin Andersson, Åker, n:r 311."

Karl Isak Nyberg
Norrby, Runtuna.

Karl Isak Nyberg i Norrby var något folkunnig och hade i sin ungdom lärt spela av en skräddare Lindmark i Råby. Denne hade i sin ordning lärt konsten av en betjänt på Kristineholm.
Nyberg är född 1856 i Runtuna.

OA599 Vals efter skräddare Lindmark, Råby, upptecknad efter Karl Isak Nyberg, Norrby, Runtuna.

OA600 Vals efter skräddare Lindmark, Råby, upptecknad efter Karl Isak Nyberg, Norrby, Runtuna.

Gustaf Vilhelm Andersson [Grindstugan]
Fredriksdal, Runtuna

Gustaf Vilhelm Andersson är fader till Axel Andersson i Hagstugan, vars låtar förut upptecknats, och född 1876 i Halla socken. Han har lärt spela av sin fader, Anders Gustafsson i Snickarstugan, och hans repertoar är ungefär ensartad med dennes.

OA601 Polska efter Axel Andersson, Faneby, Vrena, upptecknad efter Gustaf Vilhelm Andersson, Fredriksdal, Runtuna. "Efter Axel Andersson i Faneby, Vrena socken"

OA602 Polska efter fadern Anders Gustafsson, Snickarstugan, Halla, upptecknad efter Gustaf Vilhelm Andersson, Fredriksdal, Runtuna.

OA603 Polska upptecknad efter Gustaf Vilhelm Andersson, Fredriksdal, Runtuna.

OA604 Polska upptecknad efter Gustaf Vilhelm Andersson, Fredriksdal, Runtuna. "Andersson har lärt polskan under exercisen i Malmköping"

OA605 Polska upptecknad efter Gustaf Vilhelm Andersson, Fredriksdal, Runtuna. "Jfr Leonard Eriksson n:r 153. Se anmärkningen där."

OA606 Polska upptecknad efter Gustaf Vilhelm Andersson, Fredriksdal, Runtuna.

OA607 Vals upptecknad efter Gustaf Vilhelm Andersson, Fredriksdal, Runtuna.

Oskar Andersson
Snesta, Spelvik

Oskar Andersson är född 13/4 1865 i Blacksta, men flyttade vid åtta års ålder med sina föräldrar till Runtuna och har nu anställning som kördräng på Snesta herrgård i Spelviks socken. Han var sexton år då han började spela fiol och lärde då en del melodier efter en spelman i Runtuna vid namn Otto Gustafsson.
Död 1959.

OA608 Polska upptecknad efter Oskar Andersson, Snesta, Spelvik. "Andersson lärde polskan redan som barn"

OA609 Polska efter Klas Åström, Torsåker, upptecknad efter Oskar Andersson, Snesta, Spelvik. "Valsen var efter en spelman Klas Åström i Torsåker"

OA610 Vals upptecknad efter Oskar Andersson, Snesta, Spelvik.

OA611 Polska upptecknad efter Oskar Andersson, Snesta, Spelvik. "Denna polska synes ha varit mycket populär. Flera spelmän ha den i sin repertoar och varianter av densamma påträffas på skilda håll i landskapet. Jfr 605 och 153."

Seth Andersson
Snesta, Spelvik.

Seth Andersson är trädgårdsmästare till yrket och född 1889 i Stora Malm. Av äldre bröder som spelade fiol lärde han sig de första grunderna och tillägnade sig på samma gång deras melodier. År 1918 flyttade han till Spelviks socken, där han nu är bosatt.

OA612 Vals från Stora Malm upptecknad efter Seth Andersson, Snesta, Spelvik.

OA613 Vals efter Herman Andersson, Schedevij, Forsa socken, upptecknad efter Seth Andersson, Snesta, Spelvik. "Efter Herman Andersson i Schedevij, Forsa socken"

OA614 Gånglåt upptecknad efter Seth Andersson, Snesta, Spelvik.

OA615 Vals upptecknad efter Seth Andersson, Snesta, Spelvik.

Johan Edvard Andersson
Nyköping

Skräddaremästaren Johan Edvard Andersson i Nyköping är notkunnig och har en betydande repertoar vilken till största delen upptecknats av Nils Dencker och delvis publicerats i Svenska Låtars Sörmlandsdel.

Andersson är född 1862 i Ludgo men har sedan länge varit bosatt i Nyköping. Fadern, Anders Johan Andersson, född 1830 i Berga, Bogsta socken, och död omkring 1924, nittiofyra år gammal, var en skicklig spelman som in i det sista ägnade sig åt fiolen, och deltog ännu sedan han fyllt nittio år i en sörmländsk spelmansstämma.

OA616 Vals efter fadern Anders Johan Andersson, Bogsta, upptecknad efter Johan Edvard Andersson, Nyköping.

OA617 Polska efter fadern Anders Johan Andersson, Bogsta, upptecknad efter Johan Edvard Andersson, Nyköping.

Erik Ludvig Ljunggren Trosa

Skräddaremästaren Erik Ludvig Ljunggren i Trosa har under sina yngre dagar varit en anlitad spelman. Han är något notkunnig och har sina flesta melodier från sin moders morbroder, Isak Ludvig Andersson, vilken var född i början av 1820-talet. Denne brukade spela tillsammans med klockare Eklund i Hölö, vilken var en framstående fiolist.

Ljunggren, som är född 26/9 1872 i Hölö, har mest spelat tillsammans med Karl Andersson i Häggnäs. Flera av Ljunggrens melodier ha förut upptecknats av Nils Dencker.

OA618 Gånglåt komponerad 1932 av och upptecknad efter Erik Ludvig Ljunggren, Trosa. "Gånglåten är komponerad av Ljunggren år 1932"

OA618 Vals komponerad 1932 av och upptecknad efter Erik Ludvig Ljunggren, Trosa.

OA620 Gånglåt komponerad 1932 av och upptecknad efter Erik Ludvig Ljunggren, Trosa.

OA621 Polska efter moderns morbroder Isak Ludvig Andersson, upptecknad efter Erik Ludvig Ljunggren, Trosa.

OA622 Polska efter snickare Öberg, Tullgarn, upptecknad efter Erik Ludvig Ljunggren, Trosa. "Efter en snickare och spelman Öberg vid Tullgarn, vilken dog 1935" [Slängpolska efter snickar' Öberg]

OA623 Vals upptecknad efter Erik Ludvig Ljunggren, Trosa.

OA624 Vals från Bie upptecknad efter Erik Ludvig Ljunggren, Trosa. "Valsen uppgavs ha kommit från Bie"

OA625 Gånglåt efter moderns morbroder Isak Ludvig Andersson, upptecknad efter Erik Ludvig Ljunggren, Trosa. De tvenne första repriserna ära varianter av en i Hälsingland upptecknad marsch. Jfr Svenska Låtar, Hälsingland och Gästrikland, h. I n:r 231."

Karl Gustaf Lindell Trosa

Snickaremästaren Karl Gustaf Lindell i Trosa, född 1865 i Ekeby, Runtuna socken, var endast åtta år då han av Spel Andersson i Spånga erhöi en fiol och började spela. Hans egentlige läromästare blev emellertid en annan spelman vid namn Alfred Karlsson, elev till Andersson i Spånga, och från honom har han många av sina låtar. Lindell har säkerligen rönt ett icke ringa inflytande av Melker Andersson i Östtorp med vilken han ofta spelade då denne var i fyrtioårsåldern; Melker brukade då sköta sekundstämman.

Lindell har ett rent och flytande spel. Han utför sina släng- och fyrpolskor i ett anmärkningsvärt raskt

tempo. Ett flertal av Lindells melodier ha upptecknats av Nils Dencker.

OA626 Vals efter klockare Andersson, Runtuna upptecknad efter Karl Gustaf Lindell, Trosa. "Valsen var efter klockare Andersson i Runtuna. "Den ska spelas med lite darrtoner här och där" säger Lindell."

OA627 Brudpolska efter Spel Andersson i Spånga, Runtuna upptecknad efter Karl Gustaf Lindell, Trosa.

OA628 Vals efter Spel Andersson i Spånga, Runtuna upptecknad efter Karl Gustaf Lindell, Trosa. "En spelman Engman i Esta, Sättersta, spelade också valsen"

OA629 Vals efter Melker Andersson upptecknad efter Karl Gustaf Lindell, Trosa.

OA630 Brudmarsch komponerad av och upptecknad efter Karl Gustaf Lindell, Trosa. "Lindell komponerade marschen vid aderton års ålder"

OA631 Polska komponerad 1935 av och upptecknad efter Karl Gustaf Lindell, Trosa. "Polskan komponerades av Lindell år 1935, vid sjuttio års ålder"

Karl Gustaf Andersson Hägnäs, Hölö.

Karl Gustaf Andersson i Hägnäs började med fiolen då han var fjorton år gammal. Han kom då i förbindelse med en spelman Edvard Gustafsson i Trössla - nu bosatt i Skårby - och tillägnade sig efterhand dennes melodier.

Sönerna Karl Olof - född 1904 - och Per Gustaf Andersson spela även fiol och ha lärt av fadern. De äro något notkunniga.

Andersson är född 2/7 1867 i Furholmen, Vagnhärad och flyttade till Hölö 1877. Han är till yrket lantbrukare.

OA632 Vals, "Stenbocksvalsen", upptecknad efter Karl Gustaf Andersson, Hägnäs, Hölö. "Melodien är en variant av den kända Stenbocksvalsen. Den spelades på detta sätt i Hölötrakten, utan de i övriga versioner brukliga pizzikaton och flageoletter, samt med vanlig violinstämning."

OA633 Polska, "Tyska klockorna", upptecknad efter Karl Gustaf Andersson, Hägnäs, Hölö. "Även denna melodi, som här och annorstädes går under benämningen 'Tyska klockorna', är en variant till de överallt spridda Stenbocksmelodierna. Polskan, liksom föregående vals, spelas vanligen med följande förstämning: (AEACiss)."

OA634 Vals upptecknad efter Karl Gustaf Andersson, Hägnäs, Hölö. [Hölövalsen]

OA635 Polska upptecknad efter Karl Olof Andersson, son till Karl Gustaf Andersson, Hägnäs, Hölö. "Polskor av denna typ gingo i denna trakt under benämningen polkett eller polka. Melodien spelades av sonen, Olof Andersson, och till densamma fanns en text som handlade om en käring som skulle snöpa sin katt."

OA636 Vals upptecknad efter Karl Gustaf Andersson, Hägnäs, Hölö.

OA637 Polska efter en kringvandrande handelsman Åkerlind, efter Adela Johansson, Grindstugan, Tullgarn, upptecknad efter Karl Olof Andersson, son till Karl Gustaf Andersson, Hägnäs, Hölö. "Låten spelades av Olof Andersson vilken lärt den av fru Adela Johansson i Grindstugan, Tullgarn, som sjöng den. Fru Johansson hade melodien efter en kringvandrande handelsman och spelman som hette Åkerlind. Även nästa melodi spelades av

Olof Andersson. Han kallade den för polkett."

OA638 Polska upptecknad efter Karl Gustaf Andersson, Hägnäs, Hölö.

Anders Gustaf Andersson

Nora, Mörkö

Lantbrukaren Anders Gustaf Andersson i Nora, Mörkö socken, är född 7/10 1868 på gården Björkarö i Mörkö. Då han var tio år köpte fadern, som var musikalisk och ivrade för att sonen i tid skulle få ägna sig åt musiken, en fiol och satte honom i lära hos en gammal spelman som hette Jan Petter Jansson, gemenligen kallad "Tjädergubben", och av en skollärare och organist Isaksson i Mörkö fick han samtidigt undervisning i notkonsten. Redan vid tolv års ålder fick Andersson - i början tillsammans med en spelkamrat via namn Fredrik Johansson - spela på bröllop och danser och under lång tid var han självskriven som spelman i socknen.

Anderssons repertoar är omfångsrik och synnerligen gedigen. De allra flesta av hans polskor tillhöra sextondelstypen - numera i regel jämförelsevis sparsamt förekommande i landskapet. Många av dem ha molltonarter, vilket är anmärkningsvärt, då så gott som all folkslig musik i Sörmland har durtonart. Sina melodier har Andersson efter Jan Petter Jansson, som i sin ordning lärt dem av en klockare Andersson i Mörkö vilken var född på 1700-talet och Janssons läromästare i fiolspelet. Den gamle klockaren skall, enligt Anderssons utsago, ha varit en ovanligt framstående fiolspelman, vilken, tack vare sin notkännedom, förstod att skriva ner och bevara sina melodier. Vid sitt frånfälle efterlämnade han flera handskrifter, varav ett par kommo i Anderssons ägo, men vilka nu tyvärr förkommit.

En son till klockare Andersson, vid namn Nils Malmberg - numera bosatt på ålderdomshemmet i Mörkö - är fiolkunnig, men är nu, på grund av sin höga ålder - nittiofyra år - jämte sjukdom, oförmögen att spela.

OA639 Polska efter klockare Andersson, Mörkö, upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö. "En variant av polskan har förut upptecknats efter Axel Viktor Johansson, Svärta. Jfr n:r 580.

OA640 Polska efter klockare Andersson, Mörkö, upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö.

OA641 Polska efter klockare Andersson, Mörkö, upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö. "Jfr Axelsson n:r 508"

OA642 Polska efter klockare Andersson, Mörkö, upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö.

OA643 Polska efter klockare Andersson, Mörkö, upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö.

OA644 Polska upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö.

OA645 Polska upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö. "Polskan är spridd till de flesta landskap och finnes i olika varianter både till text och melodi. Ovanstående hade följande text:

En sup till gör mej ingenting;

får jag tjugofyra trillar jag omkring.

Se anmärkningen till n:r 529. Jfr Svenska Låtar, Dalarna, h. III n:r 1022, IV, n:r 1106, 1125 och 1216, Hälsingland och Gästrikland, h, I n:r 177, Värmland n:r 118 och 144, Västergötland n:r 23, Närke n:r 120 och Småland, Öland och Blekinge n:r 281, samt Leffler: Bidr. t. Söderm. äld. kulturhist. X n:r 4 och Fredin, Gotlandstoner n:r 215, jämte Denckers jämförande kommentar till detta arbete."

OA646 Polska efter Åkerlind upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö.

OA647 Brudmarsch efter klockare Andersson, Mörkö, upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö.

OA648 Brudmarsch upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö. [Mörkömarschen]

OA649 Polska,, "Lilla Lasse", efter klockare Andersson, Mörkö, upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö. "Text:

Lille Lasse skulle gå vall med korna;
bara smutsen satt emellan tårna."

OA650 Polska efter klockare Andersson, Mörkö, upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö. "När klockare Andersson spelade denna polska blev han så rörd att han fällde tårar. "Den spelades på mitt bröllop" sade han."

OA651 Polska upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö. "Text:

Skinnbyxor och luckor;
innanför sitter ku ku."

OA652 Polska upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö. "Text:

Fittor i fittor i fall, det är flickornas trall
när som de skulle gå vall med korna.
Och går de inte dit så slår de till en skit
så det skallrar mellan låra."

OA653 Vals efter klockare Andersson, Mörkö, upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö.

OA654 Polska efter Åkerlind upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö. [Hamburgska Oktaven - Mörköoktaven]

OA655 Polska efter klockare Andersson, Mörkö, upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö.

OA656 Polska efter klockare Andersson, Mörkö, upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö.

OA657 Polska, "Pastor Per", upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö. "Polskan gick under namnet 'Pastor Per'. Det melodiska motivet visar släktskap med en del Dalapolskor."

OA658 Polska, "Pastor Per", upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö. "Text:

En gång så skjutsa jag en tiggarflicka,
ifrån Stockholm till Telje sand.
och hela natten så kände jag patten, etc.

Resten fick Andersson ej höra då han ansågs för ung."

OA659 Polska efter klockare Andersson, Mörkö, upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö.

OA660 Vals efter klockare Andersson, Mörkö, upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö.

OA661 Vals upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö. "Jfr n:r 28, 56, 120 och 532"

OA662 Polska efter klockare Andersson, Mörkö, upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö. "Text:

Vi ska dansa med Sara,
så länge träskorna vara, etc.

Jfr Rosenberg: 160 Polskor, visor och danslekar n:r 87 samt Svenska Låtar, Dalarna, h. II n:r 432, första repris.

OA663 Polska upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö.

OA664 Vals upptecknad efter Anders Gustaf Andersson, Nora, Mörkö.

Carl Arvid Rosenberg
Sundsta, Sorunda

Handlanden Carl Arvid Rosenberg i Sundsta, Sorunda, har i sin ungdom tagit lektioner i fiolspel av organisten Schill i Sorunda, vilken var en rätt framstående fiolist. Någon spelman i egentlig bemärkelse är Rosenberg ej, och han har ägnat sig åt fiolen endast som tidsfördriv. Tvenne farbröder, Anders Fredrik och Erik Rosenberg i Ösmo, spelade fiol.

Rosenberg är född 1859 i Ösmo.

OA665 Brudmarsch från Sorunda upptecknad efter Carl Arvid Rosenberg, Sundsta, Sorunda.

OA666 Brudmarsch från Sorunda upptecknad efter Carl Arvid Rosenberg, Sundsta, Sorunda.

OA667 Vals efter Lars Evert, Yxlö, Ösmo socken, upptecknad efter Carl Arvid Rosenberg, Sundsta, Sorunda.
"Efter Lars Evert, en gammal spelman från Yxlö, Ösmo socken"

OA668 Vals efter Petter Olsson, Vimossa, Sorunda, upptecknad efter Carl Arvid Rosenberg, Sundsta, Sorunda.
"Efter Petter Olsson i Vimossa, Sorunda. Valsen spelades med följande förstämning: (AEAE)."

OA669 Vals upptecknad efter Carl Arvid Rosenberg, Sundsta, Sorunda.

OA670 Vals upptecknad efter Carl Arvid Rosenberg, Sundsta, Sorunda. "Rosenberg lärde valsen vid tolv års ålder"

OA671 Polska upptecknad efter Carl Arvid Rosenberg, Sundsta, Sorunda.

Gottfrid Johansson
Väster Hoxla, Sorunda

Lantbrukaren Gottfrid Johansson i Väster Hoxla är född 1869 i Ösmo och var tolv år när han började spela fiol. Sedan han konfirmerats kom han i förbindelse med en några år äldre spelman; Oskar Andersson i Nynäshamn, och med honom har Johansson spelat på många bröllop och danser. Han har också sina flesta låtar efter honom.

OA672 Marsch efter Oskar Andersson, Nynäshamn, upptecknad efter Gottfrid Johansson, Väster Hoxla, Sorunda.

OA673 Vals efter Lindström, Västerhaninge, upptecknad efter Gottfrid Johansson, Väster Hoxla, Sorunda.
"Johansson hade lärt valsen av en spelman Lindström från Västerhaninge. Låten är en typisk s.k. herrgårdsvals från Värmland. Den tillhörde bl. a. Lomjansguttens repertoar. En nära likalydande version har i Dalsland upptecknats efter lantmätarn Ivan Berger. Jfr Svenska Låtar, Värmland, n:r 316."

OA674 Polska upptecknad efter Gottfrid Johansson, Väster Hoxla, Sorunda.

OA675 Marsch efter Lindström, Västerhaninge, upptecknad efter Gottfrid Johansson, Väster Hoxla, Sorunda.

OA676 Vals efter Oskar Andersson, Nynäshamn, upptecknad efter Gottfrid Johansson, Väster Hoxla, Sorunda.

OA677 Polska efter Oskar Andersson, Nynäshamn, upptecknad efter Gottfrid Johansson, Väster Hoxla, Sorunda.

Gustaf Syrén
Södertälje

Skräddarmästaren Gustaf Syrén, bosatt i Södertälje, är broder till Johan Edvard Andersson i Nyköping och spelar fiol liksom denne. Han är född 4/9 1872 i Bogsta socken och fick, tioårig, börja spela för fadern, Anders Johan Andersson. Redan tidigt fick han åtfölja denne på bröllop och danser för att sekundera honom, och även den tio år äldre brodern, Johan Edvard, var han under lång tid följaktig då det gällde att spela till dans.

Syréns repertoar är, i stort sett, likartad med broderns. En del melodier har han efter Melker Andersson, med vilken han någon tid bodde nära granne i Östtorp, samt från en annan skicklig spelman; Oskar Blomberg i Nyköping.

OA678 Polska efter fadern Anders Johan Andersson, upptecknad efter Gustaf Syrén, Södertälje. "Jfr Axel Viktor Johansson, n:r 580 och Anders Gustaf Andersson, n:r 639"

OA679 Polska efter Melker Andersson, upptecknad efter Gustaf Syrén, Södertälje.

OA680 Vals efter fadern Anders Johan Andersson, upptecknad efter Gustaf Syrén, Södertälje.

OA681 Polska efter Oskar Blomberg, Nyköping, avskriven ur notbok tillhörig Gustaf Syrén, Södertälje. "Poliskan är avskriven ur en Syrén tillhörig notbok"

Frans Pettersson
Södertälje

Frans Pettersson härstammar från Taxinge där han är född 26/6 1854. Hans fader, Anders Petter Pettersson, född 1824, spelade fiol och hade lärt av Gustafsson i Kårtorp, Gåsinge. Petter Pettersson spelade mest tillsammans med skräddare Lindgren i Taxinge; en skicklig spelman, vars fader varit klockare i Taxinge.

Frans Pettersson spelade något i ungdomen men slutade upp därmed och hade sedan ingen fiol på fyrtio år. Först för omkring femton år sedan, då han närmade sig sjuttioåren, tog han åter upp musiken och skaffade sig en ny fiol, på vilken han nu spelar faderns låtar.

Pettersson har varit kusk till yrket.

OA682 Polska efter fadern Anders Petter Pettersson, Taxinge, upptecknad efter Frans Pettersson, Södertälje.

OA683 Polska efter fadern Anders Petter Pettersson, Taxinge, upptecknad efter Frans Pettersson, Södertälje.

OA684 Vals efter fadern Anders Petter Pettersson, Taxinge, upptecknad efter Frans Pettersson, Södertälje.

OA685 Vals efter fadern Anders Petter Pettersson, Taxinge, upptecknad efter Frans Pettersson, Södertälje.

OA686 Polska efter fadern Anders Petter Pettersson, Taxinge, upptecknad efter Frans Pettersson, Södertälje.

OA687 Brudmarsch efter skräddare Lindgren, Taxinge, upptecknad efter Frans Pettersson, Södertälje.
"Marschen spelades när man red till och från kyrkan"

OA688 Polska efter fadern Anders Petter Pettersson, Taxinge, upptecknad efter Frans Pettersson, Södertälje.
"Jfr Rosenberg: 160 Polskor, visor och danslekar n:r 25, första repriserna"

OA689 Gökpolska efter morfadern Jan Petter Jansson, Ramtorp, Taxinge, upptecknad efter Frans Pettersson, Södertälje. "Polskan härstammade från Frans Petterssons morfader, Jan Petter Jansson från Ramtorp i Taxinge socken. Jansson var född i slutet av 1700-talet och en duktig?"

OA690 Polska, "Ja, vi gubbar", upptecknad efter Frans Pettersson, Södertälje. " Text:

Ja, vi gubbar, ja, vi gubbar, vi ä' lustiga, vi, vi,
ja, vi gubbar, ja, vi gubbar, vi ä' lustiga, vi, vi.

Polskan var vanlig i Petterssons hemtrakt."

OA691 Polska efter fadern Anders Petter Pettersson, Taxinge, upptecknad efter Frans Pettersson, Södertälje.

OA692 Polska upptecknad efter Frans Pettersson, Södertälje. "Jfr Rosenberg: 160 Polskor, visor och danslekar, n:r 19a och b"

OA693 Polska efter fadern Anders Petter Pettersson, Taxinge, upptecknad efter Frans Pettersson, Södertälje. "Melodien är spridd i de flesta landskap och i olika varianter samt med skilda texter. I Närke kallas den "Moster Karins polska", längre söderut "Blekingepolskan". Se även n:r 129 och 592. Jfr Svenska Låtar, Jämtland och Härjedalen, h. I, n:r 363, Dalarna, h. III n:r 885 och Närke n:r 46, 367 och 389 samt Bagge: 76 polskor från Östergötland, n:r 12 och 75 polskor från Uppland och Södermanland, n:r 43. Den förekommer även i Skånska Landsmålsföreningens publikation Teckningar och Toner under namn av "Dybecksvisan", samt i Rosenbergs 160 Polskor, visor och danslekar, n:r 54."

OA694 Vals upptecknad efter Frans Pettersson, Södertälje.

OA695 Polska efter fadern Anders Petter Pettersson, Taxinge, upptecknad efter Frans Pettersson, Södertälje. "Melodien spelas i olika varianter. På Gottland går den under namn av "Rovpolskan". Jfr Fredin, Gotlandstoner n:r 321, Svenska Låtar, Dalarna, h. III n:r 886, Bohuslän och Halland, n:r 224, Småland, Öland och Blekinge, n:r 86 samt Nils Andersson, Skånska Melodier, n:r 38. Se Robert Nordström, n:r 190."

Nils Erik Vickman
Södertälje.

Nils Erik Vickman är, i likhet med Frans Pettersson, född i Taxinge - 13/5 1880 - och hans melodier härstamma från samma källa. Vickmans fader, Johan Petter Vickman, som var spelman och född 1840, hade nämligen haft samma lärare i fiolspelet - Gustafsson i Kårtorp - som Frans Petterssons fader. Att döma av Petterssons och Vickmans här meddelade låtar framgår att Gustafsson måste ha varit en betydande spelman, med en präktig repertoar av sextondelspolskor, och det lider intet tvivel att denna polsketyper som i sydöstra och östra delarna av landskapet är tämligen rikt företrädd, även i övriga delar av Sörmland omhuldats och brukats för några decennier sedan - vilket även Lefflers och andras uppteckningar ge belägg för.

Vickman började spela vid sjuåttio års ålder och har i sin hemtrakt varit mycket anlitad som bröllopsspelman. År 1909 flyttade han till Södertälje där han sedan dess varit bosatt.

OA696 Vals efter fadern Johan Petter Vickman, Taxinge, upptecknad efter Nils Erik Vickman, Södertälje.

OA697 Polska efter Anders Gustaf Vahlström, Mariefred, upptecknad efter Nils Erik Vickman, Södertälje.
"Polskan är efter Anders Gustaf Vahlström i Mariefred. En del av Vahlströms melodier ha förut upptecknats av K.P.Leffler och publicerats i Bidrag till Södermanlands äldre kulturhistoria."

OA698 Polska efter fadern Johan Petter Vickman, Taxinge, upptecknad efter Nils Erik Vickman, Södertälje.

OA699 Polska efter fadern Johan Petter Vickman, Taxinge, upptecknad efter Nils Erik Vickman, Södertälje.

OA700 Vals upptecknad efter Nils Erik Vickman, Södertälje.

OA701 Polska efter fadern Johan Petter Vickman, Taxinge, upptecknad efter Nils Erik Vickman, Södertälje.

OA702 Polska efter fadern Johan Petter Vickman, Taxinge, upptecknad efter Nils Erik Vickman, Södertälje.

OA703 Polska upptecknad efter Nils Erik Vickman, Södertälje.

OA704 Vals från Stigtomta efter fadern Johan Petter Vickman, Taxinge, upptecknad efter Nils Erik Vickman, Södertälje. "De fyra första takterna utgöra egentligen en introduktion till valsen men upprepades varje gång vid reprisens omtagning. Valsen uppgavs ha kommit från Stigtomta."

OA705 Vals efter fadern Johan Petter Vickman, Taxinge, upptecknad efter Nils Erik Vickman, Södertälje.

Vilhelm Hjalmar Weiner

Älvsjö, Brännkyrka

Järnvägstjänstemannen Vilhelm Hjalmar Weiner i Älvsjö är född i Björnlunda 7/4 1880 och broder till Evald Andersson i Åsta. Liksom denna började han spela fiol i barndomen och lärde då de flesta av faderns, Anders Gustaf Olssons, melodier. Hans repertoar är alltså ungefär identisk med broderns, och han har också förr spelat mycket tillsammans med denne.

Weiner spelar inga förstämsmelodier.

OA706 Brudmarsch efter fadern Anders Gustaf Olsson, Björnlunda, upptecknad efter Vilhelm Hjalmar Weiner, Älvsjö, Brännkyrka.

OA707 Vals efter fadern Anders Gustaf Olsson, Björnlunda, upptecknad efter Vilhelm Hjalmar Weiner, Älvsjö, Brännkyrka.

OA708 Polska efter fadern Anders Gustaf Olsson, Björnlunda, upptecknad efter Vilhelm Hjalmar Weiner, Älvsjö, Brännkyrka. "Text: "Anders Petters flickor ä' så rara", etc."

OA709 Marsch efter fadern Anders Gustaf Olsson, Björnlunda, upptecknad efter Vilhelm Hjalmar Weiner, Älvsjö, Brännkyrka.

OA710 Vals efter fadern Anders Gustaf Olsson, Björnlunda, upptecknad efter Vilhelm Hjalmar Weiner, Älvsjö, Brännkyrka.

OA711 Vals efter fadern Anders Gustaf Olsson, Björnlunda, upptecknad efter Vilhelm Hjalmar Weiner, Älvsjö, Brännkyrka.

OA712 Vals efter fadern Anders Gustaf Olsson, Björnlunda, upptecknad efter Vilhelm Hjalmar Weiner, Älvsjö,

Brännkyrka.

OA713 Vals efter fadern Anders Gustaf Olsson, Björnlunda, upptecknad efter Vilhelm Hjalmar Weiner, Älvsjö, Brännkyrka.

OA714 Polska efter banvakt Karlsson, Älvsjö, upptecknad efter Vilhelm Hjalmar Weiner, Älvsjö, Brännkyrka. "Weiner har polskan efter en banvakt Karlsson i Älvsjö"

OA715 Vals efter fadern Anders Gustaf Olsson, Björnlunda, upptecknad efter Vilhelm Hjalmar Weiner, Älvsjö, Brännkyrka.

Gustaf Lodin
Örby, Brännkyrka

Metallarbetaren Gustaf Lodin i Örby är född 1885 i Eneby, Floda socken. I släkten hade förut funnits en spelman, nämligen en morbroder; Axel Segersten från Hesselfors bruk i Närke, vilken spelade fiol. Lodin började med dragspelet, men vid tjugo års ålder tog han till fiolen och lärde på egen hand en del melodier. Han har spelat på fester och logdanser, ofta tillsammans med Arvid Johansson i Berga, Västra Vingåker.

OA716 Vals efter skomakare Birfält, upptecknad efter Gustaf Lodin, Örby, Brännkyrka. "Lodin har lärt valsen av en gammal spelman och skomakare vid namn Birfält."

OA717 Vals, "Gnestavalsen", efter Hilmer Danielsson, upptecknad efter Gustaf Lodin, Örby, Brännkyrka. "Lodin har valsen efter en omkring 1920 avliden spelman som hette Hilmer Danielsson, vilken lärt den i Gnesta"

OA718 Polska efter Fredrik Olsson, Hjulesta, upptecknad efter Gustaf Lodin, Örby, Brännkyrka. "Polskan härstammade från Fredrik Olsson i Hjulesta, farfader till Arvid Johansson i Berga"

Fredrik Vilhelm Larsson [Hälleforsnäsarn]
Ulvsunda, Bromma.

F.d. gjutmästaren Fredrik Vilhelm Larsson, bosatt i Ulvsunda, Bromma församling, spelar fiol och är son till en omkring 1899 avliden spelman, den av Oskar Fredrik Andersson i Hälleforsnäs omnämnde Lars Erik Ersson. Han är född 7/1 1859 i Hällefors och började redan i ungdomen spela, varvid han lärde sig en stor del av faderns melodier. Ersson måste, enligt fleras samstämmiga utsago, ha varit en betydande spelman, med en rik repertoar, varav en stor del utgjordes av kadrijer - en melodityp som är rätt sparsamt företrädd i Sörmland. Han var född 1816 i Grytsta, Sköldinge socken, och lärjunge till en beryktad spelman, soldaten Hall, vilken Ersson under två års tid - 1827-1828 - besökte, varje gång medförande ett halft stop brännvin som honorar. Av Hall erhöll han en grundlig utbildning i notläsning. Han spelade också helst efter noter och Larsson kunde ej påminna sig att han någon gång hört fadern spela utan att ha noterna framför sig. I sitt spel inlade han en myckenhet fioriturer och förslagsfigurer och i repertoaren ingick ett flertal förstämsmelodier - därav bland andra även 'Tyska klockorna'. Han hade ofta spelat tillsammans med organisten A.G. Rosenberg, den kände utgivaren av sörmländska folkmelodier.

Hall var lärjunge till Rosenbergs företrädare, klockaren L.E. Segerberg i Floda. Härom berättade Larsson följande. En bettlande kvinna med tvenne barn; Det yngsta i en näverkont på ryggen och det andra - en pojke, vid sidan, hade - kommit till Segerberg för att tigga.

Pojken var försedd med en av en brädlapp tillverkad fiol och då Segerberg lade märke till gossens stora musikaliska anlag, erbjöd han sig att ta hand om hans uppfostran. Hall fick nu undervisning i fiol, orgel, piano och blåsinstrument, tog slutligen värvning som soldat och bosatte sig på äldre dagar i Grytsta.

Ett antal av Larssons melodier ha upptecknats av en son, stationsskrivaren och violinisten Frank Hadar

Larsson i Karlstad.

OA719 Kadriļ efter fadern Lars Erik Ersson, Hällefors, upptecknad efter Fredrik Vilhelm Larsson, Ulvsunda, Bromma. "En variant av kadriļen har förut upptecknats efter en spelman i Flen vid namn Gustaf Persson, född 1828 och död 1919. Jfr Svenska Låtar, Södermanland n:r 41."

OA720 Kadriļ efter fadern Lars Erik Ersson, Hällefors, upptecknad efter Fredrik Vilhelm Larsson, Ulvsunda, Bromma.

OA721 Kadriļ efter fadern Lars Erik Ersson, Hällefors, upptecknad efter Fredrik Vilhelm Larsson, Ulvsunda, Bromma. "Även denna kadriļ spelades av Gustaf Persson i Flen. Han kallade den 'Finska åttan'; en dans, som betydligt avvek från kadriļen. Finska åttan har påträffats i nordöstra Skåne samt i Norrland, där den på vissa platser gick under benämningen 'Kemikan'. Jfr Svenska Låtar, Södermanland n:r 4a."

Johan Arvid Petersson

Årsta

Mekanikern Johan Arvid Petersson är född 15/5 1896 i Årsta. Han började spela vid tolv års ålder och kom då i förbindelse med en fiolspelman i Österhaninge vid namn A. Lindgren, varvid hans intresse för folkmusiken vaknade. Sin musikaliska utbildning - Petersson spelar även altfiol - erhöi han av en musiklärare, för vilken han tog lektioner under ett års tid och då även lärde sig noterna. Då Petersson en tid vistades i Norrland kom han ofta i tillfälle att spela på bröllop och gillen. Han var under den tiden även medlem i en orkester.

Petersson har komponerat en del folkmelodier vilka han arrangerat för två och tre fioler.

OA722 Polska, "Spel-Pelles polska", komponerad av och upptecknad efter Johan Arvid Petersson, Årsta.

OA723 Hambo, "Skogstorpahambo", komponerad av och upptecknad efter Johan Arvid Petersson, Årsta.

OA724 Polska, "Tomtepolska", komponerad av och upptecknad efter Johan Arvid Petersson, Årsta.

OA725 Hambo, "Sommarhambo", komponerad av och upptecknad efter Johan Arvid Petersson, Årsta.

OA726 Vals från Österhaninge upptecknad efter Johan Arvid Petersson, Årsta. "Valsen var från Österhaninge där Petersson lärt den"

Sörmländska låtar samlade av Olof Andersson
Avskrifter
samlade och redigerade av Olof Anderssons

Georg Bladini
Strängnäs

F.d. kamreraren Georg Bladini i Strängnäs, född i Holm, Högs socken, Hälsingland, har upptecknat en betydande samling melodier- närmare 600 - varav följande femton härstamma från Södermanland. Låtarna förskriva sig från skilda, här nedan angivna, meddelare.

OAA001 Vals. " Valsen uppgavs ha kommit från Sörmland. Den är upptecknad från skraddaren och spelmannen Karl Fredrik Haglund från Ventholmen i Hilleshögs socken, Uppland.

Haglund, vilken ännu lever och är bosatt i Sänga, är född 1846 och har i sin krafts dagar varit en betydande spelman. Ett antal av hans melodier ha publicerats Svenska Låtars Upplandsdel.

Haglund hade lärt valsen av bonden Per Lundqvist i Söderberga, Skå socken."

OAA002a Polska. "** Första tonen togs pizzikato med venster hand, andra med höger hand.

Låten är en variant av Stenbockens polska och upptecknad efter Per Fredrik Lundqvist från Skå socken i Uppland. Lundqvist var fiolspelman, född i Lunda, Södermanland, år 1845 och död 1927. Han hade lärt polskan av Glabon i Björkvik.

Om Lundqvist, se vidare Svenska Låtar, Uppland."

OAA002b Noterad för fiolstämningen GDGB(=H)

OAA003a Vals efter Lundqvist. "Låten är en variant av Stenbockens vals. Lundqvist hade den efter Glabon i Björkviks socken."

OAA003b Noterad för fiolstämningen GDGB(=H)

OAA004 Polska. "Bladini har upptecknat polskan efter husägaren K. V. Karlsson i Strängnäs, vilken hade lärt den av Karl Gustaf Sjögren, en känd spelman i Strängnäs."

OAA005 Polska efter K. V. Karlsson, Strängnäs. "Karlsson hade polskan från en skraddare Lindvall, vilken uppgavs ha komponerat den."

OAA006 Polska efter K. V. Karlsson, Strängnäs.

OAA007 Polska av K. V. Karlsson, Strängnäs.

OAA008 Polska. "Upptecknad efter Fredrik Fredriksson i Västerås. Denne var född i Sörmland, varifrån även polskan härstammar."

OAA009 Vals efter Fredrik Fredriksson, Västerås.

OAA010 Polska efter Fredrik Fredriksson, Västerås. " Polskan kallades 'Stor Stina'. Till densamma sjöngs följande text:

Stor Stina sade dessa orden:

ack om jag hade Pelle gift.

För Pelle han är bra, det försäkrar ja',

han duger till att ha, både natt och ljusan da",

trall.....

OAA011 Vals efter Fredrik Fredriksson, Västerås.

OAA012 Polska efter Fredrik Fredriksson, Västerås. "Jfr Karlsson n:r 6."

OAA013 Vals efter Fredrik Fredriksson, Västerås.

OAA014 Stjärnvisa. "Visan är upptecknad efter Arv. Helander från Vansö. Den sjöngs när man gick omkring i gårdarna med stjärnan. Texten var av följande lydelse:

Guds son är född i Betlehem på denna dag, så var Guds välbehag,
och vorden kött.

Av blotta gunst och nåd är han oss sänd till hjälp och tröst,
och haver från all våda all världen återlöst."

OAA015 Stjärnvisa efter Arv. Helander, Vansö. "Text:

Goder afton, goder afton, både herre och fru,
husbonde och matmoder, varen lustig och glad.

Vi gå ej för att snåla, ej heller av nöd, utan bara för att fira vår julehögtid.

Haven tack, haven tack, käre fader, för du vaknade så gläder, haven tack, haven
tack, kära moder, för du vaknade så goder. Haven tack, haven tack och god natt."

Albert Gustafsson
Svenstorp, Västra Vingåker

Efterföljande sju melodier ha avskrivits ur Albert Gustafsson i Västra Vingåker tillhöriga handskrifter. De fyra första låtarna torde ha tillhört den beryktade spelmannen Karl August Lindblom från Rejmyre i Östergötland med vilken Gustafsson i sin ungdom spelat tillsammans. De övriga härstamma från en handskrift, märkt "L. J. Roxström, Hugkarlstorp 1850", vilken innehöll ett femtiotal melodier av skiftande värde."

OAA016a Vals kallad "Midsommarvalsens"

OAA016b Noterad för fiolstämningen AEAE

OAA017a Polska

OAA017b Noterad för fiolstämningen AEAE

OAA018 Vals

OAA019 Vals

OAA020 Polska

OAA021 Polska. "Jfr Svenska Låtar, Östergötland, h. I n:r 53, första repressen."

OAA022 Polska

Hugo Steen
Eskilstuna

Ur en Hugo Steen i Eskilstuna tillhörig notbok ha följande sjutton melodier avskrivits. Med undantag av n:r 23, som härstammar från Nils Bergholm i Eskilstuna, äro alla melodierna komponerade av Hugo Steen.

- OAA023 Polska komponerad av Nils Bergholm, Eskilstuna.
- OAA024 Polska komponerad 16.11.1930 av Hugo Steen, Eskilstuna.
- OAA025 Hambo komponerad 20.2.1931 av Hugo Steen, Eskilstuna.
- OAA026 Gånglåt för två violiner komponerad 18.10.1930 av Hugo Steen, Eskilstuna. [Med andrastämman]
- OAA027 Polska komponerad 20.2.1931 av Hugo Steen, Eskilstuna.
- OAA028 Vals komponerad 18.1.1932 av Hugo Steen, Eskilstuna.
- OA029 Gånglåt till Gillet komponerad 11.3.1931 av Hugo Steen, Eskilstuna.
- OAA030 Polska komponerad i februari 1932 av Hugo Steen, Eskilstuna.
- OAA031 Vals komponerad i april 1931 av Hugo Steen, Eskilstuna. "Låten går under namnet 'En vårdagsvals'."
- OAA032 Gånglåt komponerad i februari 1932 av Hugo Steen, Eskilstuna.
- OAA033 Vals komponerad av Hugo Steen, Eskilstuna. "Valsen kallas 'Stövelknekten'. Den är komponerad av Steen."
- OAA034 Vals för två violiner komponerad av Hugo Steen, Eskilstuna. [Med andrastämman]
- OAA035 Vals komponerad av Hugo Steen, Eskilstuna.
- OAA036 Vals komponerad av Hugo Steen, Eskilstuna. "Låten går under benämningen 'Järnvägsvalsen'."
- OAA037 Polska komponerad av Hugo Steen, Eskilstuna.
- OAA038 Brudmarsch komponerad av Hugo Steen, Eskilstuna. "Marschen är tillägnad spelmannen Gunnar Olsson i Eskilstuna på hans bröllopsdag."
- OA039 Gånglåt komponerad av Hugo Steen, Eskilstuna.

Oskar Emanuel Pettersson
Eskilstuna

Följande elva melodier utgöra ett urval av den år 1933 avlidne spelmannen Oskar Emanuel Petterssons i Eskilstuna efterlämnade musikaliska kvarlåtenskap.

Oskar Pettersson var född 1897 i Torshälla. Som barn flyttade han med sina föräldrar till Hallsberg; där han vid nio års ålder erhöi sin första undervisning i musik. En violinist i Hallsbergs musiksällskap vid namn Törnkvist meddelade honom de första grunderna på fiolen och i konsten att läsa noter, och fjorton år gammal, då Pettersson bosatt sig i Eskilstuna, började han spela till dans. År 1920, då han kom i personlig beröring med riksspelman Öst, väcktes hans intresse för gamla låtar, vilket tog sig uttryck i ett flertal egna kompositioner.

Melodierna ha ställts till förfogande av en broder till Pettersson vid namn Ture Pettersson.

- OAA040 Hambo, "På grönan äng", komponerad 1931 av Oskar Pettersson, Eskilstuna.

OAA041 Polska, "Fyrklöver", komponerad 1932 av Oskar Pettersson, Eskilstuna.

OAA042 Rakåsvalsen komponerad 1926 av Oskar Pettersson, Eskilstuna.

OAA043 Gånglåt komponerad 1932 av Oskar Pettersson, Eskilstuna.

OAA044 Gammelmorsvalsen komponerad 1932 av Oskar Pettersson, Eskilstuna.

OAA045 Hönsplanskan komponerad 1925 i Hällby av Oskar Pettersson, Eskilstuna.

OAA046 Julaftonsvalsen komponerad 1925 av Oskar Pettersson, Eskilstuna.

OAA047 Polska komponerad 1921 av Oskar Pettersson, Eskilstuna.

OAA048 Vals kallad "Skogsrået" komponerad 1931 av Oskar Pettersson, Eskilstuna.

OAA049 Vals komponerad av Oskar Pettersson, Eskilstuna.

OAA050 Gånglåt komponerad av Oskar Pettersson, Eskilstuna.

Linus Vitalis Karlsson
Sundby, Strängnäs.

Efterföljande nio melodier äro avskrifter ur en notsamling, tillhörig Vitalis Karlsson i Sundby, Strängnäs. Melodierna äro, med undantag av n:r 51 som upptecknats av Karlsson efter skomakaren Lindberg i Bettna, komponerade av Vitalis Karlsson.

OAA051 Polska efter skomakaren Lindberg i Bettna upptecknad av Vitalis Karlsson, Sundby, Strängnäs.

OAA052 Vals komponerad 1935 av Vitalis Karlsson, Sundby, Strängnäs. "Valsen bär namnet "Höstblomman" ."

OAA053 Hambo komponerad 1926 av Vitalis Karlsson, Sundby, Strängnäs.

OAA054 Hambo komponerad 1926 av Vitalis Karlsson, Sundby, Strängnäs. "Låten gick under benämningen "Vårsolen ler"."

OAA055 Hambo komponerad 1929 av Vitalis Karlsson, Sundby, Strängnäs.

OAA056 'Spelmansvals" komponerad 1930 av Vitalis Karlsson, Sundby, Strängnäs.

OAA057 Hambo komponerad 1929 av Vitalis Karlsson, Sundby, Strängnäs.

OAA058 Vals komponerad 1936 av Vitalis Karlsson, Sundby, Strängnäs.

OAA059 Polska komponerad 1936 av Vitalis Karlsson, Sundby, Strängnäs.

Gottfrid Andersson
Hagby, Näshulta

Ur en större notsamling, tillhörig Gottfrid Andersson i Hagby, Näshulta, ha följande tjugotvå melodier

avskrivits. Andersson, som är spelman, har melodierna efter sin fader och farfader, vilka båda spelade. Noterna ha ställts till förfogande av Andersson, genom förmedling av Gunnar Olsson i Eskilstuna.

OAA060 Polska

OAA061 Polska

OAA062 Polska

OAA063 Hambo

OAA064 Hambo

OAA065 Vals

OAA066 Vals

OAA067 Vals

OAA068 Vals

OAA069 Vals

OAA070 Polska

OAA071 Polska

OAA072 Polska, Fermens polska

OAA073 Polska

OAA074 Polska

OAA075 Polska

OAA076 Vals

OAA077 Vals

OAA078 Vals

OAA079 Vals

OAA080 Vals

OAA081 Vals

Carl Dahlström
Hällbybrunn.

Ur en inbunden notbok, innehållande närmare 170 melodier: polskor, valser, marscher, polkor etc. och signerad "Carl Dahlström, Hällbybrunn 24/12 1884", ha följande trettio melodier avskrivits. Boken har ställts till förfogande av Ernst Karlsson i Eskilstuna.

OAA082 Polska

OAA083 Vals

OAA084 Vals

OAA085 Vals

OAA086 Vals

OAA087 Vals

OAA088 Vals

OAA089 Vals

OAA090 Polska

OAA091 Polska

OAA092 Vals

OAA093 Vals

OAA094 Vals

OAA095 Vals

OAA096 Hambopolska

OAA097 Vals

OAA098 Vals

OAA099 Vals

OAA100 Hambopolska

OAA101 Vals

OAA102 Vals

OAA103 Vals

OAA104 Vals

OAA105 Hambopolska

OAA106 Hambopolska

OAA107 Vals

OAA108 Vals

OAA109 Polska

OAA110 Polska

OAA111 Polska

Ivar Hultström
Flodafors, Floda

Efterföljande femton melodier, därav tio polskor, tre valser och två gånglåtar, ha ställts till förfogande av Ivar Hultström i Flodafors.

Några av melodierna ha komponerats av Hultström.

OAA112 Polska komponerad 1930 av Ivar Hultström, Flodafors, Floda. "Hultström kallade polskan för 'Annandagsglöggen' ."

OAA113 Hambopolska komponerad 1926 av Ivar Hultström, Flodafors, Floda. "Låten kallades 'Pojkarnas hambo'."

OAA114 Polska

OAA115 Polska komponerad av Ivar Hultström, Flodafors, Floda. "Polskan kallade 'Fors hambo'."

OAA116 Gånglåt från Halla komponerad av Ivar Hultström, Flodafors, Floda. "Gånglåten går under namnet 'I vårskogen'."

OAA117 Gånglåt från Floda komponerad 1927 av Ivar Hultström, Flodafors, Floda. " Denna gånglåt har namnet 'Mumkbo mon'."

OAA118 Polska. "Polskan spelades av en agronom Andesson som hade den efter klockaren Öhlander i Barva."

OAA119 Polska efter Johan Ersson i Ransta, Floda, 1885.

OAA120 Polska efter Johan Ersson, Ransta

OAA121 Polska efter Johan Ersson, Ransta

OAA122 Vals efter Johan Ersson

OAA123 Polska. "Spelad vid bröllop i Torsbo, nära Bie, 1877 eller 1878, då mjölnaren Eriksson, Abbotnäs, gifte sig med dottern i huset."

OAA124 Polska efter Johan Ersson. "Polskan härstammar från Johan Torsson och är upptecknad efter redaktör Bernhard Engman i Västervik."

OAA0125 Vals. "Låten, som kallades 'Widströmsvalsen', är upptecknad av E. S. Olsson, vilken lärt den av C. G. Johansson, Olstorp, Floda."

OAA0126 Vals. "Låten kallades 'Johnssons vals' och spelades av åttiosexårige Lars Persson, kallad 'Vas Lasse', vilken dog på Bäsenberga ålderdomshem omkring 1920."

Carl Gustaf Axelsson
Flodafors, Floda

Följande sextiosex melodier, därunder sexton valser, åtta polskor, sex gånglåtar, trettiotvå visor och fyra lekar ha upptecknats av Carl Gustaf Axelsson i Flodafors, och ställts till spelmansförbundets förfogande. De flesta melodierna äro försedda med text och härstamma dels från fru Ida Johansson i Floda, vilken i sin ordning lärt dem av sin moder, dels från Axelssons föräldrar, av vilka isynnerhet modern synes ha varit mycket musikalisk, samt från Albert Boström i Floda och Anders Gustaf Eriksson i Hägerbo, Floda.

Melodierna ha upptecknats under åren 1922 - 1933.

OAA0127 Visa efter fru Ida Johansson

Långsam marschtakt

"Å ja ska givä dej en oxe i lön,

å han ska hetä Gullbrok.

De' enä horne ska ständä rätt ut,

de andra ska ständä i kroka.

Hastigt

Rakade brann, strann, skvalla över ralla, över rullromrej.

Först rakade katten på en björkombej,

sen skenäde gubben på en kalvskinssmäll

Hej gottola, vällinga dosi

Å ja ska givä dej sju kaku brö, för varje gång vi bake

å därtill sju marker smör på en å varje kake

Rakade brann strann etc."

[Skämtballad: "Leja tjänstepiga"]

OAA0128 Visa efter fru Ida Johansson

"Santars Nisse med ett hurtigt mod han må'nde sig i älskogstankarna gångä.

D feck han se var Mari stog ve herrgårsgrinna å lockä grisarna mångä.

Han sade: "väntä, vill du tvåvä, väntä, vill du vara trogen? ja ä redobogen

till att älskogen skötä,"

.....

Förstä gången söm de' va lyst, så kom de' Kvinnfolk å sa att Kari va trinner

Å kari ville att de' skull' vara tyst, men hennes grannär di spridde ut

ho va trinner.

När söm Nisse de vetä feck, då vart han vill å tog hatten, slog den i bänk.

Å sedan han te prästen geck å bad han skulle lösa upp denna länken:

Mella mej å Kari har en annän vari, han har gjort illä, nu ä här på villä

Dö'n tror nånsin ja ja tar 'a'."

[Jämför "Första gången som det vart lyst" efter Viksta-Lasse, Uppland]

OAA0129 Vaggvisa efter fru Ida Johansson

"Ja ä så inneli' hjärtans gla',
att höken ha taje våra höner,
tre i går å två i dag, di ha förstört våra böner.
Å rivi' öpp vårt tyskä lin, å raka jola utå löken.
Å grää höna värper fulä ägg, för ho är riven utå höken."
[Motsvarighet finns i Bohuslän]

OAA0130 Vaggvisa efter fru Ida Johansson

"Ro, ro, katten har skägg
Kör öpp en på ungen så värper han ägg
mä krusuger römpå å kam uti hår
Tvy vale den katten så granner han går"

OAA0131 Lek efter fru Ida Johansson

"Text:

1. Femton käringar i en vrå,
å alla hoppa di på kryckor.
Då kom en tiggubbe, såg därpå
"Ni dansa lätt mina flickor."

2. Nej ingen tigg-gubbe vill ja ha,
han är så ful om sina fötter.
Nej bättre är en alstubbe,
som har mångtusende rötter.

3. Nej ingen alstubbe vill ja ha,
han står så långt in i snåra.
Nej bättre är en skraddare,
söm går å sömmar mä nåla.

/Leken kunde börja med följande vers
varefter fortsattes med vers 4/

/Ja va trolovad mä en skraddare,
å dä har ständä så länge.
Å han har gått i så mångä år
Å narrä flicker mä pängär./

4. Ingen skraddare vill ja ha,
han syr så fulä handskär.
Nej bättre ä en gardeskar,
söm går på gata å svansär.

5. Ingen gardeskar vill ja ha,
han går på gata å skriker.

Nej bättre å en grästeman,
så han kan för mej predikå.

6. Ingen prästeman vill ja ha,
han bår såg höger krage.
Nej bättre å en adelsman,
så får ja godå dagår.

7. Ingen adelsman vill ja ha,
han bjuder så högå gåster.
Nej bättre å en skomakare,
söm krusår skorna på lästen.

8. Ingen skomakare vill ja ha,
han går i gåla å friår.
Nej bättre å en klenesme,
söm smider yxer å liar.

9. Ingen klenesme vill ja ha,
han smider så många delår.
Nej bättre å en speleman,
så han kan för mej spelå.

10. Ingen speleman vill ja ha,
ja orkar inte danså.
Nej bättre å en gulllesme,
söm smider kroner å kransår.

11. Ingen gulllesme vill jaha,
han haver så många drångår.
Nej bättre å en trångårdrång,
söm går å planterår sångår.

12. Nej ingen trångårdrång vill ja ha,
han å så ful om sina fingår.
Nej bättre å en kópeman,
så får ja bredå gullringår.

13. Ingen kópeman vill ja ha,
han å så knapper i måle.
Nej kópmanssonen den ska ja ha,
allt må då ljusgulå håre.

14. Gu signe dej hjårtungen min,
Krist giv att ja dej finge njutå.
Ja skulle kópå dej pistolen ny,
ja skulle lärå dej skjutå.

15. Å hasselbuskår å videskog,
å träna fullå må nötter.

Å dansa lätt mi unga bru,
ja fryser öm minä fötter.

16. Å fryser du öm föttren din,
då ha du svendomen tappä.
Å ska du havä rätt på den,
då får du rivä å krafsä.

17. Å all den kärlek ja till dej bär
den hänger ja öpp i 'korsten. (skorsten)
Å sen när ja på spjälle drar
då faller han ner i askä."

[Första versen allmän vispolska. Mellanverserna har motsvarighet i ??? De sista verserna allmänna, både fristående och t ex i varianter av "Det står ett träd"]

OAA0132 Vaggvisa efter fru Ida Johansson

"Bu, bu, sa mi ko, uff, uff, sa mi so,
plöckå bönä sa mi hönä,
kuckeliku sa min tupp,
pling så penningen i skåla"

OAA0133 Visa efter fru Johansson

"Ja ska skaffä mej en lången pip'
å ja ska röka å sjungä
Ja ska skaffä mej en lången pisk'
å slå på tjur'n så han brummär
Å ja slog på, å de' stack å.
å hastigt köm ja på berge' öpp sa'n
Bland de flickorna ungä"
[Ytterligare en strof i C G Axelssons uppteckningar]

OAA0134 Visa efter fru Johansson

"Elin ä mi sockerdockä,
Elin ä min russinstrut
Elin ä mi byxeklocka,
Elin ä min allesgut
Elin ä min fröjd å gamman,
Elin ä mitt gödda svin
Elin ä mitt allesamman,
uti allt ä Elin min"

OAA0135 Polska efter fru Johansson

OAA0136 Gånglåt efter fru Johansson

OAA0137 Visa efter fru Johansson

Måndän då få vi brännvin å brö' å tisdän då få vi supä
Onsdän då få vi stryk å en stör å torsdän då ä vi sjukä
Fredän då gör vi alls ingenting å lördän då stundär sabbaten in

å söndän då få vi vylä

v.2. "Förstä måle få vi välling å kål. å kål imilla kål å välling
Å andrä måle få vi välling å kål, å kål imilla kål å välling
Å tredje måle få vi välling å kål, å kål imilla kål å välling å kål,
å kål imilla kål å välling."

[Motsvarighet finns från Gästrikland]

OAA0138 Visa efter fru Johansson

De va så sent en julafton Sjung faderi faderallan lej
Han tänkte till att bränn' opp katten Sjung faderi faderallan lej
Eldgaffeln de' blev kattens död när han jamä efter bröd
Sjung faderallan faderidarallan Sjung faderifaderallan lej

OAA0139 Visa efter fru Johansson

Vi drickom vackra flickors skål, gutår
Närvarande, frånvarande och de som komma farande, gutår

v.2. "Vår backusa, hackusa, kackusa mitt käradoon
kära susseri hatt, kära busseri matt, kimbirum,
kimbirum, kära susseri hatt.

Jfr Svenska Låtar, Hälsingland och Gästrikland, h. II n r 640.

[Första strofen allmän]

OAA0140 Visa efter fru Johansson

Text:

"Du Jerker, tag felan, nu står ja på språng
nu lyster mej dansa på golvet en gång.
Ja kastar en slanter i spela åt dej;
du spelar en lustig korantel åt mej".

OAA0141 Visa efter fru Johansson

Så kom till mig en gammal man, beprydd med silverhåren.
Han såg mig ganska gunstigt an; han hälsade gomorrön
Jfr n:r 129 [?]

[Sinclairsvisan]

OAA0142 Lek efter fru Ida Johansson

Här skolen I få se, hur min far sådde line'
Han sådde, å mor mä
Han stampade med foten, han klappade me' handen
Hopp, lustig, sade han

I följande versar skildrades linets olika behandling; hur man ryckte, repade, bråkade, häcklade, skäktade, spann linet, vävde väven, sydde skjortor, sålde lumpen, söp upp pengarna, o.s.v.

OAA0143 Visa efter fru Johansson

Förgäves uppå stigen jag dig att möta går.
Jag lyssnar, ropar och jag lyssnar åter.
Det vädret är som blåser, det böljan är som slår.

Men vännens röst sig intet höra låter
Men skyarna de gå på himmelen den blå.
Så vandrar mina tankar och ingen vila få
så länge jag ej finner den jag söker

OAA0144 Vals efter fru Johansson

OAA0145 Visa efter fru Johansson
Flicka lilla i din vår, i din vår, i din vår.
Säg mig var du har vatt i år, var du har vatt i år.
Din kind är blek, ditt öga matt;
det synes väl var du har vatt.
Jo du har vatt på gossars arm,
och det gör mig stor harm

v. 2. "Minns du när vi i lunden gick, lunden gick, lunden gick,
minns du ej ringen som du fick, ja ringen som du fick?
Minns du ej orden som där slöts,
minns du ej bandet som där knöts?
Det haver gått som jag har drömt,
mig haver du förglömt."

OAA0146 Gånglåt efter fru Johansson
Med vida krinoliner, ja de dansa så det viner
när musiken börjar riktigt stämma in

OAA0147 Gånglåt efter fru Johansson

OAA0148 Gånglåt efter fru Johansson

OAA0149 Visa efter fru Johansson ("Riddaren och jungfrun möttes på en bro")
Text: "Å riddaren han red, å torparpojken sprang,
för tio lio landen i tanten ja gångar
men pojken före riddaren till jungfruns boning hann
ty vi ha slipat våra lär i ponpen,
riddaren å knekten, snu-r-r-r."
[Skämtballad "Fantegutten"]

OAA0150 Gånglåt efter fru Johansson
Vart ska du gå min bror? Vart ska du gå min bror?
Vart ska du gå min timmermansbror, tim tim, tim, tim tim timmermansbror?
Vart ska du gå min bror?

V. 2. "Jo ja ska gå te stan etc.
" 3. Va' ska du göra i stan? etc.
" 4.. Jo ja ska köpa snus,"etc.

OAA0151 Vals efter fru Johansson

Text:

V. I. "Hör hon min lilla skö-sköna,

varmed skall jag henne lö-löna

- - - - -
- - - - -

2. Jag orkar er inte hö-höra..
Vad har ni med mig att gö-göra.
Gå ni till mamseller
er hos dem inställ er,
det passar, det passar, det passar sig bäst.

3. Du är en liten to-toka.
Uti vagnar skall du åka.
Du skall lära seder,
det skall bli din heder.
Till hovet, till hovet, till hovet skall du.

4. Ej till hovet jag mig giver,
men i fägårn jag förbliver.
Ej till hovet fara, men i fägårn vara.
I fägårn, i fägårn, i fägårn är min plats.

5. Jag är en bondepi- piga,
som i fögårn lärt att niga.
Å jag är en jänta,
å jag måste vänta
på Pelle, på Pelle, på Pelle än ett år."

OAA0152 Visa efter fru Johansson
Getepigan gick uppför höga slottets bro.
Så väl hon kan.
Med getragg te strumpor å kalvskinn te skor.
Så väl hon kväda kunde

V. 2. "Kära getepiga, kväd visan för mig. Så väl etc.
Mitt halva kungarrike då vill jag giva dig. Så väl....

3. Hon börja på ett å hon börja på tu. Så väl...
På bordet där dansa de sölvkannor sju. Så väl..

4. Hon börja på ett å hon börja på två. Så väl..
På golvet där dansa båd' stickor å strå. Så väl..

5. Hon börja på ett å hon börja på tu. Så väl...
Å då dansar konungen med sin unga bru'. Så väl..

6. Getepigan gick utför höga slottets bro. Så väl hon kan.
Med silkesstickad' strumpor å gulispända skor. Så väl hon kunde kväda.
[Medeltidsballad, "Vallpigan"]

OAA0153 Polska efter fru Johansson

Mi' lilla lön, ja den ä inte stor,
för den går åt te öl å brännvin
Lite tobak å snus iblann,
å gå te flickorna dä går väl an
Stor sak i de, blott di räcker te,
sen så lever ja förnöjder

I fjol hade ja e' lita fästemo,
den va di på å tog ifrån mej
Men ja skaffa mej e' igen,
få si om ja får behålla den
Stor sak i de, blott di räcker te,
sen så lever ja förnöjder

OAA0154 Visa efter fru Johansson
Goder afton, goder afton, både kvinna och man!
Goder afton, goder afton, både kvinna och man!
Husbonde, matmoder, vare lustig och glad

V. 2. "Vi önska eder alla en fröjdefull jul
vi önska etc.
Ifrån alla olyckor bevare er Gud," etc.
Jfr n:r 14 och 15.

OAA0155 Lek efter fru Johansson
Lasse han for te staden å fria
Hemmä i si socken får han inga pigä

V. 2. "Hör den bonntoken hur gali han friar;
Kommer te staden å kallär mej pigä

3. Jungfru ja heter, ja jungfru mamsella.
Dä får ja heta av stadens gesäller.

4. Ä du inte nöjder mä så lite,
ska du få skattgål å sittä i spiseln.

5. Dej å din skattgål, dä ger ja den onde,
förr'n ja blir gifter å tager en bonde.

6. Ä du inte nöjder mä så ringä,
ska du få hörä sölvbältä ska klingä.

7. Dej å ditt sölvbälte ger ja den onde,
förr'n ja blir gifter å tager en bonde.

8. Lasse vart vreder, slog handska' i borde'.
Detta ger ja allä stadens horer.

9. Lasse han friär te bonndötträr rarä.

Då ska ni tro att vår Lasse vart glader.

10. Lasse i sänga å halmen i take.
Så gör vår Lasse, när han får en make.

OAA0156 Visa efter fru Johansson

Te Mellså köcke dä ha han gånge,
så han har nött ut allä sinä skor.

Men Ramsbäcksdöttrar di var ej ångrä,
di viste honom var skomakärn bor

Av visans text kom fru Johansson ihåg även följande vers:

"Nu ha Lasse slutä öpp mä friä, nu ä han utlärders smegesäll,
nu har han lärt sej te stöpä hällär, hos häradsdomärn har han sin modell".

Låten är antagligen en nidvisa vartill använts en polskmelodi.

OAA0157 Visa efter fru Johansson

Di säjer te varandra: "ska vi bytä om särk?

Ja dä ä ett tvunget verk.

För vi ha löss å löpper allt in på bara kröppän,

vi kännär hur di höppär,

å i varendä söm sitter gnetter som e töm, sitter gnetter som e töm".

OAA0158 Vaggvisa efter fru Johansson

Ro, ro, timmerskog. Skogen ä långer, vägen e tränger oxa ä små;

Har du tolv öre, så sätt dej bakpå

OAA0159 Visa efter fru Johansson

Å jag har plockat blommor, å jag har plockat bär,

å jag har haft en fästeman, så unger som jag är,

å den kan jag aldrig förglömma

OAA0160 Vals efter fru Johansson

En slaktarmans dotter den flickan månde vara

En styrman från Frankrike var hennes vän

Han står nu på reddan, han ämnar bortfara,

han ämnar ej mera att komma igen.

Men såg henne då, på stranden stå,

där hon nu så hjärtligen gråta månde då.

OAA0161

Es vullera vulleri. Kara man plaxeladi,

kara manteladi, jakop för dank.

En skones gers, gorre ja gers

sängmillidäng, schingscheribing

schingklaradå, mark jorden dank

OAA0162 Vals

Valsen sjöngs av en piga vid Hägerbo på 1890-talet.

OAA0163 Visa

Med sorgesång jag sjunga vill om ett förfärligt under
Den som vill höra, lyssna till och minns det alla stunder.
I Sibua by, vid Tärne strand, i Pommeren, det värna land,
är denna saken händer

V. 2. "En fattig bonde bodde där
och barn han hade många
som gjorde honom stort besvär.
Om bröd han nödgas gånga.
Den äldsta dottern av sin far
och mor och syskon avsked tar,
och ger sig ut att tjäna".
[Skillingtryck, "Pigan som trampade på brödet"]

OAA0164 Visa

Vers 2. Var ska nyä knekten sittä, sade bonden.
På en stol, ve mitt bord, svarade bondens hustru.

V. 3. "Var ska ja då sittä? sade bonden.
I min spis hos min gris, svarade bondens hustru.

4. Var ska nyä knekten liggä? sade bonden.
I min säng på min arm, svarade bondens hustru.

Var ska ja då ligga? sade bonden.
Unner lo' hos min so, svarade bondens hustru.

6. Tänk om soa biter mej då, sade bonden.
Vänd dej öm, bit igen, svarade bondens hustru.
[Skämtballad, "Bondens hustru"]

OAA0165 Polska

Kände ni den söm dansä mä mej,
gulä skinnbyxor hade han på sej;
min man han hade grönä

Efter modern, fru Albertina Axelsson, född Läck, som sjöng den.
Jfr Svenska Låtar, Södermanland n:r 21, Uppland n:r 179 m. fl.

OAA0166 Polska efter modern

Gubben låg på ungen, va så illä kummen,
för han inte brännvin kunde få
Käringa satt i aska, hade en tår i flaska,
ga' inte gubben mä ändå

OAA0167 Vaggvisa efter modern

Å gubben å gumman, di skulle motä vall
å ingenderä ville di motä
Då tog gubben gumma å slog'na i e' tall
så talla flög öpp mä rota

Gumman sprang öpp å va så gla'
"Ja ska motä i allä minä dar,
kosyta, kosyta, mi Krusä"

OAA0168 Polska efter föräldrarna
Se vad löpper mor har,
se hur di höpper på far
Allrä värst öm våra,
när di klipper fåra
Då får mor ha sinä löpper kvar

Polskan spelades av soldaten och fiolspelmannen Prim, kallad 'Primen', från Granhed i Floda.

OAA0169 Visa efter modern
Dä satt en gumma å lurä, å lurä,
som öm ho varit döv
Då kom en skalk å murä, å murä,
bakom gummans röv.
Brukä illä ler och kalk, murä illä söm en skalk;
dä va så lätt te rykä

OAA0170 Visa efter modern
Katten å killingen, de slogs öm vällingen,
å katten han slog te killingen,
så killingen fol i vällingen
Aj, aj, sade killingen,
ja brände mej åtä vällingen
Jam, jam, sade katten,
du kunde latti mej fått hatten

OAA0171 Polska efter modern
Dä satt en gubbe uti e' vrå,
han hade storä grå vantär.
Kom där en liten spelman in,
å gubben öpp å te dansä.
Å gubben dansä, å skägge' vickä,
å ha du fått någe i di fickä, så ge mej mä.
Du fälle dä.

OAA0172 Vaggvisa
Kråka kraxä, kaja drog;
svartä katten körde.
Inte blir du gift i år,
om inte du ger tre öre
Far han går te Långebro,
köper barnen gulatesko,
gulatesko mä spanne.
De' får barnen för di sover länge.

OAA0173 Vaggvisa efter modern

Kalle han hade en liten gullvagn,
å däri skulle han åkä.
En liten gullpiskä han höll uti sin hand,
slog på så många han råkä.
Hästar å vagnar de' haver han nog,
drängar å piger te husets behov,
å mångä små puller på take'

OAA0174 Vaggvisa efter modern
Ro, ro, fiskeskär, mångä fiskär få vi där.
Gäddorna långä, braxnarnä mångä.
huggä döm i stjärten, stöppå döm i säcken.
gömmå döm te ju å te påskera

Jämför tvenne föregående melodier samt n:r 130.

OAA0175 Vaggvisa efter modern
Lena lilla tog sin knyppeldyna å satta sej invid fönstret.
Mera titta hon på Kalle lilla än hon såg uppå mönstret.
Hå, hå, du Kalle lilla, nå, nå, du Lena lilla.
Du ä min, å ja ä din, så länge kärleken varar

V. 2. "Kalle lilla tog sin skrivarepenna å satte sig invid bordet.
Mera titta han åt Lena lilla, än han såg uppå ordet.
Hå hå du Lena lilla. Nå nå du Kalle lilla.
Du ä min, å ja ä din, så länge kärleken varar".

OAA0176 Lek efter modern
Fattig änkä å ja, å mångä döttrar har ja.
Mångä döttrar men ingen måg,
men ja ska skaffä mej måg i år, ja söm andrä.

Vers 2. Å viljen I min dotter ha
så ständer upp å given redligt svar,
I söm andrä

V. 3. "Å tag min dotter uti snövit hand.
I förer henne likt en redlig man,
I söm andre."

Jfr melodien till n:r 129 och 141. Alla äro varianter till "Å jag fattige lappman." Se Svenska Låtar, Dalarna, h. I n:r 165 och Nils Andersson, Skånska Melodier n:r 212.

OAA0177 Vals
Efter fadern, skraddaren A. P. Axelsson, född 1837 och död 1909

OAA0178 Vals efter fadern
Till valsens sjöngs i bland text sorm började: "Känner du flickan från Lybeck" Flera varianter av valsens, därav några i Södermanland, förekomma under namnet 'Kerstin från Lybeck'.

OAA0179 Visa efter modern

En å tjugi, två å tjugi, tre å tjugi, fyra fem å sex å sju å tjugi,
åtta å tjugi, nie å tjugi å tretti.

En å tretti, två å tretti, tre å tretti, fyra fem å sex å sju å tretti,
åtta å tjugi, nie å tretti å förti.

Visan användes för att lära barnen räkna. Man kunde fortsätta till hundra.

Till visan har använts en polskmelodi.

OAA0180 Visa efter modern

En två tre fyr fem sex sju ått' nio, här ska de trettio streckena stå

Även denna visa användes för att lära barnen räkna. Man sjöng från ett till tio, från ett till tjugio, från ett till trettio o.s.v.

Upptecknarens mormor lärde barn att läsa och räkna; möjligen har hon använt sig av detta pedagogiska knep under räknelektionen.

OAA0181 Polska

Å gubben han gick åt skogen en dag att skära de kvistar vida

Å käringa svor å löfte te bakes att den ska du själv få svida

Å mitt uppå golvet börjas en lek, så käppstumpar ikring väggarna rök

Å hurra för mej, dä säker ja dej, å den dan förglömmes aldrig

Efter fiolspelaren och lantbrukaren Anders Gustaf Eriksson i Hägerbo.

Eriksson sjöng polspan på ovanstående sätt. När han spelade den på fiolen hade den följande lydelse:

[Skämtballad, "Trätan"]

OAA0182 Gånglåt efter A. G. Eriksson

Alla flickor, de äro som blomstrande ros

och som liljan uti en grön äng

Deras hjärtan de klappar blott om kärlek och tro

och om dess ludiludi ludiludilej

V. 2. "En flicka så nätt fick en fästeman så rar
och gick hem till sitt lilla kabinett
Där lade de sig neder i en uppbäddad säng
och gjorde ludi ludi ludi lej.

V. 3. När förti veckor gått omkring, så blev magen så trind,
och vem hade väl gjort honom så?
Jo, det har lilla vännen, som jag hållit så kär,
han gjorde med sin ludi ludi lej."

[Annan melodiversion i Sörmländska visor II]

OAA0183 "Skarvvisan" efter A. G. Eriksson

Kliver ja på skarven och skarven är min del

å brännvin är mitt fel, sen tager ja' ett steg.

Gubbarna ställde sig vid ena ändan av en golvtilja på ett ben under det att de svängde med det andra fram och tillbaka. Vid texten "sen tager ja ett steg" togo de ett steg framåt och stodo på den andra foten. Den som ej

kunde utföra detta hela tiljan utefter kördes ut under rop att han skulle gå hem till gumman. Den som kunde utföra. konststycket fick en stor sup.

OAA0184 Vals

OAA0185 Vals

OAA0186 Vals komp. av Alb. Boström

OAA0187 Vals

OAA0188 Vals

Följande text sjöngs till melodien, enligt Berta Axelsson, föda i Julita 1853.

"I kväll ska vi gå te Puta vi, i kväll ska vi gå te Puta vi."

Puta var ett gårdsnamn i Julita socken.

OAA0189 Vals efter Alb. Boström

Boström hade valsen efter 'Pillermollen'.

OAA0190 Vals efter Boström och 'Pillermollen'

OAA0191 Vals efter Boström

Boström kallade låten för 'Värmlandsvals'.

OAA0192 Vals

Karl Rickard Ahlberg

Sköldinge.

Följande åttiotre melodier tillhöra smedmästaren och fiolspelmanen Karl Rickard Ahlbergs i Sköldinge repertoar. Nummer 193 - 199 äro avskrifter ur en notbok, nedskriven av Ahlberg i ungdomsåren och innehållande ett sjuttiotal melodier av äldre och yngre datum, n:r 200 - 237 ha ur minnet upptecknats av Ahlberg efter hans fader, Karl Viktor Ahlberg, och n:r 238 - 248 utgöras av Ahlbergs egna kompositioner. De övriga - n:r 249 - 275 äro avskrifter ur ett nothäfte som tillhört Ahlbergs morbroder, häradsdomaren och spelmannen K. E. Pettersson.

Rickard Ahlberg är född 1887 i Husby-Oppunda. Som barn lärde han spela fiol av fadern - född 1849 och död 1925 - samt av en dalkarl J. A. Söderblom, vilken var skogvaktare och bosatt i Årdala. Fadern hade i sin ordning lärt spela av en farbroder, Lars Petter Nilsson i Stenvad, född 1837 och död 1919, vilken trots sina av reumatism förstörda fingrar spelade in i det sista. Morbrodern, K. E. Pettersson, var född 1850 och dog 1929.

Ett urval av Ahlbergs melodier ingå i Svenska Låtars Sörmlandsdel.

OAA0193 Polska

OAA0194 Polska

OAA0195 Vals

OAA0196 Polska

OAA0197 Polska

OAA0198 Polska

OAA0199 Polska

OAA0200 Vals efter fadern

Enligt faderns utsago skall valsen ha spelats av en inspektor Eriksson från Torp i Husby-Oppunda omkring 1875- 1885.

OAA0201 Vals efter fadern

Låten kallades för 'Lingens vals' efter en knekt vid namn K. O .Ling vilken var född 1847 och dog 1919 och bodde på Akalby soldattorp i Husby-Oppunda.

OAA0202 Vals efter fadern

Fadern hade lärt valsen efter en soldat Lönn i Husby-Oppunda. Denne Lönn var även lurblåsare och en av de få som ännu funnos kvar i Sörmland. Han var född omkring 1820.

OAA0203 Vals efter fadern

OAA0204 Vals efter fadern

OAA0205 Vals efter fadern

OAA0206 Vals efter fadern

Låten kallades 'Spel Kalles vals' efter en i Bettna på 1870-talet bosatt spelman.

Jfr Svenska Låtar, Dalarna, h. I n:r 284 och h. II n:r 683, Hälsingland och Gästrikland, h. II n:r 693 och 699, Bohuslän och Halland n:r 75 samt Uppland nr 186

OAA0207 Vals efter fadern

Till första reprisen sjöngs följande text:

"Lärkan i björketopp
lej tua tua, lej tua ta
svingar sig mot himmelen opp
lej tue tua ta".

OAA0208 Vals efter L. P. Nilsson

Den förut omnämnde Lars Petter Nilsson i Stenvad, var farbroder till Ahlbergs fader. Om honom skriver Ahlberg: "Han hade många gamla låtar, oftast i moll, men jag var då anstucken av den nyare musik som började tränga fram vid sekelskiftet och tyckte hans låtar voro för krångliga att både lära och utföra, då en del av dem fordrade en viss teknisk färdighet i motsats till den enkla, konstlösa musik som då önskades framförd på tillställningar av olika slag där jag då mest spelade första fiol. Därför ha så få låtar fastnat i minnet av alla de många han spelade för oss barn under de långa vinterkvällarna".

OAA0209 Vals efter fadern

Fadern har troligen melodien efter en sadelmakare Ekman, vilken var bosatt i Vadsbro på 1890-talet och ansedd som en skicklig spelman.

OAA0210 Vals efter fadern

Denna vals skall en gammal spelman från Björndal i Husby vid namn Lindqvist ha spelat. Denne spelman torde ha varit jämnårig med den förut omnämnde soldaten Lönn.

OAA0211a Vals efter fadern
Melodien är en variant av Stenbockens vals.
OAA0211b Noterad för fiolstämningen AEACiss

OAA0212 Vals efter fadern och L. P. Nilsson

OAA0213 Vals efter fadern

OAA0214 Vals
Efter Claes Lundqvist från Viken i Årdala.
Lundqvist var fiskare till yrket och en duktig spelman. Han var samtida med Ahlbergs fader och spelade ofta tillsammans med denne. Han dog 1924, omkring åttio år gammal.

OAA0215 Vals
Efter Gustaf Eriksson i Kramnäs, Mellösa.
Eriksson var lantbrukare och en duktig spelman med stor repertoar. Han dog i Björkvik omkring 1918, cirka sjuttiofem år gammal.

OAA0216 Vals
Efter Ahlbergs morbroder, häradsdomaren K. E. Pettersson i Silinge.

OAA0217 Vals efter fadern

OAA0218 Brudmarsch efter fadern

OAA0219 Brudlåt efter fadern och L. P. Nilsson
Melodien användes även till skänklåt.
[Skänklåt från Husby-Oppunda]

OAA0220 Polska efter fadern och Spelkalle
Jfr Svenska Låtar, Dalarna, h. III nr 111 och 712, Bagge: 76 polskor från Östergötland, nr 32 m.fl.
[Jfr visan, "Inte sörjer jag för morgondagen"]

OAA0221 Polska efter fadern och L. P. Nilsson

OAA0222 Polska efter fadern och L. P. Nilsson

OAA0223 Polska efter fadern och L. P. Nilsson

OAA0224 Polska efter fadern

OAA0225 Polska efter fadern och L. P. Nilsson

OAA0226 Polska efter fadern och L. P. Nilsson

OAA0227 Polska efter fadern

OAA0228 Polska efter fadern

OAA0229a Polska efter fadern
OAA0229 Noterad för fiolstämningen AEACiss

OAA0230 Polska efter fadern

OAA0231 Polska efter fadern och Claes Lundqvist

OAA0232a Polska efter fadern
Melodien är en variant av den över allt spridda Stenbockspolskan
Jfr n:r 229.

OAA0232b Noterad för fiolstämningen AEACiss

OAA0233 Polkett efter fadern

OAA0234 Polkett efter fadern

OAA0235 Polkett efter fadern och L. P. Nilsson

OAA0236 Polkett efter fadern

OAA0237 Polkett

OAA0238 Kyrkmarsch komp. av R. Ahlberg

OAA0239 Gånglåt komp. av Ahlberg

OAA0240 Gånglåt komp. av Ahlberg

OAA0241 Polska komp. av Ahlberg
Polskan är komponerad annandag påsk 1931 och kallas 'Blåkullakäringens resa'.

OAA0242a Polska komp. av Ahlberg
Polskan är gjord annandag påsk 1932 och kallas 'Återkomsten'
OAA0242 Noterad för fiolstämningen AEAE

OAA0243 Polska komp. av Ahlberg
Låten kallas 'Stenvadpolskan' och är gjord till minne av den gamle spelmannen L. P. Nilsson, Ahlbergs farfars broder.

OAA0244 Polska komp. av Ahlberg 1933

OAA0245 Polska komp. av Ahlberg 1935

OAA0246 Polska komp. av Ahlberg 1936

OAA0247 Menuett komp. av Ahlberg 1934
Menuetten kallas 'Spelmansbrodern' och är tillägnad spelmannen Sven Forsberg i Vadsbro.

OAA0248 Kadrijj komp. av Ahlberg 193t

OAA0249 Polska

OAA0250 Polska av P. Brolin

OAA0251 Polska av P. Brolin

OAA0252 Polska

OAA0253 Polska

OAA0254 Marsch

Marschen användes även till steklåt och sjöngs då med följande text:

"Först kommer korven, efter kommer steka;

Är du inte mätter får du fälle mer'.

Användes på bröllop ännu i slutet av 1890-talet som steklåt.

Melodien är en variant av Bellmans 'Venus, Minerva och är spridd i olika landskap.

Jfr Svenska Låtar, Södermanland n:r 142, m. fl.

OAA0255 Vals av Nyman

OAA0256 Vals

OAA0257 Anglais

OAA0258 Anglais

OAA0259 Kadriļj

OAA0260 Polska

OAA0261 Polska

OAA0262 Branikula

Melodien, som användes till 'Väva vadmal', förekommer i handskrifter från slutet av 1600-talet samt 1700-talet under namn av 'Branikula'.

OAA0263 Polska

OAA0264 Polska

OAA0265 Polska

Låten är en variant av en polska från 1700-talet som är spridda i olika landskap. I det skick den här föreligger synes den vara ett fragment av den ursprungliga melodien.

Jfr Svenska Låtar, Hälsingland och Gästrikland, h. II n:r 500, Nils Andersson, Skånska melodier n:r 333, Bagge: 76 polskor från Östergötland n:r 17, Rosenberg: 160 Polskor, Visor och Danslekar n:r 46. Afzelius och Åhlströms 'Traditioner av Svenska Folk-Dansar' n:r 23 m. fl.

OAA0266 Polska

OAA0267 Polska

OAA0268 Vals

OAA0269 Vals

OAA0270 Vals

OAA0271 Vals

OAA0272 Vals

Valsen är identisk med föregående melodi men spelas här i moll.

OAA0273 Vals

*En takt synes ha bortfallit här. Möjligen kan övergången haft följande lydelse:

OAA0274 Polska

OAA0275 Gånglåt

Denna melodi, som sjöngs till texten 'Rullan går', spelades av en Dalaspelman då Carl XIV Johans porfyrarkofog år 1856 forslades från Älvdalen till Gävle.